Şener Aksu

1963 yılında Artvin'in Ardanuç ilçesi Güleş köyünde doğdu. Orta öğretimini Mustafakemalpaşa'da, Yüksek öğrenimini Ankara'da tamamladı. Düziçi, Mardin ve Karamürsel'de tarih öğretmenliği yaptıktan sonra, Kocaeli Üniversitesi'nde öğretim elemanı olarak göreve başladı. Kocaeli Üniversitesi Şiir Etkinlikleri Birimi'nin sorumlularından biri olduktan sonra, Akademi Gökyüzü'nün yazı işlerini yürüttü. I.Ulusal Şiir Kongresi'nin düzenleyicilerinden olan Aksu, Aydili Sanat Dergisi'ni yayımlayanların arasında yer aldı. Uzunca bir süre derginin genel yayın yönetmenliğini üstlendi. Tarih alanında ilk televizyon program yapımcılarından biri olan Aksu, farklı gazetelerde köşe yazarlığı da yaptı. Tarih, felsefe, tarih felsefesi, roman, şiir, futbol, öykü ve tiyatro alanlarında otuza yakın eseri bulunan Aksu'nun şiir ve resim dalında ödülleri bulunmaktadır. Yirmi yıla yakın bir süredir gönüllü olarak şiir, felsefe, tarih felsefesi ve estetik alanlarında atölyeler açmakta ve gönüllü olarak dersler vermektedir. Hâlen Aydilisanat Yayınları ve Ekinoks Yayınları yayın yönetmenliği görevini sürdürmektedir.

Su Usta

Kendini Koruma Bilgeliği

şener aksu

telve®

SU USTA
Kendini Koruma Bilgeliği

Şener Aksu

Genel Yayın Yönetmeni
Hakan Sarı

Editör
Yusuf Koşar

Kapak Tasarımı
Ayhan Elmalıpınar

Dizgi
Hakan Sarı

1. Basım
IKSY: 57
Telve Kitap: 2
Kasım 2021
ISBN: 978-605-73880-0-1

Baskı ve Cilt
Girişim Ajans Ofset
Sertifika No: 47852

telve
Topkapı Mah. Kahalbaşı Sok. No:31/1 Fatih - İstanbul
Tel: +90 535 550 00 05
kitap@ihlamur.com.tr
www.ihlamurkitap.com
Kültür Bakanlığı Sertifika No: 12669

Telve Kitap, İdeal Kültür Yayıncılık markasıdır.

İÇİNDEKİLER

1/ arayış.....**7**

2/ denge.....**13**

3/ ölçü.....**27**

4/ bağlanma.....**37**

5/ seçim.....**53**

6/ yalnızlık.....**63**

7/ heyecan.....**69**

8/ kendi olmak.....**75**

9/ yüzleşmek.....**81**

10/ keşif.....**87**

11/ düğüm.....**93**

12/ saplantı.....**101**

13/ düş.....**107**

14/ yardım.....**113**

15/ korku.....**119**

16/ unutma.....**127**

17/ sınır.....**133**

18/ görü.....**141**

19/ sevinç.....**151**

arayış

Su Usta, Bilge Bahçesi'nde dolaşıyordu. Bir an Akşam Serinliği'nin toprağı bir çubukla karıştırdığını gördü. Bütün çıraklar sohbet ederken o bir kenara çekilmiş duruyordu. Ustalık böyle zamanlar içindi. Yanına yaklaşıp çırağına seslendi:

-Kükreyen kaplanlar da yürüyor ormanda, sürünen solucan da… Kocaman fil de yaşıyor çayırlarda, ayağı altında ezilen çimen de… Fil büyüktür kendini korur, anlaşılır. Kaplan canavardır, korkar herkes ondan. Peki, kelebeği koruyan ne Akşam Serinliği? Kelebek ne diğerlerinden büyük ne de çelik gibi pençeleri var… Kelebeği koruyan ne?

Akşam Serinliği ayağı kalkıp ustasına baktı. Bu ani soru, zaten karışık olan kafasına ağır geldi. Düşünmeye başladı. *"Kartal da uçuyor gökte serçe de… Kobra da giriyor deliklere fare de… Nasıl oluyor da fare çoğalıyor her mevsimde ve tükenmiyor, yok olmuyor? Bu işin bir sırrı olmalı… Ama sırrı ne?"*

Düşündü, düşündü, düşündü… Bir türlü işin içinden çıkamadı.

- Bilemedim ustam! Desem ki güçtür, kimi canlı güçlü, kimisi güçsüz… Desem ki kurnazlıktır, kimi kurnaz, kimi değil… Desem ki zehirdir, kimi zehirli kimi değil… Desem ki… Ne desem uymadı! Bu bir sır belli ki, sırları ustalar bilir… Söyleyin dinleyeyim gönül

kulağımla… Sarayım kırk mendile de saklayayım yürek sandığımda…

Su Usta derin bir nefes aldı:

-Sorularıma cevap ver o zaman, dedi çırağına.

-Sana sırrı bulduracağım.

-Sevinçle ustam, dedi çırağı.

-O halde başlayalım. Sorulara yanıt bulalım. Hayatta kalmak bütünlük gerektirir değil mi?

-Bütünlük mü?

-Bedenin bütünlüğü, ruhun bütünlüğü gerekir ki yaşayabilsin canlı, yanılıyor muyum?

-Öyle olsa gerekir ustam!

-Peki bütünlük korunmalıdır değil mi?

-Korunmalı mıdır?

-Korunmazsa parçalanır dağılır, o zaman da yaşayamaz değil mi?

- Evet!

-Korunmak dediğimizde bir koruyacak olandan ve bir de korunacak olandan söz ediyor olmalıyız.

- Öyle olmalı ustam!

-Demek ki koruyacak olan, korunacak olanın neden kaçınması gerektiğini bilmeli…

-Elbette ustam. Mesela ben ormanda yılandan korunmam gerektiğini biliyorum, ayıdan da…

-Doğru, peki kuşlardan yahut tavşandan korunmuyorsun değil mi?

-Niye korunayım ustam, bu gereksiz…

-Neden onlardan korunman gereksiz peki?

-Çünkü onlar bana zarar veremez.

-Çok doğru, demek ki neden korunacağının bir ölçüsü var.

-Olmalı ustam!

-Sana zarar verecek olandan korunacaksın, zararsızdan korunman gerekmez.

-Zararsızsa niye korunayım ustam?

-Peki hangi şeylerden korunman gerektiğini nasıl bilebiliyorsun?

-Nasıl?

-O zaman yanıtla bakalım çırak; bir şey bana zarar verecekse tehlikelidir, ondan korunmam gerekir diyebilir miyiz?

-Diyebiliriz.

-Bir şey bütünlüğüne zarar vermiyorsa, ona tehlikesiz, korunmak gerekmez diyebilir miyiz?

-Şüphesiz ustam.

-Demek ki bütünlüğüne zarar veren tehlikelidir, vermeyen tehlikesiz.

-Tam da öyle ustam.

-O halde bütünlüğümüze zarar verme olasılığı olanlardan korunmamız gerekir, değil mi?

-Ben de öyle düşünüyorum.

-Peki bir şey sonsuza dek aynı kalabilir mi?

-Kalamaz ustam, dedi ama emin olamadı…

Sesini alçaltarak:

-Kalamaz değil mi?

-Kesinlikle kalamaz. O halde bir şey bir zaman bütünlüğüne zarar veriyor olsa, başka bir zaman bütünlüğüne zarar vermeyebilir de…

-Bunu anlamadım ustam.

-Şöyle düşün çırak; daha önce yediğin buğday sana dokunmazken, sonra dokunabilir mi?

-Böyle bir hastalık var ustam, Çölyak!

-Güzel! Demek ki buğday senin bütünlüğünü daha önce bozmazken sonra bozmaya başlayabilir. O halde ya buğday değişmiştir ya sen?

-Ben değişmiş olmalıyım ustam. Buğdayın değiştiğini düşünemedim bir an.

-Buğday da değişmiştir ama değişmedi kabul edebiliriz. Sen değiştin. Demek ki sen değişince buğday doğanın bütünlüğünü parçaladı.

-Evet.

-O zaman tehlikesiz olanlar da tehlikeli olabilir.

-Olabilir.

-O halde demek ki her zaman tehlikeli veya her zaman tehlikesiz bir şey yoktur.

-Öyle görünüyor ustam.

-O zaman nasıl ayır edeceğiz tehlikeliyi tehlikesizden.

-Bu durumda edilemez ustam. Tehlikeli tehlikesiz olabiliyorsa, edilemez.

-Demek ki kendimizi koruyamayız.

-Koruyamayız.

-Ama bu yargımızın hayatta karşılığı olmaması gerekir, çünkü birçok canlı bütünlüğünü koruyarak yaşıyor.

-Evet, yaşıyor. Olmadı bu.

-Şu an tehlikeli olanla olmayanı ayırt edebiliyoruz ama sonra olanı ayırt edemiyoruz desem…

-Bu bana doğru gelir.

-Peki, sonra olanla şimdi olan arasında ne fark var?

-Bilmiyorum ustam.

-İnsan geçmişinin ve çevresinin toplamıdır, desem.

-Kabul ederim ustam.

-Elbette zihninin de toplamıdır ama bu konuyu bir kenara bırakalım şimdi. Bu durumda, dünkü insanla bugünkü insan farklı olacaktır değil mi?

-Kesinlikle ustam.

-O halde şimdiki senle sonraki sen farklıdır. Şimdiki senle sonraki sen arasındaki fark senin değişimindir değil mi?

-Nasıl aklıma gelmedi, tabii ki.

-Demek ki kendindeki değişimi bilirsen, değişirken tehlikeli olup olmayanı da bilebilirsin.

-Bilebilirim tabii.

-Demek ki dışarıdakini tanıyıp tanımamaktan önce kendini tanıyıp tanımamak önemli.

-Elbette ustam.

-O halde bir canlı kendinin ne olup olmadığını bilirse, kendine

neyin zararlı olup olmayacağını da bilebilir değil mi?

-Kesinlikle ustam.

-İşte çırak, kendini korumanın düğümünü çözmeye başladın. İlk dersin cevabını buldun.

-Buldum mu ustam?

-Evet! Eğer canlı kendini tanımazsa kendinin bütünlüğünü neyin bozup bozmayacağını, dolayısıyla neyin tehlikeli olup olmayacağını bilemez.

-Nereden bilsin?

-O halde kendini korumanın ilk adımı kendini tanımaktır, buna hiç şüphe yok!

-Bence de yok!

-Bak işte, yanıtı buldun.

-Buldum ustam!

-Söyle bakalım o zaman, bir kelebek nasıl olur da hayatta kalabilir, kendini koruyabilir?

-Kendini tanıyarak ustam, ne olup olmadığını bilerek ustam.

-Artık ustaların sırrına eriştin çırak.

-Ama ustam…

-Ustalık kimseye ait değildir çırağım, kim isterse onundur. Şimdi geriye dön de arkadaşlarına bak!

Akşam Serinliği arkadaşlarına baktı ama neden ustasının böyle bir şey istediğini anlamadı. Arkadaşları her zamanki gibi konuşuyor, gülüşüyor, koşuşturuyorlardı. Ustasına nedenini sormak için döndüğünde, ustası çoktan gitmişti!

denge

Su Usta çırağına seslendi:

-Teraziyi al da gel.

Çırak İkiz Ay koşup teraziyi aldı, gelip ustasının karşısında durdu.

Su Usta dedi ki:

-Tut bakalım teraziyi dengede mi?

İkiz Ay teraziyi tuttu, kefeler dengelenene kadar durdu. Dengelendikten sonra ustasına baktı. Ustası beğenmişti, gülümsedi, sonra da bir kefeye üfleyiverdi. O an denge bozuldu. Çırak tekrar dengeye gelmesi için uğraştı durdu. Çırağının yüzündeki kaygıyı gören Su Usta:

-Bakıyorum sadece terazinin değil, senin de dengen bozuldu.

-Terazinin dengesi bozulduğunda ne yapacağımı şaşırdım. Oysa dengeyi sevmiştim.

Su Usta gülümsedi.

-Demek ki denge doğana uygun…

-Huzur veriyor ustam.

-Dereye bak, balıklar huzurlu, ağaçlarda kuşlar huzurlu demek ki vadide denge var, öyle mi?

-Öyle olsa gerekir ustam, yoksa onlar da telaşlanırdı benim gibi.

-Demek ki denge bozulursa telaşlanacaklar.

-Evet ustam.

Su Usta eğilip bir taş aldı, dereye attı. Kuşlar havalandı, balıklar taşların altına kaçıştı.

-Söyle bakalım çırak dengeyi bozdum mu?

-Evet ustam, hepsi telaşlandı.

-Peki denge nedir ki bir taşla bozuluyor?

İkiz Ay bir süre düşündü. Denge kefelerin eşitliği olabilir miydi? Öyleyse eşitlik denge diye düşündü. Ama ne kuşlar eşitti ne dereler… Kafasında aynı cümle dolaşıp durdu: Ne kuş ne dere eşit… Kendi kendine sorular sordu, kendi kendine yanıtlar buldu ama bir sonuca varamadı. Denge garip bir şeydi, anlatması zordu, anlaması zordu. Bunu bilse bilse ustası bilirdi. O dengelerin piriydi, bilginin eliydi.

-Dengenin ne olduğunu şöyle böyle anlıyorum ama onu anlatamıyorum ustam, sahi denge nedir, çok merek ettim?

-Bir şeyi fark edip anlatamıyorsan ya fark ettiğini anlamıyorsun ya da anlatacak kavramları bulamıyorsun, değil mi çırak?

-Evet ustam, başka seçenek yok ki?

-Demek ki fark etmekle anlamak ayrıdır.

-Siz taşı atınca dereye dengenin bozulduğunu fark ettim ama tam anlamadım.

-Anlamak bir uğrak, anlatmak başka bir uğrak çırağım.

-Öyle olmalı ustam. Yoksa az çok dengeyi anladığım halde, hiç anlatamadım.

-Ama bir şeyi anlamıyorsan onun varlığından nasıl emin olabilir-

sin?

-İşte bunu hiç anlamadım ustam.

-Yani fark ettim diyorsun ama neyi fark ettiğini bilmiyorsun.

-Öyle ustam.

-O zaman fark ettiğinin fark etmediklerinden farkını da bilmiyorsun demektir.

-Fark ettiğimin fark etmediklerimden farkını ayıramıyorum. Sanırım öyle oluyor ustam.

-Tekerleme gibi oldu değil mi, dedi Su Usta, sonra da kahkahayı bastı. Çırağı da tutamadı kendi. Gülüşmeler bitince Su Usta söze girdi.

-Bir şeyin başka şeylerden farkını bilmiyorsan o şeyi bilmiyorsun demektir, çünkü diğerlerinden ayırıp ona işte budur, diğerlerinden farklı olarak şudur diyemeyiz o zaman.

-Diyemeyiz ustam.

-O halde dengeyi fark ediyorum dediğinde hiçbir şey dememiş oluyorsun.

-Ah ustam, böyle düşünmemiştim. Gerçekten hiçbir şey fark etmemiş oluyorum.

-Öte yandan denge bozulduğunda yüzün telaşlandı, demek ki dengenin kaybolduğunu da fark ediyorsun.

-Doğru ustam. Tam da öyle oldu.

-Peki bu fark duyularınla mı ilgili zihninle mi ilgili?

-İkisi ayrı şey mi ustam?

-Aynı olsa isimleri de aynı olmaz mı?

-Olur ustam.

-O halde tekrarlayalım, bu fark duyularınla mı zihninle mi ilgili?

-Zihnimle ilgili olsa, aklımla onu anlamaya başlardım. Demek ki duyularımla ilgili…

Su Usta biraz ilerleyip bahçe kenarındaki mimozaya dokundu. Mimoza hemen yapraklarını kapattı.

-Gördüm mü çırak, mimoza da fark etti ama anladı diyebilir miyiz?

-Ama ben şimdi anladım. Demek ki bir şeyler seziyor olduğumda bitkiler gibi hayvanlar gibi duyularımla algılıyorum. Ama anlamak için aklın ölçeğine vurmak gerek.

-Harika bir çıraksın. Şimdi dengeye gelelim. Söyle bakalım çırak, teraziyi elinde dengede tutuyordun, sonra denge bozuldu. Dengeyi bozan neydi?

-Dengeyi nefesiniz bozdu ustam.

-Nefesimin ağırlığı ne ki?

-Bilmiyorum ustam.

-Nefesimin ağırlığı çok küçük olsa gerek değil mi? Buna rağmen yine de dengeyi bozabildi.

-Evet ustam.

-O halde denge eşitliğin duyumudur.

-Ben de önce öyle düşünmüştüm.

-O halde eşitliğin bozulması dengesizlik olur.

-Kesinlikle aklıma yattı ustam.

-Peki, kuşlar ve balıklar eşit mi?

-Ne ilgisi var ustam, elbette farklılar. İki kuş bile farklı.

-O zaman nehre attığım taş hangi eşitliği bozdu?

-Ama ustam bu çok zor soru…

Çırak bir süre düşündü; dereye taş düştü, denge bozuldu. Ustanın soluğu teraziye değdi denge bozuldu. Dereden bir tane daha aynısı olsa taş eşitliği bozabilirdi. Ama dere bir tane… Kafası karıştı.

-Ustam, düşündüm taşındım, bir çözüm bulamadım. Sanki denge eşitlik değil ustam. Öyle olsa dereden bir tane daha gerekli ama dere bir tane.

-Peki dereye taş düşmesi doğal mı?

-Anlayamadım ustam.

-Yani ben özel olarak taşı yerden alıp dereye atmasam, dereye taş atılması doğal mı?

-Hayır ustam. Taş olduğu yerde durur ve su da olduğu gibi akar.

-Demek ki doğal olmayan bir şey oldu denge bozuldu.

-Ooo buldum o zaman!

-Söyle bakalım?

-Denge doğallıktır.

-O zaman neden denge diyoruz da doğallık demiyoruz.

-Haklısın ustam. Bir şeyin bir ismi olur, iki isim varsa iki ayrı şey vardır. Hep söylüyorsunuz ustam.

-Dönelim taşın dereye atılmasına. Taş kendi yerinde doğal olarak duruyordu, dere akıyordu, kuşlar dallardaydı ve balıklar da yem arıyorlardı.

-Evet ustam.

-Her şey birbirine uyumluydu, değil mi?

-Evet ustam.

-Demek ki dengesizlik uyumun bozulmasıdır. Taşın durduğu yerdeki uyumunun, derenin akışındaki uyumun, kuşların daldaki uyumunun ve balıkların deredeki uyumunun…

-Çok güzel söylediniz ustam. Dengesizlik uyumsuzluk.

-Üstelik bunların arasında eşitlik yok, hatta kuşlar bile eşit değil.

-Evet ustam.

-Ama yine de uyum var, bunu nasıl anlıyoruz?

-Nasıl anlıyoruz ustam?

-Taşı alıp dereye attığımızda, yani uyumu bozduğumuzda…

-Aa evet ustam, tam da öyle.

-O zaman diyebilir miyiz denge eşitlik olunca da duyumsanır, uyum olunca da…

-Evet ustam, ikisinde de öyle. Terazinin kefeleri eşitken denge vardı. Taş, dere, balıklar ve kuşlar uyum halindeyken de denge vardı.

-Peki balıklar, kuşlar ve derenin uyumunu sağlayan neydi?

-Eşit olmaları değil, o zaman geriye uyumlu olmaları kalıyor ama siz zaten onu soruyorsunuz, demek ki o da yanıt olamaz.

-Kuşlar irili ufaklı olsalar da kendi bütünlükleriyle yan yana durduklarında uyumludur diyebilir miyiz?

-Diyebiliriz ustam. Bir uyum görüyorum.

-Balıklar için de bu böyle midir?

-Böyledir ustam.

-Kuşların dallarda durması yahut uçması, balıkların derede beslenmesi yahut gezinmeleri onların bütünlüğünü bozuyor mu?

-Hayır ustam, hatta doğalarının bir sonucudur.

-Çok güzel belirledin çırak. O halde kendi doğalarının sonuçları doğalarının bir parçası olduğuna göre bütünlüklerini bozmaz. Bütünlükleri de uyumdur çünkü.

-Bütünlük uyum mudur?

-Şöyle düşün, senin bedenin ve zihnin bütünlük içinde midir?

-Zaman zaman aklım karışınca yahut sakarlaşınca bozuluyor. Ama sizin her zaman bütünlüğünüz var ustam.

-Tamam benim için konuşalım. Benim bütünlüğüm parçaların uyumundan doğmuyor mu?

-Aa işte bu harika! Tam da aradığım şey buydu. Evet ustam, parçaların uyumu bütünlük oluşturur. Harika!

-Çok güzel çırağım. Kuşların bütünlüğü de böyledir değil mi?

-Elbette; kuşların, balıkların, derenin bütünlüğü de parçaların uyumundan doğar.

-O zaman bütünlükleri korunduğunda kuşlar yan yana durabilir. Bundan rahatsız olmazlar.

-Kesinlikle.

-Balıklar da durabilir, hatta balıklar ve kuşlar da durabilir.

-Elbette ustam.

-Ne zaman bütünlükleri bozulacak olsa telaşlanırlardı değil mi?

-Çünkü uyumları bozuluyor ustam.

-Uyum içinde olanların birinin bütünlüğü bozulursa, diğerlerin de bozulur mu?

-Bunu biraz düşüneyim ustam. Yani diyelim ki kuşlardan birinin bütünlüğü bozuldu, diğerlerini etkiler mi?

-Böyle de sorabiliriz soruyu?

-Arkadaşım Orkide hastalanınca benim de bütünlüğüm bozuluyor ustam. Demek ki kuşlar için de bu olabilir.

-Sadece kuşlar için değil, yan yana bulunan her şey için diyebilir miyiz?

-Diyebiliriz ustam.

-O halde ben taşı fırlattığımda, derenin bütünlüğü parçalandı, dereyle ilişkili her şeyin de bütünlüğü tehlikeye girdi desem...

-Bana mantıklı geliyor.

-Demek ki denge sadece bir şeyin bütünlüğünü sürdürmesiyle olamaz. O şeyle ilgili olanların bütünlüğünü de sürdürmesini gerektirir.

-Dere ve kuşlar gibi…

-Evet ve diyebiliriz ki eşitlerden biri bozulursa eşitlik bozulacaktır. Denge içinde olanlardan birinde bozulma olursa denge bozulacaktır.

-Anlamaya başlıyorum ustam.

-Şimdi başa dönelim. Terazi elindeydi ve kefeler eşitti, değil mi? Ardından nefesim eşitliği bozdu.

-Evet, ben de telaşlandım ustam.

-Peki, sen ve Orkide eşit misiniz?

-Hiçbir zaman eşit olamayız ustam. O bir kız, ben bir erkeğim. Üstelik ben ondan bir yaş büyüğüm ve göbeğim var.

-Peki, sen ve ben eşit miyiz?

-Hayır ustam.

-Peki, bana eşit olan bir şey göster?

-İki kefe eşitti ustam.

-Neden eşitti?

-Ağırlıkları aynıydı ustam.

-O zaman kefenin birine bir kilo pamuk koysak ve öbür kefeye de bir kilo demir koysak eşitliği bozar mıyız?

-Hayır ustam.

-Peki demirle pamuk eşit mi?

-Elbette hayır ustam.

-Peki, eşitleyen ne?

-Ağırlık ustam…

-Diyelim Orkide ve sen aslında eşit değilsiniz ama ağırlığınız eşit olabilir.

-Ama ben kiloluyum ustam.

-Diyelim ki Orkide'nin kilosuna kilo eklesem ikiniz de aynı kiloda olabilirsiniz, o zaman eşitlenmiş olur musunuz?

-Oluruz tabii ustam. Terazideki kefeler eşitse eşitiz.

-O zaman denge kurulmuş olur mu?

-Olur ustam.

-Ama buna gerek olmadan da aranızda uyum olabilir değil mi?

-Kuşların olduğuna göre.

-Yani sen bütünlüğünü koruyorsan ve Orkide senin doğanı bozmuyorsa, Orkide bütünlüğünü koruyor ve sen onun doğasını bozmuyorsan uyum içindesiniz diyebilir miyiz?

-Diyebiliriz ustam.

-Denge dendiğinde en az iki şeyden söz ediyoruz değil mi, tıpkı eşitlik ve uyum dediğimiz de de…

-Kesinlikle.

-Eşitlik için düşünelim şimdi; iki taraftan biri diğerine göre ağırlıklıysa eşitlik olamaz, denge bozulur değil mi?

-Evet ama ağırlıktan ne kastediyoruz ustam?

-Dengeyi bozan ne varsa onu kastediyorum çırak. Öyle olması gerekir çünkü dengeyi bozan ya fazlalıktır ya eksikliktir.

-Akla yatkın.

-Peki diyelim sen ve Orkide… Onun sana verdiği değer ve senin ona verdiğin değer açısından baktığımızda bir eşitleme olası mı?

-Değer verme açısından olabilir tabi… İkimiz de birbirimize saygılıyız.

-Güzel, anlamaya başladın çırak. İkiniz birbirinize eşit değer verirseniz ilişkiniz dengeli olur dersem doğru söylemiş olur muyum?

-Olursunuz ustam.

-Ama senin ona verdiğin değer Orkide'nin öz değerinden farklıysa?

-Önemli olan verilen değer değil mi ustam, orda eşitlenmiştik.

-Evet, orda eşitlendik fakat senin ona verdiğin değer onun öz değerinden farklıysa, senin verdiğin değerden daha az ya da çoksa denge uzun süre devam edebilir mi?

-Bunu biraz açalım ustam.

-Olur çırak. Diyelim senin Orkide'ye verdiğin değer onun öz değerinden farklı. Bir an olsun senin verdiğin değerle onun sana verdiği değer eşitlense bile, öz değerinden farklı olan bu değer sürekli olamaz değil mi?

-Olamaz ustam, öz değer önünde sonunda ortaya çıkar.

-Bu durumda denge bozulur değil mi?

-Bozulur ustam.

-Üstelik bir nefeslik minicik bir bozulma bile insanın moralini bozar değil mi?

-Benim bozdu ustam. Denge hoşuma gitmişti, dengesizlik hoş değil!

-Peki, bu dengenin bozulmasında, karşısındakine öz değerinden fazla değer veren mi sorumludur yoksa verilen mi?

-Verilen bir şey yapmamış ki, elbette veren yanılmış ustam.

-Harika… Demek ki sen Orkide'ye öz değerinden fazla değer versen ve bir süre sonra o bozulsa moralin bozulacak.

-Elbette…

-Moralin bozulunca onu sorumlu tutacaksın.

-Tutmam ustam.

-Emin misin?

-Bilemedim ki… İnsan kendini sorumlu tutamıyor ustam.

-Haklısın, insan eksiği gediği, suçu sorumluluğu üstüne almaz çırak, kaçınır. Böyle durumlarda genel olarak karşıdakini sorumlu tutar.

-Evet ustam.

-Ama haksızdır, çünkü ona öz değerinden fazla değer veren kendisidir.

-Evet ustam. Onun bir suçu olmasa gerekir.

-Demek ki çırak, dengesizliğin kaynağı başkası değil, başkasına verilen değerdir.

-Kesinlikle…

-O halde kimseye öz değerinden fazla değer vermemek gerekir, bu onun da dengesini bozacaktır.

-Hiç böyle düşünmemiştim ustam.

-Uyum için de bu böyledir; eğer başkasına öz değerinden fazla değer verirsen, onun kendi bütünlük kavrayışını bozarsın.

-Aha bunu hiç anlamadım ustam!

-Diyelim ki sen bana değer veriyorsun çırak değil mi?

-Vermem mi ustam, bilgelerin zirvesi ustam, cevapların ebesi ustam.

-Tam da beklediğim gibi söyledin. Ama ben cevapların ebesi değilim çırak, bütün cevapları bilemem. Ben bilgelerin zirvesi değilim, benden daha nice bilgeleri var.

-Ben görmedim ustam.

-Bir şeyi görmüyorsak o yoktur diyebilir miyiz?

-Ah işte yine eksiğimi çıkardınız.

-O zaman senin bana verdiğin değerle benim öz değerim farklı olabilir, değil mi çırak?

-Anlaşılan öyle oluyor ustam. Ama aklım bunu onaylasa da yüreğim onaylamıyor asla.

-Biz de aklımızın peşindeyiz çırak, yüreğimizi şimdi bir kenara koyalım, ne dersin?

-Bu zor ama ustam!

-Ama koymazsak o zaman ben aklımı kullanıyorum, sen aklını ve yüreğini… Denge bozulmaz mı?

-Ah ustam, ne güzel söylediniz.

-İşte çırak, sen beni benden daha fazla gördüğünde, ben kendimi sana anlatmakta zorlanıyorum. Dolayasıyla bütünlüğümün sınırları esniyor. Bir gün gelecek belki beni öz değerimle gördüğünde bu kez de *"Bilgelerin en rezili"* diyeceksin.

-Demem ustam.

-Ama nasıl öz değerimden çok gördüysen, öz değerimden az da görebilirsin, bu ölçüsüzlük iki taraflı da olabilir.

-Ölçü ne peki ustam?

-Benim öz değerim. Benim öz değerimi kabul etsen, ben hep öz değerimde olduğumdan hiç şaşmazsın… Ne yüceltir ne alçaltırsın, değil mi?

-Öyle görünüyor.

-O halde iyi dinle İkiz Ay; dengen bozulduğunda bütünlüğün de bozulur, dengesizsen acı çekersin. Bu yüzden hem kendine hem başkasına öz değerinden fazla değer verme! Fazla değer verirsen dengeyi bozarsın!

İkiz Ay, o an anladı Orkide'yle arkadaşlığının neden acılar ürettiğini ve öylece sustu!

ölçü

Minik çırak Mum Çiçeği'nin canı sıkılmıştı.

Güz Bulutu:

-Sana öz değerinden fazla değer vermeyeceğim, deyip duruyordu.

Mum Çiçeği onun ne demek istediğini anlamıyordu. Güz Bulutu da sorularını yanıtlamaktan kaçınıyordu. Mum Çiçeği soruyu kime sorması gerektiğini anladı. Su Usta'nın yanına vardı. Su Usta bağdaş kurmuş oturuyordu. Gözlerini kapamıştı, rahatsız edip etmemekte tereddüt etti. Su Usta çırağının kaygısını anlamıştı. Tam Mum Çiçeği dönüp gidecekken arkasından seslendi.

-Sularını bulandıran nedir Mum Çiçeği?

Ustasının dingin sesini duyan Mum Çiçeği bir an durdu. Sorusunu sorup sormamakta ikirciklendi.

-Sorunu sormazsan yanıt bulamazsın ki?

-Yanıtların kaynağı ustam, toprağın kokusu ustam, öz değer de nedir?

Çırağının sorusu Su Usta'yı sevindirdi. Gözlerini açtı, usulca ayağa kalktı. Yürüyüp bahçe duvarının üzerine çıktı, oturdu. Çırağı da yanına oturdu. Aşağıda dere şırıl şırıl akıyordu. Vadiyi aşağıdan yukarıya doğru sis sarmıştı, üsten bakınca sanki atlasalar bulutlara

konacaklardı.

-Sisi gördün mü Mum Çiçeği?

-Evet ustam… Ne kadar güzel, yeşil yamaçlara ne kadar da içli sarılmış… Ama ona bakınca sanki tenim nemleniyor, üşüyorum.

-Öyle mi?

-Evet ustam…

-Sis tenine değmeden üşüyorsun, bu doğru mu?

-Öyle hissediyorum.

-Diyelim ki yağmur yağıyor, damlalar tenine değiyor, bunu hissedebilir misin?

-Evet ustam.

-Demek ki damlalar var.

-Olmaz mı ustam… Tane tane… Hele bahar yağmurları…

-Desem ki yağmur damlası tenine değdiği için hissettin ve hissettiğine göre o var.

-Evet ustam, hissettiğime göre var.

-Demek ki bir şeyi hissediyorsak o var, hissetmiyorsak yok.

-Böyle diyebiliriz ustam.

-Diyelim ki yağmur damlası tenine dokunmasa da dokunduğunu hissetsen yine de onun var olduğunu anlayacaksın.

-Bundan emin değilim ustam. Yani olmayan bir şeyi ben nasıl hissederim ki?

-O zaman sisin seni üşütmesini nasıl hissettin?

Mum Çiçeği gülümsedi. Aslında konuşmanın başında kendisi söylemişti. Ustası anımsatmasa bunu unutmuştu çoktan.

-Ah ustam, derin ustam, bahar yağmuru ustam, ben tamamen unutmuşum söylediğimi…

-Olsun çırak, unutmak da iyidir yeri geldiğinde. Peki sis senin tenine değince de üşüdüğünü hissediyorsun, değdiğini düşlediğinde de doğru mu?

-Evet ustam.

-Peki sisin yüzüne yapıştığını düşlesen, yapıştığını hisseder misin?

-Bundan emin değilim ustam.

-Peki sis yüzüne değse yapıştığını hisseder misin?

-Sanmıyorum ustam.

-Demek ki sisin doğasında yapışkanlık yok, dolayısıyla yapışma hissi vermez.

-Vermez ustam.

-Düşlesen bile bu hissi tam elde edemezsin.

-Edemem ustam ama düşlediğimde biraz hissedebilirim gibi geliyor.

-Peki, neden böyle yanılıyoruz. Sis elbette ki yapışkan değildir, bunu deneyimleyebiliriz.

Mum Çiçeği düşünmeye başladı. Sis teni ürperten bir soğukluğa sahip, deneyiminden biliyordu ve onu düşlediğinde ürperiyordu. Öte yandan sisin yapıştığını düşlediğinde yapışkanlık hissetse bile bundan emin olamıyordu. Üstelik deneyimlerinden biliyordu ki sis yapışmaz. Bu fark nereden geliyordu? Bilemedi… Bilse bilse ustaların soluğu, ışığın yolu bilge Su Usta bilirdi.

-Ustam bunu bilemedim. Sahi nasıl oluyor da ben yapışmayan bir şeyi yapışmış gibi düşleyip hissedebiliyorum?

-Bunu şemdi sen kendin keşfedeceksin Mum Çiçeği. Sorularıma düşünerek yanıt ver bakalım.

-Sevinçle ustam.

-Bir şeyin doğasının bir parçasından söz ediyorsak o şeyden de söz ediyoruz değil mi?

-Bir şeyin doğasının parçası, o şeyi temsil edebilir evet.

-Bir şeyin parçasının, o şeyin doğasının bir parçası olduğunu nasıl anlarız?

-Örnek vermezseniz anlayamıyorum ustam.

-O halde şöyle düşünelim. Mum Çiçeği bir kızdır ve şiir sever. Bunlar senin doğanın birer parçası mıdır?

-Evet ustam. Ben bir kızım, bu benim doğamın bir parçası ve kendimi bildim bileli şiir severim, o da öyledir diyebilirim.

-Bunlar sen var oldukça var olacak demek ki.

-Var olacak ustam.

-Bunları terk edemezsin değil mi?

-İstesem de edemem ustam.

-Peki, sen Bilge Bahçesi'nin çırağı oldun, doğru mu?

-Evet ustam.

-İstesen olmazdın değil mi?

-Sanırım isteğime bağlı, başka bahçelere de gidebilirdim.

-Şu anda da çıraklıktan ayrılabilirsin değil mi?

-Evet ustam.

-O halde çıraklık senin doğanın bir parçası değildir.

-Öyle mi?

-Öyle olsa terk edemezdin. Kimse doğasından terk edemez, ederse artık kendi olmaz.

-Çok güzel söylediniz ustam, sizi dinlerken şiir dinliyor gibiyim.

-Demek ki çırağım, bazı özelliklerimizi terk ediyoruz, bazılarını terk edemiyoruz.

-Evet ustam… Ben şiiri terk edemem.

-Güzel… Terk edemediklerimiz bizim özümüzle ilgili desem, uygun olur mu?

-Olur ustam, çok yakışır.

-Terk ettiklerimize rastlantısal desem…

-Yani onunla karşılaşmışız ve bize tutunmuş gibi mi?

-Öyle de olur çırağım…

-O zaman diyebiliriz ustam.

-Demek ki terk edemediklerimiz öz değer, terk ettiklerimiz rastlantısal değerdir.

-Ah ne güzel söylediniz.

-Peki doğru da söyledim mi çırak?

-Evet ustam. Özümle ilgili değerler öz değerim, rastlantıyla karşılaştığım değerler rastlantısal değerlerim.

-Bu durumda Güz Bulutu senin öz değerini bilebilir mi?

-Bilmem ki, Güz Bulutu bu kadar bilge mi ustam? O da çırak benim gibi…

-Diyelim ki öz değerin ne olduğunu bildi, o zaman senin öz değerinin ne olup olmadığını bilebilir mi?

-Böyle bir olanağı olur ama bilir mi emin olamadım doğrusu.

-Olsun, bilme olasılığı var mı peki?

-Elbette…

-O halde diyebiliriz ki bir insanın öz değerini anlamak için rastlantısal değerlerinden arınık düşünmek gerekir.

-Kesinlikle diyebiliriz ustam. Bundan emin oldum.

-O halde Güz Bulutu sana öz değerince değer verse yanılmış olur mu?

-Olmaz ustam ama mesela ben sisin yapışkan olduğunu hissettim. Yapışkanlık onun ne özsel değeri ne rastlantısal değeri, benim ona verdiğim değer… Onu nasıl açıklarız?

-Sendeki bu bilge sorulara bayılıyorum Mum Çiçeği… Çok güzel sordun. Ben tam da bu konuya değinecektim. O halde şöyle diyelim; bir şeyin bir özsel değeri, bir rastlantısal değeri ve bir de algısal değeri vardır.

-Algısal dediğiniz benim düşsel dediğim şey mi?

-Tam da öyle çırak. Algılarını uyaran anlamında… Bazen düşlememiz gerekmeksizin algılarımızın yanılgılarıyla da ortaya çıkabilir bu değer.

-Öyle mi?

-Evet çünkü, algılarımız yanılmaya açıktır.

-Haklısınız ustam, kendi elbisemi hortlak sanıp korkmuştum bir gece.

-Demek ki algılarımız yanılabilir.

-Kesinlikle ustam.

-Algılar gibi düşlerimiz de duygulanımımızı yanıltabilir.

-Evet ustam, bunlar birbirine benziyor.

-O halde başa dönelim; diyelim ki Güz Bulutu'nun bir özsel değeri, bir rastlantısal değeri bir de algısal değeri var.

-Evet.

-Özsel değerini terk edemez, rastlantısal değerler terk edilebilir.

-Evet ustam.

-Peki algısal değerler terk edilebilir mi?

-Algısal olduğuna göre Güz Bulutu bu değerleri, algılayan ona söylemezse bilemez değil mi ustam? Yanılıyor muyum?

-Yanılmıyorsun minik çırağım. Bir şeyin algısı o şeyin özüyle ilgili değil, algılayanla ilgili. Tıpkı düşleyenle ilgili olduğu gibi…

-Ooo şimdi aklıma yattı bu.

-Güzel… Güz Bulutu'nun nasıl algılandığını kendisi bilemez. Doğru mu?

-Bilemez ustam.

-Güz Bulutu ile ilgili düş kurulduğunda da nasıl kurulduğunu bilemez.

-Sis kendinin yapışkan olarak düşlendiğini nereden bilsin?

-Güzel… O halde Güz Bulutu'nun gerçek değeri nedir?

-Özsel değeri mi?

-Evet, terk edilemeyen değerleri onun özsel değerleridir. Rastlantısal olanlar terk edilebilir. Algısal olanlar Güz Bulutu'yla ilgili değildir.

-Çok doğru ustam. Düş kırıklığı da bundan mı doğuyor yoksa?

-Elbette… Düşlediğin değer, Güz Bulutu'nun özsel değeri değilse, o değeri taşıyamaz.

-Çam dalında elma düşlemek gibi…

-Şiir sevmene bayılıyorum çırak. Kesinlikle öyle. Peki düş kırıklığının kaynağı nedir?

-Düş kurmak mı?

-Hayır çırağım, ölçüyü kaçırmak…

-Fazla ölçmek mi?

-Öyle de denebilir. Güz Bulutu'nun özsel değeri terk edilemez, demek ki bu değer onunla ilgilidir. Rastlantısal değeri geçicidir, dönemseldir, bir dönem için ona eklenir, sonra çıkarılabilir. Ama düşsel değeri yahut algısal değeri onunla ilgili değildir. Bu durumda senin Güz Bulutu hakkındaki değerlendirmen düşsel yahut algısal değerlere dayalıysa ona fazladan değer biçtin denebilir mi?

-Böyle bakınca çok doğru. Bunu hiç düşünmemiştim.

-Peki rastlantısal değerlerini ölçü alsan…

-O zaman de eksik mi olur?

-Kesinlikle, çünkü gelip geçicidir, dönemseldir.

-O halde özsel değerini ölçü almalıyım.

-Harika bir belirleme oldu minik çırağım. Çok çabuk büyüdün. Herhangi bir şeye veya herhangi birine özsel değerlerini ölçü alarak yaklaşırsan düş kırıklığı yaşamazsın. Ölçü ancak özsel değerler olabilir.

-Bundan emin oldum bilge ustam. Ama söyler misiniz Güz Bulutu'nun özsel değerini nasıl bilebilirim?

-Rastlantısal olanları yok saylamalısın… Örneğin çıraklık, bugünkü bilinç durumu, günlük moral bozukluğu gibi…

-Bu kolay geliyor bana. Bunu yapabilirim. Ama şu algısal yahut

düşsel olanı nasıl anlayabilirim?

-Bu da olasıdır çırak. Söyle bakalım. İki kişi aynı anda aynı düşü görebilir mi?

-Aynı anda iki kişi aynı düşü görecek öyle mi? Sanmam ustam. İki insan ayrıdır ve düşler de özeldir.

-Çok güzel… Demek ki Güz Bulutu hakkında ikimizin düşsel değeri aynı olamaz.

-Olamaz ustam.

-Algılarımız aynı olabilir mi?

-Yani siz bakınca Güz Bulutu'na ve ben bakınca aynı şeyi görebilir miyiz mi demek istediniz?

-Tam da öyle çırak.

-Göremeyiz ustam. Sizin zihniniz farklı benim farklı…

-Peki, Güz Bulutu'nun erkek oluşu, ağaçlara tırmanmayı sevmesi özsel değerleridir diyebilir miyiz?

-Sanırım diyebiliriz. Tıpkı benim kız oluşum ve şiir sevmem gibi.

-O da ağaca tırmanmaktan vazgeçmeyecek ve erkek olmaktan da…

-Geçmez elbette ustam.

-O halde ikimize göre bu değerler değişemez.

-Değişemez ustam.

-Ama algılarımız ve düşlemlerimiz aynı olamıyor.

-Anladım… O zaman düşsel veya algısal olan değeri bir başkasının o şey hakkındaki değerlendirmesine bakarak anlayabiliriz.

-Bir çeşit sağlama yapabiliriz demek bu çırak.

-Bu konuşmaya çok sevindim ustam. Demek ki biri hakkında öz-

sel değer ölçüsü kurmak mümkün. Eğer en az iki kişinin o kimse hakkındaki değerleri aynıysa, bu onun özüyle ilgilidir diyebiliriz. Değilse algıyla ilgilidir diyebiliriz.

-Kesinlikle… Demek ki öz değeri artık öğrendin. Öz değer ölçüsünü de öğrendin. Düş kırıklığı yaşamak istemiyorsan, insanları öz değerleriyle ölçüp kabullenmelisin. Sen şiir seversin Mum Çiçeği o yüzden şu örneği unutma; ölçüsü olmayan terziye elbise diktirilmez.

bağlanma

Alın terinin hası, toprağın sevdası, bahar heyecanı Su Usta, duvar kenarında çiçek ekiyordu. Renk renk çiçekleri seviyor, okşuyor, onlarla konuşuyordu. İşini bitirdikten sonra ellerini yıkamak için dereye yöneldi. Kayaların üzerinde Kum Kelebeği'ni gördü. Kum Kelebeği çalışkan bir çıraktı, yanında kitabı eksik olmaz, aklında soru varsa sormaktan geri durmazdı. Her zaman kıpır kıpırdı, heyecanlıydı. Oysa şimdi yanında ne kitap vardı ne de yüzünde heyecan… Oturmuş kayadan çağlayana bakıyordu derin derin. Derinliğin bilgesi Su Usta anladı; bu zihinsel bir sorun değildi, çırağının duyguları düğümlenmişti. Seher yeli gibi usulca kayanın yanına geldi oturdu. Ellerini suda bir güzel yıkadı. Çırağı ustasını fark etmedi bile. Su Usta da çağlayana baktı bir süre. Kum Kelebeği, ustasını fark edince bir an korkup kaçmak istedi.

-Ustam!

- Kum Kelebeği…

-Nasıl oldu da sizi fark etmedim? Ne zamandan beri buradasınız? Sizi görmedim…

-İçine bakıyordun Kum Kelebeği, orada ben yoktum ki göresin.

-Siz hep benim içimdesiniz Su Ustam, yolumun rehberi, bilgimin hevesi…

-Seni kederlendiren nedir Kum Kelebeği?

-Ben de anlamıyorum ustam…

-Anlamak hep zor olmuştur ama imkansız değil çırağım. Şu dereye bak, akıp gidiyor sular, bu akıp gidene *"dere"* diyoruz. İşte sana bir anlaşılmazlık…

-Sanırım iyi uyuyamadım ustam, birden ne dediğinizi kavrayamadım, bağışlayın…

-Suyu anlamazsan da serinliğini fark edebilirsin. Yüzünü yıka da kendine gel!

-Oy ustam, kusura bakmayın.

Kum Kelebeği biraz utanarak, biraz telaşlanarak kayadan inip derede yüzünü yıkadı. Serinlik iyi geldi, yine ustası haklıydı. Bazen canını yaksa da söyledikleri, ustasının içtenliğinden ve bilgisinden zerre kadar kuşku duymazdı. Gelip yanına oturdu.

-Ah ustam, ne güzel dediniz! Kendime geldim. Ama hala kavrayamadım. Sular akıp gidiyor ve biz ona dere diyoruz. Bu neden anlaşılmaz olsun ki?

-Su akıp gidiyorsa deviniyor değil mi?

-Evet…

-Peki ona bir ad veriyoruz: dere. Doğru mu?

-Kesinlikle ustam. Bunda gariplik nedir ki?

-Dere bir kavramdır değil mi Kum Kelebeği? Ağaç gibi, rüzgar gibi, bulut gibi…

-Evet bir kavram.

-Kavramlar devingen midir peki?

-Bunu biraz düşünmeliyim ustam.

Kum Kelebeği'nin keskin kavrayışı vardı, hemen fark ederdi sorunun nereye gittiğini ama bu sorunun hedefi ne olabilirdi ki? Bütün bildiklerini gözden geçirdi, bunda şaşacak bir şey yoktu. Herhangi bir kavram kendi başına devinemezdi. Zihnimizde bir simge olarak duruyordu. Değişse simgelediğini zihnimizde işaretleyemezdi. Değişmesi mümkün değildi. Kendiyle tartıştıktan sonra kararını verdi, ustasına dönüp:

-Kavramlar devinmez ustam, dedi.

-Dere bir kavramdır ve devinmez değil mi?

-Bundan eminim ustam, devinse o zaman zihnimizde işaret ettiği de değişir.

-Doğru söylüyorsun Kum Kelebeği ama dere dediğimizde devinen bir şeyi kavramlaştırmış olduk.

-Evet ustam.

-Devinen bir şeyin doğası devinmektir değil mi?

-Öyledir ustam, yoksa biz ona devinen diyemeyiz.

-O halde çırağım, doğası devinen bir şeyin devinmeyen bir şeyle anlatmak uyarlı mı?

Kum Kelebeği şaşkınlıktan dilini yuttu, susup kaldı. *"Dere"* kavramı devinemez ama dere devinen bir şey… Ne diyeceğini şaşırdı. Devinimin şifresi, doğanın dili Su Usta asıl soruyu sormanın zamanı geldiğini biliyordu.

-Peki bilge çırağım. Duygularımız da dereler gibi devingendir desem…

Kum Kelebeği saçlarını düzeltti, derin nefes aldı. Bu soruyu yanıtlayabilirdi, benzerlik açıktı.

-Evet ustam; duygularımız da devingen, sürekli değişiyorlar. Biraz

önce içimde bir karanlık vardı ama siz geldiniz, konuşmaya başladık içim ferahladı. Demek ki devingen, çünkü değişiyor…

-Peki duygu nedir çırağım?

-Bunu düşünmemiştim ustam, şimdi birden tarif edemedim.

-Peki şimdi sorularımı düşün ve yanıtla, kendi tanımını bulacaksın.

-Güzel olur ustam, iyi gelecek bu bana.

-Biraz önce yüzüne su vurdun ve serin su senin doğanı etkiledi, değil mi?

-Evet, açıldım ustam.

-Açıldım dediğine göre seni etkiledi.

-Evet ustam.

-Demek ki bizi bir şey etkilediğinde doğamızda değişiklik olabiliyor.

-Şüphesiz ustam, su ile yüzümü yıkadım ve kendime geldiğimi hissettim.

-Hissetmekle duygulanmak aynı şey olabilir mi?

-Benziyor ustam ama farklı bir yanları var gibi.

-Farkı ne olabilir ki?

-Duygu daha derinlikli de his sanki daha hafif bir şey… Bu yüzden hissettim dedim. Duygulandım diyemedim.

-Güzel söyledin. Su seni serinletti ve biraz ürpertti desem, doğru söylemiş olur muyum?

-Tam da öyle ustam!

-Peki, suya derin derin baktığında da doğanda değişiklikler oldu değil mi?

-Hem de çok…

-Ama derenin bir etkisi olmasa gerek, dokunmadın ona…

-Hiçbir ilgisi de yoktu ustam.

-Ama gidip ağaca bakmadın da gelip dereye baktın, öyle değil mi?

-Evet, ağaçlara da bakabilirdim, duvara da ama gelip derenin kenarında oturmak istedim.

-Demek ki derenin doğasının senin duygulanımlarınla bir ilgisi var.

-Tam kavrayamadım bu ilgiyi ama olsa gerek, bu çok açık.

-İçinde devinen bir şey vardı ve sen de suların devinimini izlemek için buraya geldin desem…

-Uyarlı geldi bana bu ustam.

-O halde içini anlamak için dereye baktığını söylesem…

-Yani içimdeki devineni sezmek için dışımdaki devinene baktım öyle mi?

-Öyle görünüyor…

-Bana ters gelen bir yanı olmadı ustam, doğru görünüyor.

-Ama ona bakınca doğan daha derinlikli etkilendi değil mi? Yani suyun serinletmesi gibi değil…

-Evet ustam, biraz ağlamaklı oldum.

-Peki neden böyle oldu?

-Birçok şey düşündüm ve doğam bu düşüncelerden etkilendi.

-Demek ki doğanı etkileyenler anlamlar içeriyorsa derin etkiliyor.

-Evet ustam.

-Peki derin etkilenmelere duygulanım diyebilir miyiz?

-Diyebiliriz ustam.

-Bu durumda doğamızı etkileyen süreç bizim içimizden başlıyorsa duygu, dışarıdan tetikleniyorsa histir, dersek yanlış mı söylemiş oluruz?

-Olmayız ustam, tam aklıma uyacak bir şekilde söylemiş oluruz.

-Çabucak kavrıyorsun Kum Kelebeği, peki neden dere kenarında içindeki akışı daha iyi anladın desem…

-Bir yardımı olduğunu sanıyorum ama neden öyle bilemedim.

-Dışarıdaki de akıyor, içindeki duygulanım da. Yani ikisi de ritimli…

-Bu güzel belirleme oldu ustam.

-Demek ki eğer dursaydın ve duran kayalara baksaydın, içindeki akış için gerekli iklimi bulamayacaktın.

-Ben oturuyordum ama ustam.

-Sen otursan da içinde bir akış vardı değil mi; ama dışında da su akıyordu ona bakıyordun.

-Böylece aynı ritimde oluyorum. Hımm, anlıyorum galiba!

-Burada oturmazsan eminim patikalarda dolaşıyor olurdun.

-Aklımdan geçmedi değil ustam. Dolaşıp rahatlamak istedim, içim kaynıyordu.

-Demek ki senin içinin ritmiyle dışının ritmi uyumlu olunca rahatlıyorsun.

-Tam da öyle diyebilirim ustam, tam da öyle…

-Peki çırağım, içinde kaynayıp duran da nedir? Sesini soluğunu düğümleyen de nedir?

-Ah ustam, nasıl desem, ne desem… Anlatsam anlatılmaz, anlat-

masam dayanılmaz… Ezberlerin dili ustam, yazgının izi ustam…

-Kendini anlamak istiyorsan anlatmalısın çırağım. Anlatamadığın bir şeyi anlamış sayılmazsın.

-Biliyorum ustam, siz ya anlatın dersiniz ya yazın… Ancak anladığınızı öyle fark edebilirsiniz. Ama bu durum bir bilgi değil, bu durum başkası için değil, benimle, benim dünyamla ilgili.

-O zaman dere şöyle dese yeridir; bu çağlayan benimle ilgili, bu benim dünyam.

-Diyemez, görüyorum onu çünkü. Başka yerlerde dupduru, dingin akıyor. Ama burada köpük köpük, dalga dalga…

-Seni de ben görüyorum çırağım. Mum Çiçeği de görüyordur, Güz Bulutu da, diğer ustalar ve çıraklar da…

-Evet ustam ama galiba bir tek o görmüyor.

-O zaman onun gözleri yok çırağım ya da sen gölgedesin.

-Adı da öyle zaten… Ay Gölgesi… Heyecan Bahçesi'nden biri; geçen patikada gördüm, bir daha unutamadım ustam. Bu nasıl bir bağdır?

Su Usta çırağının gözlerine baktı. Kum Kelebeği öyle aşık olmuştu ki zihni düğümlenmişti. Şimdi ne dese yeri değildi ama onu öyle de bırakıp gidemezdi.

-Söyle bakalım Kum Kelebeği, yakın arkadaşların var mı?

-Elbette ustam.

-Neden onlar yakın arkadaşın ve diğerleri uzak?

-Onlardan hoşlanıyorum, hatta bazılarını seviyorum.

-Diğerlerinden neden hoşlanmıyor ya da sevmiyorsun?

-Bunu bilmiyorum ustam.

-Sözgelimi biri sana armağan verse, onu sever misin?

-Armağan verirse sevinç duyarım ama onu sever miyim bilmiyorum?

-Peki, sevdiğin biri sana zarar verse bile onu sever misin?

-Üzülürüm ama severim herhalde.

-O halde sevginin çıkarla ilgisi yok.

Kum Kelebeği bir süre düşündü; ama işin içinden çıkamadı.

-Aslında ilgisi yok gibi geliyor ama bir yandan da sevdiğim insanlara armağanlar vermek istiyorum, bu yüzden tam yok diyemem ustam.

-Peki, sevmediğin birine de armağan verdiğin oldu mu?

-Oldu ustam. Yaş günüydü, herkes hediye hazırlamıştı, ben de hazırladım.

-Onu sevmiyordun ve hediye hazırladın öyle mi?

-Evet.

-Peki, hediye verdin diye arkadaşın seni daha mı çok sevdi?

-Beni pek sevmiyor ustam, bu yüzden bir şey değişmedi.

-O halde hediye ile sevgi arasında bir ilişki yok desek yanılır mıyız?

-Yanılmayız ustam.

-Peki, sen çınar ağaçlarını seviyorsun ama akasyaları sevmiyorsun bildiğim kadarıyla değil mi?

-Doğru ustam.

-Akasyalar sana ne kötülük yapmış olabilir ki?

-Hiçbir şey ama ben çınarları çok severim ustam.

-Peki, sevmeni belirleyen ne?

-Ah bilemedim ustam, yüreğin dili ustam, sözün eri ustam.

-Peki, Kum Kelebeği, çınarın yanındayken kendini iyi hissediyorsun değil mi?

-Evet ustam.

-O halde desem ki, senin doğanı çoğaltanı seviyorsun, yanılmış olur muyum?

-Olmazsınız ustam, çünkü onun yanında daha güvende hissediyorum, bu bir çoğalma…

-Demek ki kimi sevip sevemeyeceğimizi biz belirlemiyoruz.

-Öyle görünüyor ustam.

-Diyelim ki beni seviyorsun değil mi?

-Oy sevmem mi suların akışı ustam, dağların süsü ustam.

-Peki beni sevmemek istesen sevmeyebilir misin?

-Yüreğe laf işlemez ki ustam.

-O halde kimi seveceğimize biz karar vermiyoruz, doğamız karar veriyor. Eğer doğamız bizi çoğaltıyorsa seviyoruz, çoğaltmıyorsa sevmiyoruz.

-Kesinlikle ustam, bazı arkadaşlarımın yanında duramıyorum, kendini parçalanmış hissediyorum.

-Peki, onlar sana bir şey yapıyor mu?

-Hayır, hiçbir şey yapmıyorlar ama onlara dayanamıyorum nedense.

-Güzel, demek ki deneyimlerinden de öğrendiğine göre bazılarını nedensiz seviyorsun, bazılarını da nedensiz sevmiyorsun.

-Evet ustam.

-Sevdiklerin senin doğanı çoğaltıyor, sevmediklerin azaltıyor.

-Öyle ustam.

-Dedin ki yüreğe söz geçmiyor.

-Evet ustam.

-Yürek demekle duygularından söz ettin değil mi?

-Evet ustam.

-Bu durumda duygularımızı istediğimizde değiştiremiyoruz.

-Kesinlikle ustam.

-Yani ben öfkelensem, sen *"öfkelenmeyin ustam"* desen bu boşuna olur değil mi?

Kum Kelebeği düşündü, kendisine de sık sık ağlama diyorlardı ama bunun bir yararı yoktu.

-Boşuna olur ustam.

-Peki bir şeyi değiştiremiyorsak onun öznesi olabilir miyiz?

-Anlayamadım ustam.

Su Usta hemen yeleğini çıkarıp suya attı, sonra gidip çıkarıp dala astı. Kum Kelebeği olup biteni şaşkınlıkla izliyordu.

-Söyle bakalım Kum Kelebeği, ben yelek karşısında özne miyim?

-Öylesiniz ustam, istediğinizde çıkarıp suya attınız, sonra alıp kuruttunuz.

-Peki duygularım karşısında özne miyim?

-Emin olamadım ama sanırım değilsiniz ustam. Çünkü demin dedik ki, duygularımızı değiştiremiyoruz.

-Çok iyi anımsadın çırağım. O halde diyebilirim ki duygularımız

karşısında özne değiliz. Dolayısıyla onları değiştiremeyiz, kimi sevip sevmeyeceğimize biz karar veremeyiz bu yüzden sevmekten vazgeçmeye de karar veremeyiz. Tıpkı senin Ay Gölgesi'ne aşık olman gibi…

Kum Kelebeği duygularının böyle açıkça söylenmesinden, hele hele Su Usta tarafından dillendirilmesinden ürktü biraz. Sustu...

-Suskunluğundan anlıyorum ki yaran derin, oysa sevdiklerin karşısında böyle değilsin.

-Anlayamadım ustam, dedi Kum Kelebeği, mırıldanabilmişti sadece.

-Sevgiyle aşk arasında bir fark olsa gerekir, değil mi?

-Nasıl bir fark bu ustam?

-Sözgelimi sen beni seviyorsun, ama kendini benimle bir ve aynı görmüyorsun, değil mi?

-Biraz açabilir misiniz ustam?

Bir aşığa aşkı anlatmanın zorluğunu bile Su Usta bir süre düşündü. Nereden başlayacağına karar vermesi gerekti. O an bir serçe dala kondu.

-Şu daldaki serçeyi görüyor musun Kum Kelebeği?

-Evet ustam.

-Serçeleri sever misin?

-Çok severim ustam.

-Peki serçeyi bir yılan yakalasa…

-Üzülürüm ustam.

-Üzülürsün ama yaşamaya devam edersin değil mi?

-Elbette ustam.

-Peki Ay Gölgesi'ni yılan soksa?

-Kahrolurum ustam, yaşayamam…

-Peki neden?

-Bilemedim ustam ama Ay Gölgesi, şey… Sözünü bitiremedi, aklı karışmıştı.

-Şimdi yanıtla bakalım Kum Kelebeği, bakalım anlayabilecek miyiz neden böyle?

Kum Kelebeği Su Usta'nın yanıtları buldurmasına bayılırdı. İçini sevinç kapladı.

-Hazırım ustam.

-Serçeyi sevdiğin kesin, değil mi?

-Evet seviyorum.

-Peki serçe çekip gitse, bir daha onu görmesen de seveceksin değil mi?

-Evet ustam.

-Serçe dile gelse ve dese ki seni sevmiyorum, yine de seversin değil mi?

-Elbette ustam.

-Üzülürsün ama.

-Üzülürüm.

-Ama hayatını ona adamazsın değil mi?

-Hayır, adamam.

-Çünkü sen ayrı, serçe ayrı doğalar… Onun doğasına saygı gösterirsin değil mi?

-Kesinlikle ustam.

-Peki Ay Gölgesi'ni seviyor musun?

-Hem de çok…

-Peki, Ay Gölgesi çekip gitse, bir daha dönmeyecek olsa…

-Yine severim, hep severim.

-Peki, Ay Gölgesi gelip seni sevmediğini söylese?

-Kahrolurum… Ben onsuz olamam ustam.

-Hayatını ona adayabilir misin?

-Bütün ömrümü…

-Demek ki onun doğasını kendi doğanla bir ve aynı görüyorsun.

-Sanırım öyle ustam.

-Oysa ikiniz ayrı doğalarsınız.

-Evet ama…

-Onu görene kadar, o senin doğanın bir parçası bile değildi, yanılıyor muyum?

-Evet ustam ama görünce…

-Şimdi; serçeyle kendini bir ve aynı görmedin, değil mi?

-Görmedim ustam.

-Ay Gölgesi'yle görüyorsun ama.

-Evet Ustam.

-O halde Ay Gölgesi'yle sen bir ve aynı gibisiniz.

-Benim için öyle ustam.

-Oysa iki özne tek özne olamaz, onun doğası ayrı senin ayrı, onun geçmişi ayrı senin ayrı, onun zihni ayrı senin ayrı…

-Peki ben neden öyle sanıyorum ustam?

-Düşüncelerin ayrı olduğunu söylüyor ama yüreğin buna ikna olmuyor, değil mi?

-Evet ustam.

-Bu yanılsamanın nedeni ne olabilir ki?

-Bilemedim ustam.

-Peki Ay Gölgesi'ni gördükten sonra ömrün daha mı iyi?

-Acılar içindeyim ustam… Her şey alt üst oldu.

-Önceleri daha rahattın değil mi?

-Evet ustam.

-Bir gün şarap içmiştin ve başın dönüyordu, anımsadın mı?

-Anımsamak istemem ustam, çok utanmıştım. Sizi iki kişi sanıyordum.

-Aslında aklın öyle olmadığını söylüyordu değil mi?

-Evet, ama sizi iki görüyordum yine de.

-Aşk da şarap gibi algıları bozuyor desem...

-Olabilir ustam.

-Bu yüzden iki ayrı insan olduğunuz halde sen onu kendinle bir ve aynı görüyorsun. Ne garip!

-Garip ama öyle hissediyorum.

-Şarabın etkisi geçince her şey normalleşti değil mi?

-Öyle ustam.

-Aşkın etkisi geçince de her şey normalleşir desek…

-Bilmem ki, hiç öyle hissetmiyorum.

-Hissetmiyorsun diye olmaz diyebilir misin?

-Hayır ustam.

-Demek ki böyle bir olasılık var.

-Var ustam.

-O halde iyi dinle çırağım. Aşk da sarhoşluk gibidir, algıları bozar ama ömür boyu sürmez. Ömür boyu sürerse o artık hastalık olur.

-Böyle bir hastalık var mı ustam?

-Elbette, kara sevda…

-Kara sevda mı?

-Evet, adı bile değişik değil mi?

-Karanlığı çağrıştırdı ustam, bu ürküttü beni; peki neden algılarım bozuldu ustam, neden aşık oldum?

-Dereye bak Kum Kelebeği, su neden akıyor?

-Eğimden ustam…

-Demek ki senin yüreğinde Ay Gölgesi'ne bir eğim var.

-Neden ki ustam?

-Şöyle düşünelim, çiçekler polenlerini taşıtmak için arıya ihtiyaç duyar değil mi?

-Evet ustam.

-Arılar da çiçeklerin öz suyuna…

-Evet ustam.

-Arılarda eksik olan çiçekte var, çiçekte eksik olan arıda öyleyse…

-Öyle ustam.

-Demek ki sende eksik olan Ay Gölgesi'nde var. Eğer onda eksik olan da sendeyse, o da sana aşık olacak demektir.

-Ya olmazsa…

-Olmazsa ya yeni bir eğim bulana kadar acı çekeceksin, ya ondan nefret edeceksin.

-Nefret mi?

-Evet.

-Ama ben ona aşığım.

-Ama aşk bir yanılsama biçimi demiştik değil mi?

-Evet ustam.

-Tıpkı sarhoşluk gibi…

-Tıpkı sarhoşluk gibi…

-Eğer Ay Gölgesi başka birine aşık olur ve onunla kendini bir görürse?

-Düşününce tüylerim diken diken oluyor.

-Neden?

-Bilmiyorum ustam.

-Sen kendinle onu bir gördün ama o başkasıyla gördüğü için sende olmayacak. Bu durumda doğan parçalanmış olacak, yanılıyor muyum?

-Yanılmıyorsunuz ustam, yüreğim parçalanır.

-Bu acı öfke doğurur değil mi?

-Kesinlikle.

-Peki kime yönelir dersin?

Kum Kelebeği durumu anladı, başını önüne eğdi. Su Usta yine yanıtı bulduruvermişti hem de yanıt yüzüne bir tokat gibi çarpmıştı.

seçim

Gezginlerin dili, patikaların serinliği Su Usta çantasını sırtına vurmuş, dağlara çıkacaktı. Taş duvarın üstüne oturan ve kendi kendine mırıldanan Meşe Dili'ni gördü. Hoş bir çıraktı ama pek konuşmazdı. Saygısıyla ün salmıştı, düzenliydi, yardımseverdi. Ne var ki arayış günlerinde herkes bir yerlere giderken o duvarların ötesine bile adımını atmaz ya odasında ya bahçede dolanır dururdu. Su Usta onu ilk kez duvarın dışına doğru otururken ve dağlara bakarken gördü. Uzaktan seslendi.

-Hey Meşe Dili, hadi dağlara gidelim!

Meşe Dili ustasını duyunca hemen toparlanıp duvarın arkasına geçti. Üstünü başını düzelttikten sonra:

-Ben böyle iyiyim… diye mırıldandı.

Su Usta yanına gelip gözlerinin içine baktı. Meşe Dili'nin kafası karışıktı, belli ki içindeki sular bulanmıştı. Sesi bile çıkmıyordu, söylediklerinden emin değildi.

-Elbette iyisin. Oldukça sağlam bir vücudun var, sağlığın yerinde.

-İyiyim ustam, iyiyim…

-Ama dağlar da iyi Meşe Dili. Hava güzel, kuşlar cıvıl cıvıl… Gelincikler açmıştır şimdi yamaçlarda. Sincaplar oynaşıyordur dallarda. Onları görmek istemez misin?

Aslında Meşe Dili bunu çok istiyordu ama duvarların arkasına geçmekten ürküyordu. Daha önce orayı hiç merak etmiyordu ama bir süredir artık duvarlara da sığamaz olmuştu. Ustasının tepkisi yüreğinde sıkışmış bir arzuyu kışkırtmıştı, neredeyse takılacaktı arkasına ama yine de görünmez bir kelepçe dilini bağlıyordu.

-Aslında… dedi sonra sustu. Yutkundu.

Su Usta konuşması için zaman bıraktı, öylece bekliyordu.

-Aslında, gelmek istiyorum ama bir yandan da çekiniyorum.

-Öyle mi?

-Evet ustam.

-Çekindiğin nedir Meşe Dili?

-Bilmiyorum ustam.

-Bütün çıraklar şimdi bir yerlerde. Seni buraya bağlayan nedir?

-Onu da bilmiyorum ustam.

Su Usta, Meşe Dili'nin ikircikli yüreğindeki acıyı anladı. Duvara sırtını verip çantasının üzerine oturdu. Meşe Dili de yanına oturdu, bir çalıyla toprağı karıştırmaya başladı. Su Usta, Meşe Dili'nin yüreğindeki bataklığı sezmişti.

-Bu bahçede ne var ne yok tanıyorsun değil mi?

-Evet ustam.

-Tanıdığın için ne olup biteceğini biliyorsun demektir.

-Kesinlikle ustam.

-Karşıdaki kiraz da öyle değil mi?

-Anlayamadım ustam.

-Yani kiraz da güven içinde. Duvarlarla çevrili bahçenin içinde ona

bir zarar gelmez değil mi?

-Gelmez ustam. Ne gelebilir ki?

-Sana da gelmez değil mi Meşe Dili?

-Gelmez ustam, burası çok güvenli.

-Kiraz kökleriyle toprağa bağlı, istese de zaten bir yere gidemez.

-Nasıl gitsin ki?

-Ama meyvelerini yiyen kuşlar uçup gidiyorlar değil mi? Meyvelerin içindeki tohumlar başka başka yerlere taşınıyor böylece.

-Doğru ustam.

-Tohumlar kendi yerini bulunca filizleniyorlar ki çoğalsın kiraz…

-Evet ustam…

-Kuşlar olmazsa kiraz ne yapar?

-Çoğalamaz ustam, köklerinden toprağa bağlı.

-Ama sen değilsin Meşe Dili. Senin doğan kiraz gibi değil, sen istediğin yere gidebilirsin, duvarları aşabilirsin, başka başka ülkelere bile gidebilirsin değil mi?

-Evet ustam, gidebilirim ama…

-Gitmek istemiyorsun. Daha duvarın ötesine geçmedin çünkü.

-Tam öyle değil ustam, şey…

Su Usta Meşe Dili'nin omzuna elini koydu. Dokunmak bazen konuşmaktan öte bir yoldu, bunu bilirdi.

-Diyelim ki kirazın tohumu taşların üzerinde duruyor, filizlenir mi?

-Filizlenmez ustam.

-Diyelim ki kurak bir toprağa düştü, filizlenir mi?

-Elbette filizlenmez ustam.

-Göle düşünce de öyle, dağın tepesine düşünce de değil mi?

-Evet ustam, hiçbirinde filizlenemez…

-Çünkü kirazın tohumuna uygun değil oralar. Ama kendine uygun bir yer bulsa filizlenir doğası gereği.

-Doğası gereği ustam.

-Peki sana uygun yer neresi Meşe Dili?

-Bilmiyorum ustam.

-Ben de bilmiyorum, kim bilebilir ki?

-Ah suların eğimi ustam, sabahın rengi ustam, siz bilmiyorsanız kim bilebilir?

-Belki sen bilebilirsin.

-Ama ben…

-Desem ki senin yerin bu bahçedir, doğru söylemiş olur muyum?

Meşe Dili bir süre düşündü. Okulda ve bahçede kendini güvende hissediyordu ama bir yandan da içini kemiren bir merak, diğer çırakların arayış gününde çıkıp gitmeleri, içinde bir boşluk bırakıyordu. Eğer kendi doğasına uygun olsa böyle olmazdı.

-Bundan emin değilim ustam, diye fısıldayabildi.

-Bir şeyden emin olmak için nedenini bilmek gerekir değil mi Meşe Dili?

-Kesinlikle ustam. Daha çırağınız olduğum ilk gün söylemiştiniz.

-Demek ki nedenini bilmiyorsun?

-Tam olarak bilmiyorum ustam.

-Ama eğer senin yerin bu bahçe olsaydı bundan emin olabilirdin.

-Olabilirdim ustam.

-Demek ki senin yerin burası değil.

-Ama burada mutluyum.

-Meyve de dalında mutlu çırağım, ama yeri orası değil.

-Ne güzel söylediniz ustam.

-Burada ne var ne yok biliyorsun ve burada kalırsan ne olup olmayacağını da biliyorsun değil mi?

-Evet ustam.

-Her arayış gününde huzursuz olacaksın o halde.

-Evet ustam.

-Herkes arayış gününde kendine uygun yeri aramaya gidiyor.

-Evet ustam… ama ben…

-Onlar da okuldan ve bahçeden memnun değil mi?

-Öyle ustam.

-Öyle olmasa burada olmazlardı.

-Olmazlardı.

-Ama arayış gününde duvarları aşıp gidiyorlar yine de.

-Evet ustam, gidiyorlar.

-Çünkü arayış günü kendini arama günü. Nereye ait olduklarını anlama günü.

-Öyle ustam.

-Onlar bir seçim yaptılar ve gittiler değil mi?

-Evet ustam.

-Peki sen neden yapamıyorsun?

-Bilmiyorum ustam

-O halde sorularıma yanıt ver çırak.

-Sevinçle ustam.

Meşe dili, su ustanın akıl yürütmelerine bayılırdı. Kendini toparladı, ustasının gözünün içene baktı. Ustasının böyle bir karar vermesinden çok memnundu. Sanki zihni toparlanmıştı, zihninde ne var ne yok bir araya gelmiş, gücü bir araya toplanmıştı.

Su Usta biraz sustuktan sonra konuşmaya başladı.

-Çocukken ateşle oynamış mıydın hiç?

-Evet ustam, bir kez sobaya elim değdi kızgınken. Çok acıdı.

-Böylece kızgın sobaya değmemeye karar verdin.

-Aslında karar verdim diyebilir miyim bilmiyorum. Korktum diyelim.

-Çok doğru! Çünkü karar olasılıklar içinde seçim yapmaktır. Ama sen sadece elin yanar diye korktun.

-Öyle ustam.

-Korku bir duygu ve dışsal şeylerin üzerimizdeki etkisi desem, ne dersin?

-Evet dışsal ustam. Soba kızgındı ve elim yandı.

-Korkunun kaynağı dışarda.

-Evet ustam.

-Bir daha kızgın sobaya değmemenin kaynağı da sen değilsin o zaman.

-Öyle mi ustam? Sanki ben istemiyorum değmeyi sobaya…

-Ama kararın kaynağı sen değilsin, sobanın elini yakması.

-Bu doğru!

-Düşünüp karar vermiş değilsin! Öyle olsaydı zaten elini yakmazdın.

-Evet ustam, dedi Meşe Dili, sonra gülmeye başladı. Ustası da güldü.

-Gülmemizin kaynağı da biz değiliz çırağım ne dersin?

-Haklısınız ustam.

-Oysa düşüncelerimizin kaynağı biziz.

-Evet ustam.

-İnsan düşünerek bir şeyi yapar ya da yapmaz, bu bir seçimdir değil mi?

-Kesinlikle…

-Demek ki hayatta her zaman seçim yapmak zorundayız.

-Nasıl ustam?

-Yani elimizi sobaya uzatıp değebiliriz yahut değmeyebiliriz.

-Doğru ustam.

-Her ikisinin de sonucu farklı ama…

-Öyle tabi…

-Eğer kararın kaynağı sen olsaydın, yanacağını bile bile elini uzatmazdın sanırım.

-Haklısınız ustam.

-Diyelim ki bilerek uzattın, yani yanacağını bilerek elini uzattın. O zaman elin yandığında buna şaşırmazdın ve bu acıyı kabullenirdin değil mi?

-Acıyı kabul etmek zor ustam.

-Ama daha önceden yanacağını düşününce, sorumluluğunu da almış olurdun değil mi?

-Evet ustam, sorumluluk benim olurdu. Kızgın sobaya el uzatınca yanacağını bildiğim halde uzatmış olmak benim suçumdu.

-Fakat çocukken bunu bilmiyordun.

-Evet ustam.

-Neyin sana iyi neyin kötü olduğunu bilmediğinde seçim yapmış olmuyorsun o halde.

-Evet ustam.

-Demek ki seçim yapmak, neyi seçtiğini bilmek gerekir. Seçtiğinin sonuçlarını da bilmen gerekir.

-Doğru ustam.

-Böylece senin doğana uygun seçimler yapabilirsin ve soba örneğinde olduğu gibi acı çekmezsin, değil mi çırağım?

-Kendimi acıdan korurum ustam elbette…

-Çünkü insanın doğası kendini korumayı gerektirir.

-Elbette ustam.

-Diyelim ki sobanın sıcak olduğunu bilirsen dokununca yanacağını da bilirsin. Bu yüzden doğanı korumak için seçim yapabilirsin. Dokunup dokunmamaya karar verebilirsin.

-Öyle ustam.

-Ama bilmiyorsan, ki sanırım çocukken bilmiyordun, seçim yapamaz, deneyerek öğrenirsin, değil mi?

-Ne yazık ki ustam!

-Demek ki seçim yapmak için sadece istekli olmak yetmez, bilmek de gerekir.

-Evet ustam ama her şeyi nasıl bilebilirim?

-Her şeyi bilemeyiz ama zaten buna gerek yok! Belli bir zamanda ve belli bir yerdesin, belli bir zamanda ve belli bir yerde seninle ilişkili olanların doğasını bilmek yetmez mi?

-Yeter ustam.

-Söz gelimi, serçe şu yamaçtaki şeylerin doğasını bildiğinden korunabiliyor ve kendini gerçekleştirebiliyor. Nereye konacağını biliyor, kimden kaçınması gerektiğini biliyor, ne yemesi gerektiğini de…

-Haklısınız ustam!

-Kendi doğasına göre olasılıklar içinde olanaklıyı buluyor, seçimini yapıyor.

-Bunu anlamadım ustam.

-Diyelim ki serçe çalılık içinde tohumlar gördü. Onun doğasına uygun olduğunu biliyor.

-Evet!

-Ama yılanın da orda saklandığını görüyor.

-Yılan tehlikeli.

-Kendi bütünlüğüne zarar vereceğini biliyor.

-Elbette.

-Bu durumda o tohumları canı çekse de almıyor. O olasılığın olanaklı olmadığını, dış koşullar açısından bütünlüğünün bozulacağını hesap ediyor ve vazgeçiyor desem.

-Şimdi anladım ustam.

-Peki bir şeyin kendine uygun olup olmadığını nereden bilecek serçe? Kendini bilmeden kendine uygun olanı nereden seçecek?

-Kendini bilmesi gerekir ustam.

-Demek ki öncelikle kendini bilmeli, sonra çevresini bilmeli… Yoksa seçimleri doğasına aykırı olur.

-Kesinlikle ustam.

-Peki kendini nasıl tanıyabilir? Yuvasında durarak, uçup kendini ve çevresini keşfetmeyerek yapabilir mi bunu?

-Yapamaz!

-Demek istiyorsun ki arayış gününde duvarların arkasına saklanarak da yapamaz…

Meşe Dili bir anda donup kaldı. Ne diyeceğini şaşırdı, dilinde bazı sözcükler dolanıp durdu ama ağzından bir ses bile çıkamadı. Yutkundu sadece.

yalnızlık

Gözün feri, güneşin eli Su Usta çardakta oturuyordu. Akşam üstü dinginliğinde gökyüzünü seyrediyordu. Gün yeryüzünü terk ederken dağlar morarıyor, gökyüzü yeni renkler giyiniyordu. Sığırcıklar bir o yana bir bu yana dönüp duruyorlardı. Kargalar ağaçlara tünemiş bağrışıyordu. Yükseklerde bir şahin görününce ortalığı bir sessizlik sardı. O zamana kadar çıraklarının sesini duymamıştı. Çıraklar bahçede neşeyle dolaşıyorlardı. Kimileri ağaç altlarında dinleniyor, kimileri sohbet ediyor, kimileri şiir söylüyordu. Dikkatini İçli Mimoza çekti. Ihlamur ağacının altına oturmuş, ellerini birbirine bağlamış ağlıyordu. Yüreğin rengi usta, akşamın içliği Su Usta ayağı kalktı. Çantasından bir defter ve kalem alıp İçli Mimoza'nın yanına gitti. İçli Mimoza öyle içine çökmüştü ki ustasının geldiğini görmedi.

-Dereler ne zaman çağlar söyle bakalım İçli Mimoza, diye mırıldandı.

Ustasının sesini tanıyan İçli Mimoza yerinden fırlayacak oldu ki ustası omzunu tuttu, yerinde kalmasını sağladı. Sorusunu yeniledi.

-Dereler ne zaman çağlar?

-Ah ustam geldiğinizi görmedim, bağışlayın beni… Ne olur bağışlayın, diye tekrar edip duruyordu İçli Mimoza; utanmıştı, ustasının

kendini ağlayarak görmesinden ve onu fark etmemiş olmasından dolayı öyle utanmıştı ki ustasına bakamıyor, sürekli özür diliyordu.

Işığın eli usta, sabahın yüzü Su Usta sabırla bekledi. Çırağı kendini iyi hissedene kadar susması gerektiğini biliyordu, o da sırtını ıhlamura verip oturdu. Defterini açıp soruyu deftere yazdı. *"Dereler ne zaman çağlar?"* sonra da çırağına uzattı. İçli Mimoza çekinerek, yüzünü saklayarak defteri aldı. Su Usta kalemi de uzattı.

-Madem konuşamıyoruz yazalım o zaman, dedi.

İçli Mimoza kalemi defterin içine koyup defteri kapattı. Gözünün ışığı, sözünün alışığı ustasıyla konuşamayacaksa kiminle konuşacaktı? Nefes alışı düzeldi, hıçkırıkları kesildi.

-Sığırcıkları görüyor musun, dedi Su Usta gökyüzündeki danslarını işaret ederek.

-Evet ustam, diye mırıldandı İçli Mimoza.

-Ne güzel beraber dans ediyorlar gökyüzünde.

-Çok güzel ustam, dalga dalga…

-Peki neden çıraklar böyle değil? Eşgüdüm içinde değiller, hepsi başka başka şeylerle ilgileniyor, değil mi?

-Evet ustam, neden böyle değiliz? Oysa ben hepsiyle birlikte olmak istiyorum ve onlarla ilişkim zayıflayınca kahroluyorum.

-Anladığımdan emin olmak isterim İçli Mimoza, yani sen hep onlarla ilişki içinde olmak istiyorsun öyle mi?

-Evet ustam.

-Ama arada ilişkiniz bozuluyor.

-Öyle ustam.

-Bu da seni çok üzüyor.

-Hem de çok…

-Onlar olmazsa yaşayamayacaksın gibi, öyle mi?

-Yalnızlığa dayanamıyorum ustam.

Su Usta çırağının yüreğini gördü, İçli Mimoza'nın da görmesinin zamanı geldiğini anladı.

-Yalnızlığına dayanamıyorsun öyle mi?

-Evet ustam.

-Ama başkalarıyla rahat ediyorsun.

-Kesinlikle.

-Başkaları seninle bir ve aynı değil, onların da başka başka huyları ve dolayısıyla başka başka tepkileri var değil mi?

-Ne yazık ki…

-Bu durumda başkalarıyla her zaman uyumlu olamazsın, değil mi?

-Olamam ustam.

-Ama kendinle de olamıyorsun?

-Canım yanıyor o zaman ustam.

-Yani kendine dayanamıyorsun öyle mi? Onlar sana nasıl dayansın?

İçli Mimoza birden gülümsedi. Sözün buraya geleceğini hiç tahmin etmemişti. Ne diyeceğini bilemedi.

-Ama ustam…

-Peki söyle bakalım İçli Mimoza, insan yalnız doğar desem yanlış mı demiş olurum?

-Tam olarak yanlış olmaz ama istisnalar olabilir ustam.

-Evet, ikizler var, üçüzler var ama bunlar istisna.

-İstisna ustam, genel olarak yalnız…

-Aslında onlar da yalnız olmaz mı çırağım, tek yumurta ikizi de olsa bitişik doğmazlar, bitişik doğduklarında zaten hastalıklı olurlar ve müdahale gerekir değil mi?

-Doğru ustam.

-Demek ki biz insan yalnız doğar dersek hata etmemiş oluruz.

-Kesinlikle ustam.

-Peki, insan yalnız ölür desem.

-Bunu düşünmem lazım ustam, çünkü aynı anda ölenler oluyor, el ele tutuşup ölenler oluyor, savaşta ölenler ölüyor…

-Ama yine de ölen kendinde ölüyor değil mi? Kendi bütünlüğü, yaşam enerjisi tükeniyor. Bu yüzden yalnız ölüyor desek hata etmiş olur muyuz?

-Doğum gibi, istisnaları saymazsak doğru söylemiş oluruz ustam.

-Demek ki insan yalnız doğuyor ve yalnız ölüyor.

-Evet ustam, insan yalnız doğuyor ve yalnız ölüyor.

-İçli Mimoza da yalnız doğdu ve yalnız ölecek desem.

-Öyle olacak ustam.

-İçli Mimoza da diğer insanlar gibi yalnız doğdu yalnız ölecek ama yalnız yaşayamıyor desem…

-Bu garip olur ama düşünmem gerek ustam.

-O halde diyelim ki senin varoluşun doğumunla başlar ve aslında yalnızlıkla başlar.

-Öyle diyebiliriz ustam.

-Ölümün de öyle…

-O da öyle…

-Demek ki senin asıl varoluşun yalnızlık, diğerleriyle ilişkiler varoluşunun gereği kadardır.

-Öyle midir?

-Değil midir?

-Bunu kavramak zor, kabullenmek de zor ustam.

-Kavrayınca kabullenebilirsin çırağım. Şimdi kavramanı istediğim bir şey daha var.

-Nedir ustam?

-İnsanın varoluşu yalnızlıkla başlar dedik, doğru mu?

-Öyle dedik ustam.

-Yalnızlık insanın salt kendi halidir desem…

-Nasıl ustam?

-Yani sıfatlardan, toplumsallıktan, kurallardan, yargılardan arınmış salt hali…

-Evet ustam.

-O halde salt kendi olduğu yer yalnızlıktır diyebiliriz, çünkü dışsal hiçbir şey yoktur.

-Haklısınız ustam.

-O zaman insanın asıl yeri yalnızlığıdır da demeliyiz.

İçli Mimoza duvara çarpmış gibi oldu. Asıl yeri yalnızlığıysa neden oraya sığamıyordu, ama ustasının akıl yürütmesinde bir hata yoktu.

-Bunu düşünmeliyim ustam, diye mırıldandı.

Su Usta ayağı kalktı:

-Yaz İçli Mimoza, dedi. Yalnızlığına yabancılaşmışsın, defter senin

yalnızlığındır, sende kalsın. Sonra çekip gitti.

İçli Mimoza bir süre ustasına baktı, sonra arkadaşlarına… Bir an onların olmadığını düşündü, bahçenin bomboş olduğunu düşündü ama bundan ürkmedi ilk defa, sonra defteri açtı, yazmaya başladı.

heyecan

Ay Gölgesi, bir süredir odasından çıkmaz olmuştu. Bilge Bahçesi'nde hastalandığına yönelik dedikodular ağızdan ağıza dolaşıyordu. Ne ustalar sorunu çözebilmişti ne çıraklar… Herkes Su Usta'nın gelmesini bekliyordu. Işığın şifası, sorgunun hası Su Usta uzun bir geziye çıkmıştı. Bilge Bahçesi'ne döndüğünde gece yarısıydı. Yorgunluğunu yorgan yapıp yatağına uzanmış, penceresinden göğsüne vuran ay ışığına sarılıp uyumuştu. Rüyasında bir kuzgun gördü; duvarın üstünde gözlerine derin derin bakıyordu. Kanatları bağlıydı, ayakları bağlıydı, uzanıp bağları çözecekti ki kuzgun çığlık attı. Su Usta o an uyandı, kalkıp pencereden baktı; henüz sabah olmuş, gök ilk ışıklarını içiyordu. Yeryüzü belli belirsiz bir sisle kaplıydı, çıkıp bahçede dolaşmaya karar verdi. Bahçeye çıktığında Ay Gölgesi'nin odasında ışığın yanık olduğunu gördü, meraklandı. Bu saatte Ay Gölgesi'ni uyanık tutan da neydi?

Koridoru geçip Ay Gölgesi'nin odasına geldi. Usulca kapıyı vurdu.

Ay Gölgesi, duvara yaslanmış oturuyordu. Elleriyle dizlerini bağlamış sanki kendini küçülterek yok etmek istiyordu. Kapının sesini duyunca eli ayağı boşaldı, korkudan çığlık attı.

-Ay Gölgesi, iyi misin, dedi Su Usta.

Bunu birkaç kez tekrarladı. Ay Gölgesi ustasının sesini tanıyana kadar ne yapacağını şaşırmış, neredeyse duvarın içine saklanacaktı. Su Usta'nın sesini tanıyınca rahatladı, yutkundu, kendini toparladı.

-Su Usta… diyebildi.

-İyi misin, diye tekrarladı Su Usta.

-İyiyim ustam, diye mırıldandı ama ustasının duymayacağının farkındaydı. Ama içindeki korkuyu bir türlü yenemiyordu; dişleri birbirine vuruyor, yüreği çarpıyor, dizleri çözülüyordu. Oysa ustasını çok özlemişti.

Su Usta gördüğü rüyayı anımsadı. Dikkatli olması gerektiğini anladı.

-Gün renklerini döküyor eteklerinde, hadi gel seyredelim birlikte, dedi.

Ustasıyla konuşmaya, gezmeye bayılırdı Ay Gölgesi ama bir süredir dışarı çıkmaktan ürküyordu. Başına bir şey geleceğine yönelik bir korku tünemişti yüreğine. Ne yapacağını şaşırdı. Su Usta Ay Gölgesi'nin kafasının karışık olduğunu anladı. Yoksa fırlar gelirdi şimdiye kadar yanına.

-Demek zincirlerini koparamadın, o halde sen orada dur, ben burada… Ama bu konuşmamıza engel olamaz değil mi? Ne dersin konuşalım mı?

Ay Gölgesi, dışarı çıkacak cesareti kendinde bulamıyordu ama konuşabilirdi. Ustasının konuşmasını çok severdi, sesini severdi, onu dinlerken içinden nehirler akardı.

-Konuşalım ustam, dedi. Bu kez ses daha belirgindi.

-Biri zamansız uyanıksa ya hastadır ya zihni karışıktır ya duyguları

kitlenmiştir desem…

-Doğru dersiniz ustam.

Su Usta, çırağının sesindeki değişimi gördü; konuşmaya devam etmesi gerektiğini anladı. Onunla konuşup kendini korumasını sağlayabilirdi.

-Demek ki hastasın.

-Hayır ustam, iyiyim, sadece…

-Sadece?

-Sadece zihnim karışık. İçimde bir korku, sanki başıma bir şey gelecek… Sanki…

-Sanki dışarı çıksan her şey üzerine gelecek, öyle mi?

-Evet ustam, tam da öyle.

-Bu durumda dışarı çıkmaman gerek ki güvende olasın değil mi?

-Öyle ustam.

-Odanda kendini iyi hissediyorsun o halde.

-Hayır ustam, sadece güvende hissediyorum.

-Anladım, aslında odanda kalmak istemiyorsun ama dışarı çıkacak cesareti gösteremiyorsun.

-Ah bilge ustam, tam da öyle.

-Dışarı çıkarsan gerçekten her şey üzerine gelecek mi peki?

-Bunu bilmiyorum ama öyle sanıyorum ustam.

-O halde odanda kalmalısın. Ama o zaman arkadaşların çıkıp gezecek, dolaşacak, konuşacak, şakalaşacak, derelerde taştan taşa atlayacak, patikalarda koşacak, çiçek toplayacak ama sen odanda kalmalısın.

Aslında Ay Gölgesi çiçek toplamaya bayılırdı, derelerdeki taşların üzerinden geçmeye de bayılırdı. İçinde bir heyecan oldu ama korkusu gelip heyecanı yendi, düşleri birden gözünün önünden silinip gitti.

-Bilemiyorum ustam, dedi.

-Peki Ay Gölgesi, o halde odanda kalmalısın. Tıpkı sandalyen gibi, tıpkı masan gibi.

-Ama onlar cansız ustam.

-Demek ki cansızların doğası ayrı, canlıların ayrı. Hatta kuşların, kertenkelelerin, kelebeklerin, çiçeklerin ve insanların doğaları da birbirinden ayrı.

-Öyle ustam.

-Mesela kuşların doğasında uçmak var. Uçmazlarsa yaşayamazlar çünkü, değil mi?

-Elbette ustam, uçmazsa nasıl yiyecek bulsun, nasıl su bulsun, nasıl eş bulsun…

-Çok güzel söyledin. Demek ki her şey doğasına göre davranır.

-Evet ustam.

-Sürüngenler sürünür, ceylanlar koşar…

-Kesinlikle ustam.

-Cansızlar bir etki olmazsa durdukları yerde dururlar ama.

-Öyle tabii, kendi kendilerine hareket edemezler ki?

-Etselerdi yerlerinde durmazlardı elbette.

-Elbette ustam.

-Peki Ay Gölgesi, senin doğan ne? Bir odada duvarlara sarılmak mı?

Başkalarıyla ilgili konuşunca dili çözülen Ay Gölgesi öylece kala-kaldı. Her şey kendi doğasına göre hareket ediyordu ama kendisi kendi doğasına göre hareket etmiyordu. Ne diyeceğini şaşırdı.

-Hey Ay Gölgesi, diye seslendi Su Usta. Seninle arayış günündeki yolculuğumuzu hatırlıyor musun?

Ay Gölgesi'nin gözünde bir ışık belirdi o zaman. Arayış gününde ustasıyla çıkmıştı ormana ve sonra kendini bir nehrin kenarında bulmuştu. Taşlarla oynarken bir ceylanla göz göze gelmişti. Ceylan bir süre gözlerine baktıktan sonra ürküp ormana kaçmıştı. O an gözlerinin önüne geldi birden….

-Evet ustam, dedi heyecanla.

-Çok heyecanlıydı değil mi?

-Evet ustam.

-Ceylanla karşılaşmanı anlatmıştın gelip bana.

-Çok güzeldi ustam.

-Çok heyecanlanmıştın.

-Çok…

-Heyecan nasıl da canlandırıyor insanı değil mi?

-Evet ustam.

-Derede oynarken kertenkeleleri, kelebekleri değil de ceylanı gördüğünde heyecanlanmıştın değil mi?

-Evet ustam.

-Çünkü onu ilk kez görmüştün. Aynı şeyleri görünce doğamız etkilenmiyor ama farklı şeylerden etkileniyor desem.

-Doğru söylersin ustam.

-Demek ki farklı şeyleri görünce heyecanlanıyoruz, yaşama sevin-

cimiz artıyor.

-Kesinlikle ustam, ceylanı gördükten sonra kaç ay sevinçle yaşamıştım.

-Ama ceylan odana gelmemişti değil mi?

-Hayır ustam, ben gitmiştim dereye.

-Demek ki dereye gitmesen ceylanı göremezdin.

-Ama… Ama şimdi korkuyorum…

-Korkuyorsan gitmemelisin elbette. Kuşlar da yuvasından çıkmamalı, ceylanlar da hatta ben burada ne yapıyorum ki sabah sabah, ben de odamda olmalıyım.

Ay Gölgesi, ne diyeceğini şaşırdı… Heyecanın piri usta, yolların dili usta susma zamanının geldiğini anladı. Ay Gölgesi, kendi kendine düzenlemeliydi zihin karışıklığını. Kendini yeniden kurup cesarete gelmeliydi. Odadan çıkıp kapıyı kapattı. Cebinden defterini çıkardı, yaprağı koparıp üzerine *"Heyecanı hak et!"* diye yazdı, kapının altından içeriye attı. Sonra çekip gitti.

Kapının altından kağıdın girişini gören Ay Gölgesi bir an ürperdi. Ne yapacağını şaşırdı. O an ustasının ayak seslerini duydu, ayak sesleri giderek uzaklaşıyordu.

kendi olmak

Sabahın ışığı, dağların kışı, ırmağın akışı Su Usta gürgene yaslanmış çıraklarını izliyordu. Gözüne Göl Zambağı ilişti. Bir o yana bir bu yana koşuşturuyordu; telaştan değil içten koşturuyordu. Göl Zambağı'nın Bilge Bahçesi'ni seçtiği ilk gün aklına geldi. Yaz güneşi gibi gülen gözleri vardı; nehirler gibi akan sözleri vardı. Öyle tutkuluydu ki bıraksan kuşlarla kanatlanacaktı. Şimdi de yüzü güleçti, sözü içliydi ve tutkuluydu ama derin bir hüznü saklıyordu ceplerinde. Güler yüzünü kimseden eksik etmiyordu, sorumluluk sahibiydi, işini eksik etmez, en iyisini yapardı hep. Ara sıra arkadaşlarından şikayet gelmiyor değildi ustanın kulağına. Çok geç yanıt verdiğinden söz ediliyordu, konuşmayı yarıda bırakıp gittiğinden… Nesneleri sözcüklerden daha çok sevdiğinden yana…

Yine de Bilge Bahçesi'nde en çok o övülüyor, ona özeniliyordu. Üstlendiği rehberliğiyle çekip götürüyordu onu takip edenleri ormana. Taş taş üstüne koymak gerektiğinde en özenlisi o oluyordu. Bitmez tükenmez bir enerjisi vardı, her yere yetiyordu. Ama ustalar bilir; yürek terazisi bozulduğunda ustalar bilir. Su Usta da bildi.

Su Usta birkaç kez seslendi çırağına. Çırağı ya duymadı ya duymazlıktan geldi. Ustası daha fazla üstelemedi. Kulak hazır olmadan fısıldamak nefese zarar. Su Usta düşündü; yerinden kalktı, odasına gidip boş defterlerden birini aldı. Kalemlerin de en güzelini taktı defterin kapağına. Ardından çardağa geçip oturdu. Göl Zambağı'nın odasına gelmesini bekledi.

Göl Zambağı bir işlerin peşinde koşuyor; bir ormana koşuyor, bir yanındakilere sesleniyordu. Neredeyse her yere yetiyordu da kendine yetemiyordu. Sesini herkes duyuyordu da kendi duymuyordu. Bu karanlığın habercisiydi, bu iklimin değiştiğini fısıldıyordu duymak isteyen kulağa…

Su Usta beklemekten vazgeçti; Göl Zambağı'nın kapısının önüne defteri bırakıp gitti. Göl Zambağı bitkin bir biçimde odasına döndüğünde, kapının önünde duran defter ve kalemi gördü. İrkildi biraz. Bu ne demekti ki? Defteri alıp odasına geçti, yatağına uzanıp bir süre deftere baktı. Defter bomboştu ama öyle derin geldi ki; sanki ona baktıkça gözlerinden yüreğine ulaşan bir rüzgar esiyordu. Rüzgar serin değildi, rüzgar sıcak değildi, rüzgar hiçbir şeydi. Sanki koca bir boşluk duydu içinde, rüzgar içindeki boşluğu seslendiriyordu. Bir an irkilip kalktı, defteri bir kenara attı. Penceresinden dışarıya baktı. Sonra kıvrılıp yatağına sızıverdi.

Birkaç gün sonra Su Usta yanından geçen Göl Zambağı'na yeniden seslendi. Bu kez yanında kimse yoktu, ustasının sesini duyan Göl Zambağı, dönüp ustasının yanına geldi.

-Ustaların ustası, dağların yazı Su Ustam, nasılsınız?

-Çok iyiyim çırağım, sen nasılsın?

-Ben iyiyim, yoksa değil miyim, tam bilmiyorum ustam.

-Öyle mi, dedi Su Usta; çırağına yol açtı.

-Anlamıyorum her şey ne çabuk değişiyor, zaman ne çabuk geçiyor. Bazen kendimi suyun üstüne düşen bir yaprak gibi hissediyorum, aslında duruyorum ama akıp gidiyorum bilmeden.

-Gitmek istemiyor musun yoksa?

-İstiyorum ama bir şey eksik.

-Neyin eksik olduğunu düşünüyorsun?

-Bilmiyorum, hiçbir şey bilmiyorum. Sanki her şey yolunda, Bilge Bahçesi'ndeki görevlerim tastamam ama eksik olan bir şey olmalı.

-Görevlerin tamamsa her şey tamam olmalı o zaman değil mi?

-Evet, benden bekleneni yerine getiriyorum ustam.

-Görevlerin bitince gün tamamlanıyor zaten.

-Evet ustam.

-Yorgunluktan hemen uyuyorsun da değil mi?

-Çoğunlukla ama bazen uyku tutmuyor. Nedenini bilemediğim bir acı çöküyor göğsüme. Oysa sağlığım yerinde; işlerim, ilişkilerim tamam, eksik olan ne?

-Sen olabilir misin?

-Anlayamadım ustam.

-O zaman dinle çırağım. Diyelim işin yok, ilişkin yok. Böyle olabilir mi?

-Olur ustam, olanlar var.

-Diyelim ki sağlığın da yerinde.

-Olur ustam.

-Yine yaşarsın değil mi?

-Evet ustam.

-Gece uyuyabilir misin acaba?

-Sağlığım yerinde ama işim yok, ilişkilerim yok. Sağlığım yerindeyse uyku olur elbet ama yine de uyuyamam ustam.

-Neden?

-İşim yoksa bu hayatta neye yararım ben ki?

-İlişkilerin olmasa da değil mi?

-Evet. Dertlenir düşünürüm gece uyumadan, uykum kaçabilir ustam.

-Ama işin de var ilişkilerin de. İnsanlar seni seviyor, önemsiyor, sana özeniyor…

-Evet ustam.

-O halde niye uyuyamıyorsun?

-İşte onu bilmiyorum ustam. Siz eksik sen olabilirsin demiştiniz, ama pek anlayamadım.

-Karşıdaki köknarı görüyor musun çırağım?

-Evet ustam, çok severim.

-Ben de çok severim. Şimdi köknardan her şey olur; masa olur, sandalye olur, sap olur, saban olur değil mi?

-Evet ustam.

-Ne olursa olsun ama o kökensel olarak köknardır değil mi?

-Kesinlikle.

-İster masa olsun ister kalem; köknar ne olursa olsun, oldukları aslında kendiyle ilgili değil de başka şeylerle ilgilidir desem.

-Evet, aslında köknarla değil, başkalarının ihtiyacıyla ilgili oldukları…

-Peki senin oldukların kendinle mi ilgili?

Göl Zambağı bu soruyu duyunca, tıpkı deftere baktığı gibi bir boşluk hissetti göğsünde. Sanki yüreği gitmişti de bir boşluk kalmıştı orada.

-Ustam, diye mırıldandı. Ama söze devam edemedi.

Su Usta, çırağında olan biteni anladı.

-Gel otur yanıma, dedi usulca. Gürgene yaslanmak iyidir, içini nemlendirir.

Göl Zambağı ustasının yanına gelip oturdu, sırtını gürgene verip gökyüzüne baktı. Bulutlar birbirine giriyor, birleşiyor, sonra ayrılıyorlardı. Yere baktı, karıncalar bir yol yapmışlar her biri koşturup duruyordu.

Su Usta çırağını izliyordu. Artık konuşma zamanı gelmişti.

-Karıncalar ne çok telaşlı değil mi?

-Evet.

-Belki karıncalar telaşı bilmiyor, bu koşuşturmalarını da göremiyordur.

-Olabilir ustam.

-Ama sen görüyorsun.

-Evet ustam.

-Bilgelik telaş mıdır, telaşı bilmek midir?

-Elbette telaşı bilmek ustam.

-Karıncalar bunu bilse ömürlerini tüketirler miydi telaşla?

Göl Zambağı biraz düşündü, anlamsız olurdu, hem bilip hem telaş, hele gerekmiyorsa… Çelişik olurdu elbette.

-Sanmıyorum ustam.

-Bilmek içsel değil mi çırağım?

-Elbette ustam.

-Peki koşturmaca, o çöpü alıp oraya buraya taşımaca içsel mi?

-İçsel yanı olabilir, bir gereksinimi karşılıyordur ama gereğinden fazlası dışsaldır bence.

-Peki senin telaşın çırağım… Ne kadarı içsel, ne kadarı dışsal?

Bu soru yine soluğunu kesti Göl Zambağı'nın. Ne diyeceğini bilemedi, susup kaldı.

-Ah çırağım, dedi Su Usta… Kendi ihtiyacınsa telaş zaten uzun sürmez, başkalarının ihtiyacıysa onunla ömür geçmez. Yetişemezsin senden beklenene, hep eksik kalırsın. İçin azalır, yüreğin çürür gider ardın sıra. Ne yapacaksın? Kendin mi olacaksın, başkalarının istediği mi?

-Kendim olacağım elbette ustam, kendini bilmek en büyük erdem.

-Peki sen biliyor musun?

Birden içinden ağlamak geldi Göl Zambağı'nın, gözleri doldu ama sustu.

-Kendimi bilmiyorum ustam, kendimde eksiğim ustam. Geçen gün biri kapıma boş bir defter bırakmış, öyle ağır geldi ki bana.

-O defter senin için olmasın çırağım; yaşanmamış olan her şey ve yazılmamış olan her şey… İçin boşken dışın doluysa, hayat terazin bozulmuş demektir çırağım. İçinle dışın dengeye geldiğinde kendin olursun, kendin olduğunda güzel olursun, kendin olduğunda huzur bulursun.

Sözünü bitirir bitirmez Su Usta kalktı. Söz bitince durmak hataydı.

yüzleşmek

Su Usta uzun bir yoluculuktan dönmüştü, yorgundu, yatağına uzanır uzanmaz uyudu. Herkes ustanın geldiğini duymuştu ama içlerinden biri pek heyecanlıydı, sanki yüreğinde bir kuş vardı da uçtu uçacaktı. Heyecanlıydı çünkü birkaç yıl önce arkadaşıyla çekip gitmişlerdi Bilge Bahçesi'nden. Yeni yollar aramıştı kendine, yeni bilgelikler… Oysa nereye gitse ustasının sözleriyle karşılaştı, nerede zorlansa orada bilgeliği anladı. Diğerlerinden ayrılıp tekrar dönmüştü eski iklimine ama ustası yoktu. Bir süre ikircikli kalmıştı, ustası gelmeden ayrılmak istedi yeniden ama bu kez ustasının yüzüne bakmaya çekindiğinden… Ustası nasıl karşılayacaktı Kül Serçesi'ni, bilemiyordu. O vakit gelmişti artık, heyecanlıydı, hem de çok heyecanlıydı.

Su Usta sabah erken uyanmış, güneşi karşılamak için en sevdiği tepeye çıkmıştı. Güneşin doğumunu her izlediğinde hayrete düşüyordu, sanki yeniden doğuyor, arınıyordu. Oturup bağdaş kurduğu tepede rüzgar ılık ılık esiyordu. Gözlerini kapamış, güneşin yüzünü okşamasını hissediyordu ki bir ses duydu. Patikadan ayak sesleri geliyordu. Gözlerini kapadı, geleni görmeye çalıştı. Su Usta içten bakınca insanları renk olarak görürdü; gelen güneş sarısı sıcak biriydi. Hem de çok tanıdık…

Kül Serçesi sabah ustanın dağlara doğru çıktığını görmüştü, cesaretini toplayıp peşinden yola koyuldu. Yüreği adımlarından hızlı atıyordu, en kısa zamanda ustasıyla karşılaşıp bu gerilimden kurtulmak istiyordu. Yeniden dönmek hiç kolay değildi, yeniden başlamak da… Ama ilk adım yüzleşmekti. Tepeye vardığında ustasını güneşe karşı bağdaş kurmuş buldu. Öylece durdu; ne yapacaktı? Bu büyülü töreni bozmaktan korkuyordu bir yandan, bir yandan bu kez yüzleşmezse bir daha yüzleşme cesareti gösteremeyeceğinden çekiniyordu. O an bir kartalın sesini duydu, göğe baktı.

-İçinde dolanan kartal daha ürkütücü, dedi Su Usta. İçini okumuştu yine.

Kül Serçesi yutkundu, konuşmak istediyse de konuşamadı, öylece donup kaldı.

-Gel otur yanıma Kül Serçesi, dedi usta. Sesi sakin ve huzur vericiydi. Güneşte rengini tazelersin…

Kül Serçesi usulca gelip ustasının yanında bağdaş kurdu. Gözlerini kapadı, yüzünü güneşe döndü. Bir süre öylece durdular. Güneş yüzlerini okşuyor, seviyor, sarıyor, ısıtıyordu. Kül Serçesi'nin kaygılarını azalttı bir bir, yüreğini dinginleştirdi. Ustası ve güneş huzur getirmişti ruhuna. Öylece kalabilirdi gün boyu.

Su Usta, gözlerini açtı. Önce güneşe saygısını sundu, sonra dönüp Kül Serçesi'ne baktı. Gittiğinden bu yana çok değişmişti; renkleri solgundu.

-Çok yorulmuşsun, kanatlarından belli, diye mırıldandı gülümseyerek.

-Ustam, diye söze başladı Kül Serçesi ama sonunu getiremedi.

-Herkes kendinin ustası Kül Serçesi. Kendinin ustası olduğunda şüphesiz ki güneş gibi olacaksın. Rengin, sıcağın saracak çevreni.

-Öyle mi?

-Öyle olmalı. Yoksa ustalık neye yarar ki?

-Bilmem ustam. Ama burada olmak heyecanlı.

-Aradığın heyecan olsa sanırım dışarısı daha elverişli olmalı.

Kül Serçesi ayrıldıktan sonraki dönemini düşündü. Yaşadıkları geldi aklına bir bir; yanılgıları, yangıları…

-Heyecanlı ama acı ustam.

-Heyecan ve acı…

-Heyecan ve acı ustam.

Sonrasını konuşacak gücü kendinde bulamadı Kül Serçesi. Ustası bıraktığı gibiydi, yani sanki arada hiçbir şey yaşanmamış gibi karşılamıştı onu. Nasıl böyle olabiliyordu ki? Oysa dışarıda gerilim, öfke, hırçınlıkla boğuluyordu insanlar.

-Aşağıda akan ırmakları görüyor musun Kül Serçesi, diye mırıldandı Su Usta… Yüksek sesle değil de fısıldayarak konuşur gibi.

Kül Serçesi ovaya baktı; bir ırmak birçok kola bölünmüş akıyordu ama hepsi ovada bataklıklarda son buluyordu. Ama başka bir ırmak, kollara ayrılıyor, sonra birleşip akıyordu vadiden aşağı bir yere.

-Görüyorum ustam.

-İki ırmak var Kül Serçesi; iki ırmak, iki yazgı… Biri kendindeki çokluğa ayrılıyor ovada, heyecanlara… Ama bataklıkta sonlanıyor değil mi?

-Evet ustam.

-Diğeri de ayrılıyor ama sonra birleşip bir yataktan denize doğru akıyor.

-Tam da öyle ustam.

-Irmak birçok ırmak olacak bir çokluk değil mi?

-Kesinlikle ustam, yoksa kollara ayrılamazdı.

-Öbür ırmak da öyle…

-Evet.

-Ama biri ayrılıyor ve birleşemediği için bataklıklarda boğuluyor.

-Öyle görünüyor ustam.

-Diğerinin kolları tekrar birleşip akıp gidiyor denize doğru.

-Öyle ustam.

-Irmak bataklıkta son buluyor ama aslında doğası gereği denize ulaşmalı değil mi?

-Öyle mi?

-Evet, suyun yazgısı bu değil mi? Denizlere ulaşır, buharlaşır, yağış olur, ırmaklarla tekrar denizlere döner.

-Aaa haklısınız öyle düşünmemiştim ustam.

-Demek ki suyun doğası gereği ırmakların denize ulaşması gerekir.

-Evet ustam.

-Böylece kendini gerçekleştirir. Irmak kavramına da upuygun oluyor.

-Evet ustam.

-Demek ki doğasına uyan ve kavramına uyan her şeyde huzur vardır desem…

-Olur ustam, akla yatkın.

-Ama sadece kendi yatağında aksa değişiklik olmazdı hiç, değil mi?

-Evet, hep aynı…

-Başka kollara ayrılınca tazeleniyor bir açıdan.

-Evet.

-Ama sonra kendine geliyor, kendi yatağına ve akıyor.

-Öyle.

-Tazelik heyecandır değil mi?

-Evet ustam.

-Demek ki kollara ayrılan ırmakta heyecan vardı.

-Olabilir ustam.

-Diğerinde de vardı.

-Haklısınız, onda da vardı.

-Peki iki ırmağın farkı nedir?

-Biri bataklıklarda kayboldu gitti, diğeri denize doğru coşkun aktı.

-Biri kendini tamamladı, biri tamamlayamadı.

-Öyle de denebilir.

-Biri kendi oldu, biri olamadı.

-Bu daha hoş oldu ustam.

-O halde farklı yollara ayrılmak heyecandır ama acı kendine dönememektir desem.

-Bunu tam anlayamadım ustam.

-İki ırmak da kollara ayrıldı ovada değil mi? Yeni topraklar, yeni yataklar heyecandır.

-Öyledir ustam.

-O halde iki nehirde de heyecan var desem…

-Doğru olur ustam.

-Ama biri kendine geldi, biri gelemedi.

-Ne yazık ki!

-Kendine gelen kendini gerçekleştirdi, öbürü gerçekleştiremedi değil mi?

-Evet ustam.

-Kendini gerçekleştiren mutludur, huzurludur.

-Kesinlikle.

-Kendini gerçekleştiremeyen eksik kalmıştır, yarım kalmıştır.

-Öyle.

-O zaman acı olan da budur, yani kendini gerçekleştirememek.

-Şimdi anladım ustam. Şimdi anladım, dedi Kül Serçesi.

İçi kanatlandı bu kez ama kendinden emin olarak. Kendisi de o nehir gibi farklı yollara çıkmıştı ama sonunda kendine dönmesi gerektiğini bildi, kendine gelmezse yarım kalacaktı, kendini gerçekleştiremeyecekti, hep acı duyacaktı yüreğinde.

Su Usta, çırağının kendiyle yüzleşmesine izin vermek için usulca ayağa kalktı, öyle uzaklaştı ki Kül Serçesi onu fark etmedi bile. Yüzündeki güneşten daha sıcaktı şimdi yüreği, zihni daha berraktı, kendiyle yüzleşmenin büyülü akışına bıraktı kendini.

keşif

Su Usta, uzun gezilere çıkıyordu her yıl. Farklı bahçeleri izliyor, farklı bahçelere sesleniyordu. Bu yıl kalın duvarları olan kalabalık bir bahçeye düştü yolu. Cıvıl cıvıl genç çıraklar dolanıyordu ortada. Kendilerince bir dil üretmişlerdi sanki, Su Usta ne kadar dinlese de anlayamıyordu. Bir süre sustu; çınarın altında oturup seyretti. Herkes bütün dikkatini beş taş oynamaya ayırmıştı. Beş taştan en iyisini bulan göklere sıçrıyordu.

Aralarında bir delikanlı vardı; onun ne taşlar dikkatini çekiyordu ne konuşmalar. Sürekli sıkılıyordu; yerinde duramıyor, bir duvar dibinde uyuyor, bir ağaç gölgesine geçiyor… İçindeki rüzgar nereye sürüklerse oraya gidiyordu. Bir ara Su Usta'nın yanına gelip oturdu.

-Bizden bir şey olmaz, dedi.

Su Usta'yla mı konuşuyordu, kendi kendine mi konuşuyordu belli değildi. Su Usta, delikanlının içindeki gölü gördü; durgunluktan eskimiş kokuyordu.

-Ne olması gerekir, diye sordu Su Usta.

-Bizden hiçbir şey olmaz işte. Kaderimizde ne varsa yaşayıp öleceğiz.

-Sana nasıl seslenmemi istersin, dedi Su Usta.

-Yunus, deyin, Yunus densin isterim.

-Olur, dedi Su Usta.

Su Usta çırakların ismini kendi verirdi, bu kez çırağın kendi ismini seçmiş olması hoşuna gitti.

-Ama sadece Yunus mu, diye mırıldandı. Bu sesleniş kulağı doyurmuyor.

-Öyle mi, dedi çırak. Umursamamıştı söyleneni.

-Siz ne söylemek istiyorsanız söyleyin, diye de ekledi.

-Dalgın Yunus diyelim o zaman, Dalgın Yunus çok hoşuma gitti.

-Sizin hoşunuza gittiyse iyi. Ben… dedi çırak, sonra sözünü yarım bıraktı. Beş taş oynayanlara baktı bir süre; kimi seviniyor, kimi üzülüyor, kimi dikkatle oyunu izliyordu. Sonra kapüşonunu başına geçirip gözlerini kapadı. Sanki kozasına girmiş bir tırtıl gibiydi.

-Kelebekleri çok severim, diye mırıldandı kendi kendine Su Usta. Kelebekler nasıl da etkileyiciler.

Su Usta biraz susup Dalgın Yunus'un tepkisini bekledi ama o bir kaya gibi duruyordu.

-Renklerinden söz etmiyorum sadece, kanatlarından, uçuşlarından, çeşitliliğinden de söz etmiyorum. Geçirdikleri uğraklardan söz ediyorum. Ömürleri ne kadar da esin kaynağı.

Su Usta sözünü bitirdiğinde Dalgın Yunus bir gözünü açıp ustaya baktı.

-O kadarcık kısa ömürden ne olur ki?

-Ne kadarcık kısa?

-Ne bileyim, bir gün diyor bazıları.

-Bir gün.

-Evet bir gün, yaşasan ne yaşamasan ne…

-Sen kaç gün yaşadın peki Dalgın Yunus, diye sordu Su Usta.

-Yaşadım mı yaşamadım mı onu da bilmiyorum. Bu bahçe, bu beş taş oyunu, bu konuşmalar, çok sıkıcı, gerçekten çok sıkıldım. Bir anlamı yok yaşamanın.

-O zaman ömrün bir gün olmuş bin gün olmuş ne fark eder.

-Evet, hiç fark etmez.

-O zaman kelebekler şanslı.

-Neden?

-Senin dediğine göre bir gün yaşıyorlar.

-Eee…

-Demek ki daha az canları sıkılıyor.

-Aslında benim canım yaşamaya sıkılmıyor. Yani bu duvarlar olmazsa, beş taş olmazsa o zaman canım sıkılmaz.

-Öyle mi?

-Tabii, yolları aşsam, kıyılarda dolaşsam, yeşil tünellerden geçip gitsem…

-Yeşil tüneller…

-Evet, yeşil tüneller…

-Ben karanlıktan dolayı, siyah diye tarif ederdim.

-Ben etmiyorum. Yeşil tünele girince rahatlıyorum, başka bir dünya başlıyor, düş gibi…

-Yeşil tünelde yaşasan bin yıl yaşamak istersin herhalde.

-Evet. Yaşarım valla!

Sözünü bitirmeden kapüşonunu çıkardı, derin nefes aldı, yüzüne

renk gelmişti Dalgın Yunus'un. Sonra dönüp Su Usta'ya baktı. Ben size ne diyeceğim peki?

-Su Usta, diye bilirsin.

-Su Usta… Kulağı dolduruyor, sevdim. Peki, ustalığınız nedir?

-Ah onu bir bilsem… Herkes Su Usta der, ben de onları kırmıyorum. Senin beni *"Dalgın Yunus"* dediğimde kırmadığın gibi.

-Yani bir ustalığın yok.

-Var tabii, kendimi bilirim mesela. Neyi bilmediğimi bilirim. Bunlarda ustalık olursa ustayım.

-Ustalık belli ki. Ben bilmiyorum mesela kendimi.

-Öyle mi, diye sordu Su Usta.

Artık Dalgın Yunus'un kapıları açılmıştı, oradan ışık sızmaya başlamıştı.

-Seziyorum tabii ama bilmiyorum. Yani her şey kurallı, düşünmek bile kurallı, konuşmak bile kurallı.

-Demek ki kurallardan hoşlanmıyorsun.

-Hayır, kurallardan hoşlanırım ama saçma sapan olanlardan değil.

-Demek ki sen saçma sapan kuralları sevmiyorsun.

-Evet, onlar ruhumu eziyor. Saçma, akıl dışı…

-O halde aklına yatan bir şey olsa o kurala uyacaksın öyle değil mi?

-Evet.

-Diyelim ki eğer kuralları sen koydun, o zaman onlara uyacaksın değil mi?

-Kesinlikle uyarım, zaten ben saçma sapan kural koymam. Mesela nedir bu beş taş, doğru taşı bulsan ne oluyor, bulmasan ne

oluyor? Bu duvarlar ne böyle? Bu yolların kenarındaki bitkiler… Yani hepsi saçma.

-Sen olsan öyle yapmazsın tabii.

-Kesinlikle.

-Demek ki insan kendi aklına yatan, kendi koyduğu kurallara uyabilir.

-Niçin uymasın ki?

-Başkası koymuşsa, akla da yatmıyorsa uymayabilir.

-Kesinlikle.

-Demek ki kurallarda sorun yok, kural koyucularda sorun var.

-Tam da bunu demek istiyordum işte.

-O halde kendi kurallarını koymalısın.

-Evet.

-Ama buna başkaları uymayabilir o zaman da.

-Uyarlar, saçma kural koymam ki.

-Belki kuralları koyanlar da öyle düşünmüştür.

-Sanmam. Onlar hep bizi duvarlar arkasına sokmak istiyorlar. Onların istediği yollarda yürümemizi istiyorlar.

-Kelebeklerin böyle bir zorunluluğu yok.

-Niye, onların uyması gereken kurallar yok mu?

-Var, hem de çok ağır… Mesela onlar uzun zaman kozalarında kalırlar. O kısa ömürlerindeki sevinçleri için uzun bir hücre hayatı.

-Ne demek istiyorsun?

-Yani kendi kurallarını koymak istiyorsan, sevinmek istiyorsan, kelebekler gibi kendine dönmelisin.

-Çile mi çekeyim?

-Çile dediğin nedir ki?

-Yalnızlık, can sıkıntısı…

-Peki, şimdi kendini yalnız hissetmiyor musun? Canın sıkılmıyor mu?

Su Usta'nın sözü bitince Dalgın Yunus sustu kaldı. Usta, ömrüne ayna tutmuştu. Yaşadığı çileden başka bir şey değildi, daha kötüsü olamazdı. Dönüp Su Usta'nın yüzüne baktı. Sakallı yüzü, dingin bir bakışı vardı.

-Peki, sen kelebekler gibi kozada kaldın mı?

-Evet.

-O halde kelebekler gibi kendini sevinçli hissediyorsun?

-Evet.

-Peki, ben böyle olabilir miyim?

-Hiç şüphem yok.

-Yani kendime dönsem, yalnızlığıma… Kendimi keşfedebilir miyim?

-Denemeden bilemezsin.

O an Dalgın Yunus'un bakışları keskinleşti, ayağa kalktı, montu çıkardı, derin bir nefes aldı. Etrafına baktı.

-Onların hücresine girmeyeceğim, kendi hücreme girip kendimi keşfedeceğim, dedi bağırarak.

Herkes o an durup Dalgın Yunus'a baktı. Dalgın Yunus bir an utandı, yüzü kızardı. Dönüp Su Usta'ya baktı. Usta yoktu, etrafına baktı, usta çekip gitmişti.

düğüm

Su Usta, sevdiği gürgen ağacına sırtını vermiş manzarayı seyrediyordu. Akşamüstü ışığında katmer katmer dağların art arda sıralanışına bakıyor, renklerine, biçimlerine; okşuyordu gözleriyle... Dağların bir çekimi vardı yüreğinde hep ve duramıyordu; ilerlemiş yaşına rağmen ayağı yol çekiyordu. *"Ayağı yol çekene durmak azap!"* diye mırıldandı. Bir kere yüreğe işledi mi yol kimse duramazdı. Su Usta da yerinde duramaz olmuştu, kalkıp Bilge Bahçesi'ne doğru yürümeye başladı. Aklına koymuştu, çantasını alıp düşecekti yola. Gidip dağ gözelerinden içecekti soğuk suları yine. Gökyüzüne bakacaktı geceleri, yıldızlara bakacaktı.

Düşünceler içinde odasına yürürken bir gölge fark etti. Daha önce görmediği biri, taşın üzerine oturmuş duruyordu. Sanki kapanmıştı her şeye, kollarını sarmış; başı öne eğilmiş, omuzları düşmüştü.

-Merhaba Ürkek Göz, dedi.

-Merhaba… Ama benim adım Ürkek Göz değil ki, diye yanıtladı.

Sesi içine mi düşmüştü ne, mırıldanır gibi konuşuyordu. Su Usta, içinde kaynayan alevi görüyordu; içinde dalgalanan acıyı görüyordu.

-Demek ki yanılmışım, dedi Su Usta, sonra odasına doğru yürümeye başladı. Başka zaman olsa onun yüreğine ayna olmaktan sevinç

duyardı ama ayağı yol tutmuşken duramıyordu işte.

-Su Usta siz misiniz, dedi Ürkek Göz.

Su Usta durdu, yardım isteyen birini asla geri çeviremezdi ama yola düşmek üzereydi. Ayağıyla beyni, yüreğiyle sesi ayrılıverdi sanki.

-Kim bilmek istiyor, dedi öylece dururken.

-Ürkek Göz, diye yanıtladı kadın.

Derin bir nefes aldı Su Usta. Düşünmeye başladı. Bilge Bahçesi'nin çırağı değildi ve kendine ait olmayan bir ismi kabullenmişti çaresiz. Bu beklentiyi önemsememek bilgelikten soyunmak olurdu. Usulca geri döndü. Kadın aynı taşın üzerinde aynı şekilde oturuyordu. Güneş arkasında kaldığı için yüzünü göremiyordu.

-Su Usta'yı neden arıyorsunuz, dedi.

O an kadın başını kaldırdı, kollarını çözdü, ayağa kalktı. Göğsü kalkıp kalkıp iniyordu, heyecanlanmıştı.

-Ben, şey için, dedi kadın.

Dili dolanıyordu, sözcükler yan yana gelemiyordu; kafası mı karışıktı, dilinde düğüm mü vardı anlamıyordu. Oysa herkes güzel konuştuğundan söz eder dururdu. Sonra kendini toparlayıp sözünü yürüttü.

-Ben bir soru sormak istiyorum kendisine.

-Sor o halde, dedi Su Usta.

Bir adım bile atmadan öylece duruyordu. Bir adım bile atsa Ürkek Göz'ün ruhunun dalgalanacağını anlıyordu.

-Ama şimdi sizi zorlamak istemem, neyse, dedi kadın.

-Niçin zorladığını düşünüyorsun, diye sordu Su Usta.

Ses tonunu özellikle kontrol ediyordu. Ürkek Göz, ürkek bir kumruya benziyordu, hemen uçup gidecekti sanki.

-Sizi meşgul etmeyeyim, yoğunsunuzdur.

-Meşgul etmekten korkuyorsunuz öyle mi?

-Evet, yani sizin işleriniz vardır, hem ben… Öyle işte.

-Peki, ben bir soru sorsam.

-Olur, dedi kısa bir sessizliğin ardından.

-Su Usta'yı arıyorsun, doğru mu anladım Ürkek Göz; yani sen Su Usta'yı bulmak için geldin?

-Evet!

-Su Usta'yı buldun.

-Evet!

-Ama Su Usta rahatsız olur diye neden geldiğini söylemiyorsun. Öyle mi?

Ürkek Gölge çelişkiyi gördü, biraz utandı, canı sıkıldı, sustu. Su Usta haklıydı ama nasıl söyleyeceğini bilemiyordu, ne söyleyeceğini de bilemiyordu. Bir umutla gelmişti, iyi geleceğini düşünmüştü. Ama ne diyecekti Su Usta'ya? Korkularından mı söz edecekti, düğümlerinden mi, belleğindeki yüklerden mi?

-Sizi üzdüysem kusura bakmayın, dedi sonra.

-Üzmek mi?

-Yani gelip akşamınızı berbat ettiysem.

Su Usta Ürkek Göz'e daha dikkatli baktı. Renklerinin nasıl solduğunu gördü, yüreğindeki düğümleri gördü, sesindeki çatlakları sızan acıyı da…

-Berbat bir akşam yaşayan biri gibi mi görünüyorum yoksa?

-Yok, öyle değil de hani…

-Berbat bir akşam yaşayan birinin derdini dinlemek ister misin peki?

-Nasıl yani?

-Hani akşamımı berbat ettiğini düşünüyorsun ya işte benim, akşamı berbat edilen adamın derdi…

Sözün büyüsü, dilin hası Su Usta bir türlü Ürkek Göz'ün ruhuna yol bulamıyordu.

-Eğer, tabii istiyorsanız…

Su Usta etrafını izledi bir süre. Sonra usulca yakınındaki bir kayanın üstüne oturdu. Sözü geciktiriyordu ki Ürkek Göz'ün zihnindeki bulutlar dağılsın. Açılsın yüreğinin yüzü, rahatlasın.

-Biliyor musun, diye sordu, tepeden manzarayı izlerken peş peşe dağları gördüm. Gözümde olan yüreğimde de olur, dağ tuttu beni, yol çekti, çantamı hazırlayıp gitmek istedim. Sen de dağları sever misin?

-Aa çok severim ama korkuyorum, çok korkarım dağlardan ben.

-Öyle mi?

-Evet, birçok korkunç şey vardır.

Su Usta bir yol bulmuştu Ürkek Göz'ün iklimine, bir kapı açılmıştı, daha da açılsın istiyordu.

-Korkunç mu?

-Evet, ne bileyim börtü böcek, tiksinirim ki ben… Hem bir de…

-Bir de…

-Ya düşününce şey oluyorum…

-Anladım, dedi Su Usta.

Yılan korkusuydu bu, yılandan korkan onu hayal bile etmekten korkardı, zorlamak istemedi.

-Yani sen dağları seviyorsun ama aynı zamanda korkuyorsun, doğru mu anladım?

-Evet.

-Demek ki korkmasan dağlara gidebilirsin?

-Çok isterim.

-Fakat gidemezsin çünkü orda seni korkutan şeyler var.

-Evet.

-Dağlara gidenler korkmayanlardır o halde?

-Öyle olsa gerekir?

-Ama sen korkuyorsun?

-Evet.

-Öleceğinden korkuyorsun?

-Yok, öleceğimden değil de…

-Korkunç şeylerle karşılaşacağından korkuyorsun o halde.

-Evet, bu daha doğru.

-Korkunç şeyler adı üzerinde korkulan şeylerdir değil mi?

-Evet.

-İnsan da korkar böyle şeylerden?

-Şüphesiz.

-Çünkü insan için tehlikelidir.

-Bundan eminim.

-Demek ki oraya gidenler ya tehlikeyi bilmiyorlar ya korkuyu.

O an Ürkek Göz sözün varacağı yeri anladı. Bu yüzden ustanın sözünü kesti.

-Tamam, belki de bazı insanlar korkmuyor olabilir.

Su Usta gülümsedi. Sözün nereye gittiğini anlamış olmasına sevindi.

-Şehirden geliyorsun değil mi?

-Evet, dedi Ürkek Göz.

-Şehirleri seviyorum ama oraya gitmekten korkuyorum, dedi Su Usta.

Artık bir yol bulmuştu Ürkek Göz'ün zihnine doğru.

-Aa olur mu öyle şey? Şehirler güvenlidir. Duvarlar var, kapılar var…

-Duvarlar ve kapılar tehlikeyi dışarıda bırakırlar diyorsun öyle mi?

-Elbette.

-Deprem olsa dahi korurlar diyorsun?

-Elbette bazı durumlarda… Sonra sustu.

-Hırsızlar kapıları açamaz diyorsun yahut evin içinde şiddet olmaz diyorsun öyle mi?

-Yok tabii… Yani o olmaz…

-Yollar da güvenli, kimse ölmüyor sanıyorum.

-Bak böyle olmaz ama… Elbette tehlike olacak ama güvenli işte, börtü böcek giremez içeri o bakımdan…

-Yılan da giremez, diyorsun.

O an fırlayıverdi yerinden Ürkek Göz…

-Ah Ürkek Göz, diye seslendi Su Usta. Bilsen yılan da seni görünce

öyle fırlayıp kaçar.

-Ama onlar, çıplak böyle ayaksız… Başka canlılara benzemiyorlar ki?

-İnsan da çıplak değil mi? Üstüne örtmese bezleri…

-Kafam karıştı şimdi. Yani siz gerçekten şehirden korkuyor musunuz?

-Evet, beni yanlış anlamalarından korkuyorum; bana hakaret etmelerinden, beni öldürmelerinden korkuyorum.

-Öyle şey olur mu? Onca insan yaşıyor orda. Siz olan şeyden değil de kafanızda olacak diye uydurduğunuzdan korkuyorsunuz ama.

Su Usta biraz sustu.

-Doğru, dedi. Ben tehlikelerden değil, tehlike olasılıklarından korkuyorum ve daha doğrusu onlardan korkmaktan korkuyorum. Bu yüzden şehre gitmiyorum.

-Bence gelmelisiniz. Sizi konuk etmekten onur duyarım, dedi Ürkek Göz.

-Yani oradakilerden korkmama, hatta korkacağımı düşünüp korkmama gerek yok.

-Evet!

-Çünkü orada da insanlar var, tehlikeli olsa onlar orada olmazdı.

-Evet, onlar da korktuğu için şehre uğramazlardı yoksa.

-Yani eğer tehlikeleri bilirsem ve önlem alırsam şehirde yaşayabilirim.

-Evet, ben yaşıyorum mesela…

-Yani sen diyorsun ki insan tehlikeleri bilip önlem alırsa korkmasına veya korkudan korkmasına gerek yok.

-Evet.

-Anladığımca sorun yerin kendisi değil, bizim onun hakkındaki eksik bilgimiz.

-Kesinlikle.

-Eğer şehir hakkında doğru bilgiye sahip olursam, yani oradaki tehlikelerin ne olduğunu bilir ve önlem alırsam orada bulunmaktan korkmaya gerek yok.

-Çok haklısınız.

-O halde dağlardaki tehlikeleri bilirsem ve onlara karşı önlem alırsam dağda bulunmaktan korkmama da gerek yok.

Ürkek Göz, öylece kalakaldı. Zihnindeki düğüm bir anda çözülüverdi.

saplantı

Su Usta patikada yürürken köknarın dibinde çömelmiş birini gördü. Bir an durup baktı; köknarın gölgesine sığınmış olanı tanıyamadı. Bu derin yürek hıçkırığı kimindi? Sırtını köknara vermiş, ayaklarını kollarıyla sarmış, sallana sallana, içli içli ağlayan kimdi? Yanına gidip gitmemekte kararsız kaldı; yalnızlık ağlamanın iklimiydi, arındırırdı, akıllandırırdı. Ama bu ağlamada garip bir şey vardı; ağlama düğümleri çözmüyordu, ağladıkça yüreğine yeni düğümler atıyordu sanki. Su Usta, herkesin kendi olmasını isterdi, herkesin kendinde iyi olmasını isterdi. Böyle bırakıp gidemezdi gölgedekini.

Birden ayağını tutup yere oturdu:

-Ah! Sanırım ayağımı burktum, diye söylendi.

Gölgedeki bir an durup Su Usta'ya baktı. Sonra tekrar içine dönüp inlemeye başladı. Gözlerini dikmiş öylece bakıyordu, manzaradan çok, karanlıklar geçiyordu gözlerinin önünden. Ancak inlemesi azalmıştı, Su Usta'nın varlığı ağlamasını zorlaştırmıştı.

-Belki de ayağımı burkmam iyi oldu. Tepelere çıksam hava kararmadan dönemezdim, belki başıma daha büyük belalar gelirdi. Belki şükretmeliyim, diye mırıldandı Su Usta.

Kendi kendine konuşuyor gibi konuşuyordu ama gölgedekinin duyacağını biliyordu. Gölgedeki ya duymuyordu ya duyduklarını

umursamıyordu. Ama her insanın yürek penceresini açacak bir ışık vardı; ustalık bu ışığı bulmaktı. Bir anda çantasını uçuruma doğru yuvarladı, ardından da çığlık çığlığa haykırdı:

-Eyvah, dedi… Çantam…

Gölgedeki bir anda fırlayıp çantayı yakalamaya kalktı ama yetişemedi. Çanta uçurumdan aşağıya yuvarlandı kayalıklara vura vura, sonunda uçurumun dibine düştü. Bir süre öyle susup kaldılar.

Su Usta o an gölgedeki yüzü apaçık gördü; bu Yaprak Mührü'ydü. Ara sıra Bilge Bahçesi'ne uğrardı, ara sıra konuşurdu, ara sıra çıkıp gelirdi bir yerlerden.

-Çantamı çok severdim, dedi Su Usta. Çantam uzun yıllar yoldaşım oldu. Onsuz ne yapacağım şimdi?

Ustasının böyle sızlanmasına bir anlam verememişti Yaprak Mührü. Onun ruhu hep dingindi, her şey hakkında açık fikirleri vardı ve aklın rehberliğiyle yaşardı.

-Başka çanta alırsın ustam, diye mırıldandı ağladığını saklayarak, sesi titriyordu hala.

-Öyle mi, diye sorguladı Su Usta.

Böylece Yaprak Mührü'nü konuşturmaya, içindeki düğümleri çözdürmeye niyetliydi.

-Daha güzelleri bile vardır ustam. Çarşıya çıksanız…

-Haklısın, dedi Su Usta.

Ayağını ovuyordu da bir yandan.

-Çanta bana dışsaldı, benim uzantım değildi, eklektikti, başka dışsal eklentiler bulabilirim, haklısın çarşıdan yeni çanta alabilirim Yaprak Mührü. Aklın değil duyguların yolunu seçtim. Oysa ayağım benim bir parçam, ayağım düzelmeden bütünlüğüm de düzelmez.

Bütünlüğüm olmadan kendim de olamam, haklısın Yaprak Mührü.

Yapkak Mührü, ustasının kendi fikrine değer vermesinden onur duydu, kendini daha iyi hissediyordu. İçindeki ağlama dindi, dikkatini ustasının fikirlerine yöneltti.

-Benim de ne zaman bir yerim ağrısa aklım hep orada oluyor ustam.

-Öyle, can ağrıyan yerdedir der eskiler. Benim de canım ayağımda sanki. Bu yüzden elim bileğimde ve güneş perdesini kapatıyor, artık dönmeliyim.

-Ben yardım ederim ustam, dedi Yaprak Mührü.

Elini uzattı, eli göz yaşlarından ıslanmıştı.

-Ooo, bayağı terlemiş ellerin Yaprak Mührü!

-Ter değil ustam.

-Öyle mi, dedi Su Usta.

-Gözyaşı… Şey, biraz ağladım da…

-Ben de ağlayacaktım neredeyse bir çantanın peşinden.

-Ama ustam, bunda ağlanacak ne var ki? Sonuçta çanta, değersiz bir şey.

-Demek ki seni ağlatan daha değerli?

Yaprak Mührü bir süre sustu… Ustasına söylemese mızmızlık yapan bir kız gibi görünecekti. Söylese, nasıl söyleyecekti… Üstelik söylerse, ustasının her şeyi apaçık anlamasından çekiniyordu. Apaçık görmesinden, apaçık çözümlemesinden… Su Usta'nın her şeyi apaçık görmesinden de hiç hoşlanmıyordu, sanki içini görüyordu; sanki kendini çıplak hissediyordu, sanki çaresiz hissediyordu. Ama zamanla alışmıştı buna. Hatta söylediklerinin yaşamda karşılığını görünce daha değer verir olmuştu. Konuşmaya başlasa biliyordu

ki Su Usta hemencecik görecekti içindeki düğümleri.

Yaprak Mührü de görülsün istiyordu aslında, bu yüzden önüne gelene anlatıyordu sevgilisinin kendini terk edişini. Su Usta hariç. Diğerleri Su Usta gibi değildi, onlar Yaprak Mührü'nün içinden söz etmiyorlardı, onlar hep bilinen şeyleri tekrar edip duruyorlardı. Bu yüzden acı duymuyordu onlarla konuşurken. Ama belli ki Su Usta bir ayna gibi içinde olanı biteni söyleyecekti bilgeliğiyle.

Yaprak Mührü'nün kendini dinlemesini bekledi Su Usta bir süre. Ancak bu karanlık bir girdaptı, insan kendindeki çelişkileri göremezdi dışardan bir ışık sızmadan. Bu yüzden konuşmak gerekirdi, konuşmak ışığın zihne uzanan eliydi.

-Ayağım sanki daha iyi gibi. Yürüyorum ya sevinçliyim. Böylece yine dağlara çıkabileceğim, yine gözelerden su içebileceğim, yine çiçekleri sevecek, kuşlarla söyleşeceğim… Çantam olmasa da bunu yapabilirim, çantam var diye görmedim çiçeklerdeki güzelliği, çantam var diye duymadım kuş seslerini…

-Haklısınız ustam.

Su Usta, Yaprak Mührü'nün yürek kanamasından söz etmek zamanının geldiğini anladı. O yürek parçalanmasının kapısını incitmeden açacak yolu bulduğunu fark etti.

-Sen de öyle Yaprak Mührü, sen de kendin olduğun için bakıyorsun gökyüzüne… Pamuk pamuk bulutları izliyorsun gün boyu. Kendin olduğun için kokluyorsun köknarı ve kendin olduğu için seviyorsun gün doğumlarını.

-Evet ustam, dedi Yaprak Mührü.

Tam da öyle hissediyordu ve aslında kendini de zeki buluyordu. Hemencecik kavramasından da gurur duyuyordu gizli gizli.

-İnsan kendi olduğu için sever yaşamı elbette, nasıl başkasını sev-

mişse…

Bunu özellikle söylemişti, çırağının bir sevda acısı yaşadığı öyle belliydi ki…

-Başkasını kendim olduğum için sevsem de başkası…

İşte ilk düğüm ortaya çıkmıştı; o başkası belli ki yüreği kanatan yaraydı.

-Başkası da kendisi olduğu için sever pınarları. Kendisi olduğu için içer kana kana suyu gözelerden, değil mi? Başkası da kendi olduğu için değerli…

-Öyle olmalı ustam.

-Yani ne kadar seversem seveyim, başkası, başkasıdır, tıpkı çanta gibi… Hiç beklenmedik bir anda yuvarlanıp gider uçurumlara. Onun da kendince bir yolu, bir ömrü var. Onunla ilişkimin de peşinden yuvarlanıp uçurumlara düşemem ki!

-Elbette düşmemelisiniz ustam, dedi Yaprak Mührü.

Birden durdu. Bu tam da kendini anlatıyordu. Sevgilisinin aniden çekip gitmesinden yırtılmıştı yüreği ve onun peşinden uçurumlara dönmüştü zaman. Onun peşinden kendini uçuruma mı atıyordu? Onsuz hiçbir şeyden sevinç duyamayacağını sanmıştı, dünya zindana dönmüştü ama…

O an geri döndü, ustası çoktan gitmişti. Sonra yıldızlara baktı, henüz belirmişlerdi gökyüzünde. *"Bir yıldız sönünce bir başkası doğuyor."* diye geçirdi içinden.

düş

Su Usta derenin kenarında sırtını söğüde vermiş oturuyordu. Söğüdün gölgesi serin, suyun sesi içliydi. Su Usta, biriktirdiklerinden arınıyordu; insan ne kadar kendini korumayı başarsa da yaşamak tortular bırakıyordu belleğinde, yüreğinde… Arınma gerekiyordu, zaman zaman arınma gerekiyordu. Tıpkı yıkanmak gibi, tıpkı tıraş olmak gibi… Su Usta her hafta sulara koşuyordu bu yüzden; sulara fısıldıyor, sularla konuşuyordu.

Bir an ayak sesleri duydu; gözlerini açtığında Yaz Gecesi'ni gördü. Ağaçların gölgelerinden süzülüp derenin kenarına indi. Ustasını görmemişti, ustasının farkında değildi. Bir taşın üzerine oturup ayaklarını suya uzattı, su tenine değince irkildi. O an Su Usta çırağının yüzünü fark etti. Seçemediği bir iklim sarmıştı bakışlarını. Seslenip seslenmemekte kararsız kaldı Su Usta, sonra Yaz Gecesi'ni suyun şifalı sesine bıraktı. O da arınacaktı belli ki, konuşsa ses büyüyü alıp götürürdü uzaklara.

Yaz Gecesi suya baktı; ağladı, neşelendi, suyla oynadı. Bir an yaprakların arasından ustasını fark etti, irkildi. Ustasının gözleri kapalıydı. *"Uyuyor mu acaba?"* diye geçirdi içinden. Ustaların güneş gökteyken uyuduğu ne duyulmuş ne işitilmişti. Meraklandı, acaba bir şey mi olmuştu? Yavaşça ayağa kalktı, çekinerek ustasının yanına yaklaştı.

-Ustam, diye seslendi ama sesi dudağına yapışıp kaldı, dışarı çıkamadı bile. Bir daha yeniledi, bir daha…

Su Usta olanın bitenin farkındaydı.

-Yaz Gecesi, diye mırıldandı gözünü açmadan.

-İyisiniz değil mi, diye mırıldandı Yaz Gecesi.

-Hem de en iyi…

Yaz Gecesi dönüp gidecekti ki içindeki merak onu çiviledi olduğu yere. Soruları vardı içinde. Ustası ne yapıyordu böyle?

-Ustam ne yapıyor, diye mırıldandı çekinerek.

-Dere ile konuşuyorum, dedi Su Usta.

-Konuşuyor musunuz, diye soruyla yanıtladı Yaz Gecesi. Soruyla yanıt bir cevap değildi elbette ama anlamamıştı.

Su Usta yanıtlamadı, sadece başıyla onayladı. Yaz Gecesi anlamadı, dereyle nasıl konuşulurdu ki…

-Derenin ne dediğini anlıyor musunuz, diye sordu ustasına.

-Elbette, dedi Su Usta. Sen anlamıyor musun?

-Derenin dilini bilmiyorum ki ustam. Hem dere konuşuyor mu?

-Her şey konuşur Yaz Gecesi. Her şey konuşur dinlersen. Yapraklar konuşur, rüzgar konuşur, ay konuşur, su konuşur…

Yaz Gecesi düşündü; rüzgar tenini ürpertiyordu, su ıslatıyor, yapraklar hışırdıyordu o kadar. Bu konuşmak değildi ki? Ustası ne demek istiyordu acaba?

-Dere hep aynı şırıldıyor ustam, rüzgar hep aynı serinliği taşıyor ve yapraklar hışırdayıp duruyor sadece… Ne diyor olabilirler ki?

Su Usta o an doğruldu. Eliyle Yaz Gecesi'ne oturması için yer

gösterdi. Yaz Gecesi derenin kenarına oturdu.

-Önce dinlemeyi bilmeli, dedi Su Usta.

Sesi derenin sesi gibi lirikti.

-Nasıl öğrenebilirim dinlemeyi ustam, dedi Yaz Gecesi.

Su Usta derin bir nefes aldı. Yaz Gecesi'nin gözlerine baktı, içindeki düğümü anladı.

-Burada yalnız dolaşmanın nedeni nedir peki, dedi birden.

O an tekrar derdini anımsadı Yaz Gecesi. Bilge Bahçesi'nde adı düşçüye çıkmıştı. Düş kurmaya bayılıyordu. Ne var ki kurduğu düşleri anlatmaya kalkınca arkadaşları hiçbir şey anlamıyor, garip garip bakıyorlardı. Kendini anlamadıkları için öfkeleniyordu onlara, kendini anlamadıkları için uzak duruyordu onlardan, kendini anlamadıkları için yalnızlığına sığınıyordu.

-Beni anlamıyorlar, diye mırıldandı içli içli.

Sözcükler de su gibi dudağından süzülüverip toprağa düştü, sonra dereye karışıp gitti.

-Oysa onlar da senin gibi insan değil mi?

-Evet ustam, dedi yüreği kaynamıştı, gözünün ucuna bir damla gözyaşı gelip durdu.

-Üstelik aynı dili konuşuyorsun onlarla değil mi, diye sordu Su Usta.

-Aynı dili… diyebildi Yaz Gecesi.

-Belki de dinlemiyorlar seni.

-Dinlemiyorlar ustam, dedi.

Sonra sözcükler sökülüp geldi buzulun eriyip de yamaçlardan akması gibi.

-Ne zaman konuşmaya kalksam yanımdaki garip garip bakıyor bana, sonra çekip gidiyor. Susuyorum bu yüzden hep, susup düş kuruyorum. Adımı düşçüye çıkardılar. Üzgünüm, çok üzgünüm.

Dinleyen birini bulunca ne var ne yoksa içinde, hepsini anlattı bir bir… Sözü bitince ustasına baktı. Anlıyordu anlattıklarını, karşı çıkmıyor, suçlamıyor, yargılamıyordu.

-Üzgünsün çünkü anlaşılmıyorsun değil mi Yaz Gecesi?

-Evet ustam, dedi.

-Üzüntü bir duygulanım ayrıca.

-Evet ustam.

-Peki üzülmeyeceğim dediğinde üzüntü duymuyor olabilir misin?

-Hayır ustam, elimde değil…

-Demek ki duygularımız bizim değil, eğer bizim olsa değiştirebilirdik değil mi çırağım?

Yaz Gecesi düşündü. Tam emin değildi ama ustası haklıydı.

-Haklısınız ustam.

-Peki düşleri?

-Düşlerim… Anlayamadım ustam.

-Düşlerini değiştirebilir misin?

-Elbette ustam.

-O halde düşlerin senin, değil mi? Çünkü, değiştirebildiğine göre öznesi sensin, senin uzantın.

-Haklısınız ustam…

-Bu durumda düşlerinden vazgeçemezsin, çünkü düşlerin senin.

-Geçemem ustam.

-Düşlerinden vazgeçsen kendinden geçmiş olurdun.

-Kesinlikle ustam.

-Yani yaprak hışırtısından vazgeçse yaprak olmazdı, su şırıltısından vazgeçse su olmazdı.

Yaz Gecesi bir süre düşündü. Bu ilgiyi tam kuramadı ama bir ilişki vardı kendisiyle.

-Yaprak hışırdar tabii ustam, su da şırıldar. Yani bu onların doğalarının bir uzantısı…

-Demek ki sen sen olduğunda anlaşılamıyorsun, su da su olduğunda anlaşılamıyor.

-Öyle görünüyor.

-Sen düşlerini anlattığında anlaşılamıyorsun ama bu bir şey söylemiyorsun anlamına gelemez, değil mi?

-Elbette ustam, öyle güzel şeyler söylüyorum ki…

-Su da öyle güzel şeyler söylüyor ki, yaprak da, rüzgar da çırağım.

O an durumu anladı Yaz Gecesi. O an zihninde bir şimşek çaktı. Bunu biraz düşünmeliydi. Gözlerini kapayıp düşünmeye başladı.

-Şimdi tam olarak anladım ustam, dedi.

Ama gözlerini açtığında ustası gitmişti.

yardım

Su Usta, yol kenarında bulduğu bir kirpiyi tedavi için odasına getirmişti. Kirpinin bir ayağı yaralıydı, Su Usta bildiği çarelerin hepsini deniyordu. Ancak kirpiyi tedavi etmek hiç kolay değildi. Kirpinin dikenleri sürekli ellerine batıyordu. Sabah çantasını hazırlayıp bir hekime götürecekti ama onun o yaralı durumu canını yakıyordu. Ne yapması gerektiğini düşünmek için dışarı çıktı. Hava henüz kararmıştı ve her şey siyah örtünün altına gizlenmişti. Karanlıkta her şey bir ve aynı görünüyordu. Ama hareket edenler hariç… Rüzgarın kıpırdattığı dallar, süpürdüğü yapraklar, karnını doyurmaya çıkmış gece hayvanları ve bir de çırak…

Su Usta dikkatlice baktığında ağacın dibine oturmuş Eksik Söz'ü gördü. Onu acaba hangi rüzgar önüne katmıştı? Usulca yanına yaklaşıp oturdu. Ustasını gören Eksik Söz hemen ayağı fırladı.

-Gel otur yanıma Eksik Söz, biraz kafam karışık söyleşelim mi?

Ustasının kafasının karışık olmasına şaşkınlıkla baktı Eksik Söz. Bir bilgenin kafası nasıl karışık olurdu ki? Usulca gelip yanına oturdu.

-Kafam karışık mı dediniz ustam?

-Evet, biraz karışık. Yol kenarında bir kirpi buldum ayağı yaralı ama tedavi edemiyorum, ne zaman elimi uzatsam dikenleri batıyor.

Dahası onun canı yandıkça benim de içim eziliyor. Yarın erkenden hekime götürmek en doğrusu ama yarına kadar ne yapmalıyım?

-Bir çözüm varsa Su Usta bilir, bir çırak ustasına nasıl öğüt verebilir?

-Ustana yardımcı olmaktan mı çekiniyorsun Eksik Söz?

Su Usta *"yardımcı olmak"* deyince Eksik Söz derin bir nefes aldı. Tam da derdi olan şey buydu. Odasından çıkarıp karanlığa savuran rüzgar buydu.

-Ustama yardım etmek onurdur ama yardım bilgi işi, ben…

-Sağ ol Eksik Söz. Haklısın, ustasının çaresiz kaldığı yerde çırağı ne yapsın?

-Gerçi yardım etmeyi çok isterim ama bu yardım meselesi…

Su Usta, Eksik Söz'ün kanayan yarasını hissetti; kirpiye yardım etmekte zorlansa da insanlara yardım etmekte deneyimliydi. Sözü kirpiden açtı:

-O zaman kirpi konusunda yüksek sesle düşünsem, sen de onaylasan, nasıl olur?

-Sevinç olur ustam, dedi Eksik Söz.

-Peki, o zaman başlayalım.

-Başlayalım ustam.

-Patika yolla kavuştuğunda kirpiyi gördüm, ayağı yaralıydı. Bir insan yaralı olana yardım eder, değil mi?

-Kesinlikle ustam.

-Yardım insanın doğasındandır, insan olmakla ilgilidir, yani rastlantısal değildir, değil mi?

-Öyle ustam. Varoluşsaldır, o dinletinizi aklıma bir bir yazdım.

-Demek ki benim yardım etmem gerekirdi.

-Bir insan olarak elbette ustam.

-Ama kirpi benden korktu, neyse ki ona zarar vermeden çantama yerleştirdim. Kirpinin benden korkması da doğal değil mi?

-Çok doğal ustam, kendini korumak en temel yaşam tepkisi.

-Çok güzel söyledin. Seninle söyleşmek zevk Eksik Söz.

-Asıl sizinle söyleşmek zevk ustam.

Eksik Söz utandı, ellerini nereye koyacağını şaşırdı, yüzünü saklamaya çalıştı, dudağındaki sevinci bastırmak için eliyle ağzını kapadı. Su Usta bunu fark etti ama görmezlikten geldi. İnsan her gördüğünü belli etmemeli, her duyduğunu seslendirmemeli derdi yaşlı bir bilge.

-Kirpinin doğası kendini korumak değil mi?

Sözü yeniden yardım konusuna getirdi Su Usta.

-Evet ustam.

-Dikenleri bunun için var.

-Evet.

-Ama dikenleri yüzünden yardım edemiyorum.

-Burada bir çelişki var sanki ustam.

-Öyle görünüyor. Ben ona yardım etmek istiyorum ama onun doğası kendini korumaya dönük bu yüzden kendini koruyor. Oysa yardım etsem ayağı iyileşecek.

-Belki bunu bilmiyor ustam.

-Şüphesiz! Ama olsun. Bu çelişkiyi kabullenerek devam edelim. Diyelim ki ben ona yardım ettim ve ormana bıraktım.

-Öyle yaparsınız zaten ustam.

-Bu durumda yeniden karşılaşsak, ona yardım ettiğim için kendini korumaktan vazgeçer mi?

-Biraz düşüneyim ustam, dedi Eksik Söz.

Bir süre sustu. Sonra yüksek sesle kendiyle tartışmaya başladı. Su Usta öğretmişti bu yöntemi Eksik Söz'e, kıyaslamalarından daha kolay sonuç alıyordu. Şimdi, kirpi doğası gereği kendini korumalı, ama öte yandan kendi doğasını korumasına yardımcı olan bir başka doğayla karşılaşınca bundan vazgeçmeli. Geçebilir mi? Geçmek doğasıyla çelişir mi? Sonra bir süre daha sustu.

-Bir sonuca varamadım ustam, dedi.

-O zaman birlikte akıl yürütelim olur mu?

-Olur ustam.

-Diyelim ki sen birine yardım ettin.

-Diyelim ustam.

Ama zaten sorunu da buydu. Yardım ettiği biri vardı ve yardım ettiği kişi şimdi onu görünce uzaklaşıyor, sanki yardım etmesi suç gibi bakıyordu. Bir türlü bunu anlamıyordu Eksik Söz. Oysa ona yardımcı olmuştu.

-Bu yardımı yapmak senin doğanla ilgili değil mi?

-Evet ustam, doğamın gereği, yani varoluşsal, terk edemem veya vazgeçemem.

-Harika! O biri yardıma ihtiyaç duyduğuna göre kendini korumak bütünlüğünde bir sorun olmuş olmalı

-Yoksa niye yardım talep etsin ustam?

-O halde yardım talep eden o an kendini eksik, yetersiz, kötü du-

rumda hissediyordur değil mi?

-Evet ustam.

-Peki, iyileştikten sonra o halini düşündüğünde, fikrine sevinç mi eşlik eder keder mi?

Eksik Söz bir anda gözlerini açtı. Ustası tam da zihninin düğümünü çözmüştü. Birine yardım eden, onun yardım edilme halini hatırlatır ve bu da… Tam düşüncelerine dalmışken ustasını yanıtlamadığını anımsadı, kendini toparladı.

-Kesinlikle keder, kederlenir ustam.

-Ama yardım edenin amacı onu kederlendirmek değildir.

-Değildir ustam.

-Hatta ona yardım ettiği için kendine vefa duymasını bekler.

-Sanırım ustam.

O an yardım ettiği arkadaşının kendine minnet duymamasından rahatsız olduğunu fark etti.

-Yani ben kirpiye yardım ettiğim için, kirpinin bana minnet duymasını bekleyeceğim ama kirpi kendi bütünlüğünün parçalanıp yardıma ihtiyaç duyacak durumda olmasını hatırlattığım için beni görünce kederlenecek. Bu durumda kirpinin minnet duymasını beklersem ben de hayal kırıklığına uğrayacağım değil mi?

-Kesinlikle ustam, tam da aradığım yanıt buydu.

-Öte yandan ben eğer yardım ediyorsam bunun bir karşılığı için yardım etmiş olsam bu *"yardım"* kavramıyla çelişmez mi?

-Bunu anlayamadım ustam.

-Şöyle düşün çırak, ben kirpiye yardım edersem, kirpi beni görünce sevinir ve bu sevinci benim yaşama sevincimi artırır diye

bunu yaparsam, yardım mı etmiş olurum, onun eksikliğini fırsat mı görmüş olurum?

-Hiç böyle düşünmemiştim ustam.

-Eğer birine yardım ederken onun bize minnet duymasını umarak yapıyorsak bu bir yardım değildir. Demek ki gerçek yardım eden minnet yahut vefa beklemez, dolayısıyla hayal kırıklığına uğramaz.

-Haklısınız ustam.

-Üstelik kirpi bu yardımımın karşılığını asla ödeyemez. Çünkü o yardımın karşılığı yoktur. Bu durumda kirpi ile ilişkimize bundan sonra bu yardımın duygulanımları da katılmış olacak ve bu ilişki, bir daha eskisi gibi olmayacak.

-Bu durumda arkadaşımla da asla eski arkadaşlığım oluşamayacak.

O an arkadaşıyla olan ilişkisinin yardım etmesinden sonra nasıl da bozulduğunu ve nedenini bilmediği bir boşluğun aralarına girdiğini anlamaya başladı. Demek ki yardım etmek çok dikkat etmek gereken bir şeydi.

Eksik Söz düşüncelere dalıp gitti. Tek tek yardım dönemini, sonrasını zihninde canlandırdı. Kendine geldiğinde ustası etrafta yoktu. Ay gökyüzüne gelip kurulmuş, ışığıyla her şeyi okşuyordu.

korku

Su Usta, akşam yürüyüşlerinden dönerken Dağ Esintisi'nin perdelerini kapatırken yaşadığı tedirginliği görüyordu. Oysa Dağ Esintisi, Bilge Bahçesi'nin saygın çıraklarından biriydi, kendine güveniyle bilinirdi. Üstelik gündüzleri gözlerinde hiçbir tedirginlik yoktu, hatta gücü uzaktan bile hissediliyordu. Peki sorun neydi? Dağ Esintisi'nin akşam tedirginliğinin sebebi neydi?

Su Usta, sabretmeyi bilirdi. Zamanı gelmeden dallarda çiçek aramayacak kadar bilgeydi. Zamanı gelmeden dalından meyveyi koparmayacak kadar da… Bir gün bir olanak çıkacağını biliyordu, sabırla bekledi.

Sisli bir akşam yürüyüşe çıkarken Dağ Esintisi'ni yolu üstündeki bir ağaca yaslanmış buldu. Yine tedirgin gözlerle etrafı inceliyordu. Ustasının geldiğini görünce bir an ne yapacağını şaşırdı. Oysa ustasını görmekten hep sevinç duyardı Dağ Esintisi ve saygıyla söze başlardı. Su Usta çırağının içindeki rüzgarların farkındaydı, hemen söze girip onu bu ikilemden kurtarmak istedi.

-Ağaca özeniyorsan işin zor, dedi. Kök salmak kolay iş değil.

O an yüzüne gülümseme geldi Dağ Esintisi'nin.

-Niyetim ağaç olmak değil ki ustam, diye mırıldandı.

-Niyetin ne peki Dağ Esintisi?

Soruyu sorduğunda Dağ Esintisi'nin kendine dönmesini istiyordu Su Usta. Böyle bir genel sorunun yanıtı olamazdı elbette.

-Bir niyetim yok ustam. Öylece… dedi Dağ Esintisi ama sözünün sonunu getiremedi.

-Öylece bekliyorsun demek ki. Ağaç gibi…

Sonra güldü, ki çırağı suçluluk hissetmesin.

-Aslında beklemiyorum, hayır bekliyorum ama ağaç gibi değil. Yaprak Mavisi ormana gitti ve dönüşünü bekliyorum.

-Sen neden gitmedin? Bildiğim kadarıyla hep birlikte dolaşmayı seversiniz.

-Sis var ustam ve patikalar kaygan. Gitme dedim ama…

- Sis ve patikanın kayganlığı Yaprak Mavisi'ne engel olmamış, peki sana neden engel?

Dağ Esintisi aslında bunun bir açıklaması olmadığını biliyordu. Siste ormana gitmekten öyle ürküyordu ki bunu söyleyemiyordu ama kendinden çok sevdiği arkadaşının başına geleceklerden daha çok korkuyordu. Ona bir şey olması düşüncesi ruhunu, bedenini, zihnini, yani her şeyi parçalıyordu. Bu yüzden onunla gitmemiş olsa da odasında onu bekleyememiş, Bilge Bahçesi'nin sınırına kadar gelmişti. Şimdi ustasının sorusunu nasıl yanıtlamalıydı, bilemiyordu. Birkaç sözcük mırıldandı, kekeledi, sustu.

-İstersen benimle yürüyüşe gel, belki yolda Yaprak Mavisi ile karşılaşırız, dedi Su Usta, sonra ormana doğru yürümeye başladı.

Dağ Esintisi bir an ne yapacağını şaşırdı. Ormana gitmek, sis içine girmekten öyle ürküyordu ki… Bunu yapamayacak gibiydi. Ama Yaprak Mavisi'ni de öyle merak ediyordu ki, yerinde duramıyordu. Üstelik ustası çağırmıştı. Su Usta'yı çok sever, saygı gösterirdi Dağ

Esintisi. Bir ileri adım attı, bir durdu; ağaca baktı, ustasına baktı. Sonra hızla ustasını takip etmeye başladı.

Dağ Esintisi'nin arkasından geldiğini hisseden Su Usta adımlarını yavaşlattı ki çırağı yetişsin. Tam arkasına geldiğinde bir an durdu.

-Ben de korkmalı mıyım, dedi geriye dönüp.

-Korkmak mı?

-Evet, sis var, patikalar kaygan, yamaçlar dik…

-Ama ustam, siz ne yapıp ne yapmayacağınızı bilirsiniz, nereye ayağınızı basıp basmayacağınızı… Ömrünüz bu ormanda geçti, siste nasıl yürüyeceğinizi, kendinizi nasıl koruyacağınızı…

-Hayvanlardan nasıl korunacağımı da değil mi?

-Evet ustam.

-Anladığımca Yaprak Mavisi nasıl yürüneceğini, ayağını nereye basacağını pek bilemeyecek biri öyle mi?

-Onu demek istemedim ustam.

-Ya da hayvanlardan korunamayacağını düşünüyorsun.

-Tam öyle değil.

Su Usta fazla zorlamak istemedi Dağ Esintisi'ni, dönüp ormanın içine doğru yürüdü bir süre. Bu sessiz yürüyüşte Dağ Esintisi ustasının sözlerini düşünmek istiyordu ama bir türlü başaramıyordu; içinde bir titreme vardı, başına her an bir şey gelecek sanıyordu. Ağaçların arasından kurtlar, ayılar fırlayacak gibiydi. Garip sesler duyuyordu sanki. Terlemeye başladı, soluk alıp verişleri hızlandı.

Su Usta yürüyüşünü yavaşlattı. Çırağı duysun diye sesini yükseltti.

-Ben de çok korkarım Dağ Esintisi. Ayağımın kırılmasından, başıma bir şey gelmesinden, sevdiklerimi bir daha görememekten

hep korkarım.

-Siz korkuyor musunuz?

-Hem de çok…

-Ama ustam hiç öyle görünmüyorsunuz. Her zaman cesaretle ormana giriyorsunuz, cesaretle geceleri yürüyüş yapıyorsunuz.

-Akıl yürütelim o zaman çırağım, bakalım haklı mısın?

Sonra geri dönüp çırağına baktı.

-Hem biraz da dinlenmiş oluruz, ne dersin? Yaşlandım artık öyle dinlenmeden yürüyemiyorum.

Sonra bir süre susup ormanın kokusunu içine çekmeye başladı. Nemli orman kokusu ciğerlerini sarıyor, içinde yeşil yeşil yapraklar açıyordu.

Dağ Esintisi de durunca ormanın o derin kokusunu aldı, sanki içine orman akıyordu. Öyle hoştu ki, bir an korkularını unuttu, bir an ormanın bir parçası oldu.

Bir süre öyle durdular. Su Usta konuşma zamanının geldiğinin farkına vardı.

-Sanki sen ormanın içinde değilsin de orman senin içinde. Öyle hissediyor musun sen de?

-Evet ustam.

-Senin içindeki orman korkunç mu peki?

-Hayır ustam, çok dingin.

-Peki dışındaki?

Dağ Esintisi bir an kendine geldi. Nasıl da korkuları uçup gitmişti. Ama düşünmeye başlayınca yine gelip gözlerinin perdelerini açtılar; her yerden canavarlar çıkacak sanmaya başladı. O an bir ala

doğan havalandı daldan çığlık atarak. Dağ Esintisi dönüp Bilge Bahçesi'ne kaçacakken ustası bileğinden yakaladı.

-Dur, dedi. Tehlike yok. Ala doğana gelince, o bizden korktu ama yine gelip o dala konacak, aşağıdaki dere kenarına gelecek kuşları, küçük hayvanları gözetleyecek yine.

-Ama ustam, titriyorum, duramıyorum, hiç güvenli değil burası.

-Hani akıl yürütecektik. Deneyelim mi? Yine korkarsan birlikte döneriz.

-Peki ustam, dedi Dağ Esintisi ama gözü etrafındaki ağaçların arkasındaydı, her an bir şey olacak gibi tetikteydi.

-Benim de canım acıyor Dağ Esintisi, ben de ölmek istemem, sakatlanmak istemem, sakin ol. Gözünü kapa, ormanı hisset, derin nefes al…

Dağ Esintisi ustasını dinledi, gözünü kapadı, içindeki ormanı hissetmeye çalıştı, derin nefes aldı.

-Ala doğan bizim ona bir şey yapacağımızı düşünerek kaçtı değil mi?

-Evet ustam.

-Bizi görmese kaçmazdı sanırım.

-Bilmem.

-Öyle, yoksa yaşayamaz… Korku ala doğanı koruyor. Korku yaşamı koruyor değil mi Dağ Esintisi?

-Bu açıdan bakınca öyle ustam.

-Korkmasa belki zarar görecek insanlardan.

-Avcılar dolaşıyor ormanda.

-Demek ki korku gerekli…

Dağ Esintisi bir an durdu. Korkmaktan korkuyordu ve korkuyu bir eksiklik, bir azalma görüyordu. Oysa ustası da korkuyordu ve hatta korkuyu yaşamı koruyan bir şey olarak görüyordu. Kafası karıştı.

-Ama dedi Su Usta, eğer ala doğan korkmaktan korksa, yani her an insan çıkacak diye tedirgin olsa, avını görüp yiyecek bulamaz, yuva kurup ürüyemez değil mi? Gider uzaklara saklanır, güvendiği yerden ayrılmak istemez, tıpkı ağaç gibi.

Ağaç benzetmesi içinde derin bir çatlak oluşturdu Dağ Esintisi'nin. Öylece susup kaldı…

Su Usta söze devam etti:

-Korku bizi korur ama korkmaktan korku bizi esir eder Dağ Esintisi, yürümekten, yaşamaktan alıkoyar. Biraz önce ormanı içinde hissettin, iyi gelmedi mi?

-Geldi ustam.

-Buraya gelmesen, sisli ormana girmesen bunu hissetmemiş olacaktın değil mi?

-Evet ustam.

-O zaman eksilmiş olacaktın, yaşamın eksilecekti, değil mi?

-Evet ustam.

-Oysa korku yaşamı korumak içindir. Korkmaktan korkmaksa yaşamdan eksiltir desem yanlış mı olur?

-Düşüneyim ustam.

-Yani Yaprak Mavisi ormana gidip ormanı içinde hissettiğinde çoğalmış olur değil mi?

-Evet ustam.

-Bunu başına bir şey gelmeden yapabilir, bunun için yeterli dona-

nımı var değil mi? Büyüdü artık.

-Evet ustam.

-Sen de ormana geldin, patikada dikkatli yürüdün ve sisli ormanda bulundun. Başına da bir şey gelmedi.

-Evet ustam.

-Yaprak Mavisi'nin de gelmeyebilir, değil mi?

-Evet ustam.

O an ne yaptığını anladı Dağ Esintisi. Korkmaktan korktuğundan hayatı düğümlemeye niyetlenmişti, oysa korkmak iyiydi, yaşamı korurdu ama yaşamı karartmak korkudan gelmiyordu, korkmaktan korkudan geliyordu, bu doğal değildi. Doğal olsa ala doğan bir daha ormana gelmezdi.

Düşüncelere dalmışken bir an rüzgar çıktı, sis dağıldı, orman ve aşağıdaki dere apaçık görünmeye başladı. Yaprak Mavisi arkadaşlarıyla derenin kenarında eğleniyordu.

unutma

Köknarların altında güneş şöyle böyle kendini gösteriyordu; nemliydi ve küf kokusu vardı. Ormanın bu kuytu yerinde insan kendini yabancı hissediyordu. Su Usta bir an önce tepeye varıp yeni çiçeklenmeye başlamış çayıra uzanmak, göğe bakmak, bulutları izlemek için heyecanlanıyordu. Ne var ki yamaç dikti ve nemli toprak kaygandı. Özellikle de dökülmüş köknar yapraklarında ayakları sürekli kayıyordu. Neredeyse bir hayvan gibi, ellerini de bacak gibi kullanarak tırmandı. Son bir hamleyle ormandan fırladı.

Çayır dik yamaçların üstünde bir düzlüktü. Henüz açmaya başlamış çiçekleriyle önüne serilmiş duruyordu. Çantasını bir kayanın üzerine koydu, boylu boyunca uzanıverdi çimenlerin üstüne. Çok yorgundu, soluklanıp nefesini çevirmesi, kendine gelmesi uzun zaman aldı. Hemen yanında, çayırın içlerine doğru akan bir ark vardı. Su otların içinde akarken bazı oyuklara doluyor, suyun sesi uykuya çağırıyordu. Dalmış mıydı, yoksa dalar gibi miydi, tam o sıra bir ses duydu. İrkilip doğruldu; dağdan aşağıya doğru Dalgın Dalgıç geliyordu. Adı gibi dalgın yürüyordu, nasıl da yakışmış ismi böyle diye düşündü Su Usta. *"Tam denk gelmiş"* diye mırıldanıp güldü kendi kendine.

Ustasını gören Dalgın Dalgıç gelip yanına oturdu. Bezginliğinin yanında kederliydi de. Gerçi genel olarak yüzü asık gezer, pek

konuşmazdı. Ustası sessizliğine alışmıştı. Su Usta uzanıp bulutları izlemeye koyuldu, Dalgın Dalgıç da yanına çömeldi. Sessizliği bir ala doğan bozdu; çığlığı ikisinin de dikkatini çekti.

-Ben öldüğümde ala doğan olarak geleceğim yeryüzüne, beni tanırsın değil mi, diye sordu Su Usta.

Dalgın Dalgıç bir şey anlamamıştı. Burnunu çekti, sağa sola baktı. Çantasından suyunu çıkarıp içti.

-Ölünce geri gelinebiliyor mu, diye sordu ustasına.

-Şaka yapıyorum Dalgın Dalgıç. Ölünce ölünür, öyle değil mi?

-Öyle tabii, dedi Dalgın Dalgıç. Sonra yine sustu.

-Gezmediğin patika kalmadı galiba, ne dersin, diye sordu Su Usta.

-Bilmem, belki de kalmamıştır ustam. Siz de iyi geziyorsunuz ama…

-Ben de severim gezmeyi, gezmek sevinçtir.

-Yani, belki de, bilmem…

-Peki aradığını buldun mu, diye sordu ansızın Su Usta.

Dalgın Dalgıç bir an irkildi.

-Neyi arıyorum ki, diye mırıldandı.

Sahi neyi arıyordu, niye dolanıp duruyordu dağlarda. Kafası karıştı. Dalgınlığı gitti, zihni dirileşti.

-Dolanıp duruyorsan avare avare ya bir şeyi arıyorsun ya bir şeyi unutmak istiyorsun, dedi Su Usta.

Özellikle *"unutmak istiyorsun"*u daha yüksek sesle söylemişti.

Dalgın Dalgıç'ın zihni dalgalanıp durdu. Sahi ne yapıyordu? Bir şey aramıyordu, bir şeyi unutmak istiyor muydu?

-Bu unutma meselesini nereden çıkardınız ustam, diye sordu Dalgın Dalgıç.

Rahatsız olmuştu, ayağa kalktı, tekrar oturdu.

-Unutmak seni rahatsız ediyor sanki?

-Yok, neyi unutacağım ki?

-Bilmiyorum, herkes kendi acısını unutmak ister. Mesela ben ayağımı kırdığım zamanı unutmak isterim yahut arkadaşımı kaybettiğim zamanı.

-Unutmak neye yarar ki ustam, kaybetmişseniz arkadaşınızı, unutunca arkadaşınız geri gelemez ki.

-Belki bir puhu kuşu olarak gelir, kim bilir, dedi Su Usta ve kendi söylediğine güldü.

Dalgın Dalgıç ustasının şakasını duymamıştı bile, içinde bir yangın başlamıştı. Gözünün önüne yanan evi geldi, çığlıklar. O an gözlerini kapadı, kulaklarını kapadı, ne yapacağını şaşırdı. Su Usta bir süre izledi çırağını. Bilge Bahçesi'ne geldiğinden beri böyle dalgın, böyle içe kapanıktı. Daha önce kapısını açacak bir fırsat bulamamıştı, şimdi kulağına fısıldayabilirdi.

-Geçmiş çok büyük, çok ağır; sırtlanıp taşıyamaz insan. Hem taşısa hafiflemez hiçbir zaman, bugün de geçecek, bugün de o sepete dolacak. Her gün ağırlaşacak yükün, her gün… Unutmayı öğrenirsen ne mutlu! Öğrenemezsen sevinç uğramaz yanına.

Dalgın Dalgıç, dinliyor muydu, dinlemiyor muydu anlamadı Su Usta. Ama söyleyeceklerini tam da şimdi söylemeliydi, sözünü sürdürdü.

-Uzanıp bu yeşillik içinde, mavi gökyüzüne bakamıyorsun rahat rahat. Suyu dinleyemiyorsun içli içli. Alıcı kuşlarla havalanamıyor

için. Bulutları okşayamıyorsun gözlerinle. Neden? Çünkü bitkinsin, yılgınsın. Çünkü geçmiş sırtına yapışmış senin, tutup çekiyor kendine doğru. Bugünü, bu güzelliği görecek ferin kalmamış gözünde. Yürüyorsun ormanları dalgın dalgın, yürümek hoş, zindelik verir, zihin dağıtır ama yürüdüğün yerleri bile hatırlamıyorsun çoğunlukla. Artık kendine gel! Geçmişi geçmişe bırakmanın bir yolunu bul, yoksa o seni tüketmenin yolunu bulur.

Yanıtını beklemeden kalktı Su Usta. Çantasını alıp ala doğanın konduğu köknara doğru yürümeye başladı. Bir an durup geri baktı. Dalgın Dalgıç kıvranıyordu sanki içindeki köz yeniden alevlenmişti ya şimdi yanacaktı geçmişin ateşine ya arklarda söndürecekti yüreğindeki yangını.

Sonra dönüp yürüdü Su Usta. Sonra kendi kendini sorgulamaya başladı.

-İnsan geçmişinin toplamı, geçmişi silse eksilmez mi?

Sonra kendini yanıtladı, sanki başka biri gibi.

-İnsan bir süreç ama sürecin sonucu, geçmişi silse bile geçmişinin sonucu olarak kendi devam eder ki…

-Devam etmek diye haykırdı bir anda, devam…

Durduğunda tükenecekmiş gibi hissetti kendini, adımlarını hızlandırdı farkında olmadan. Tam köknarın yanına geldiğinde ala doğan havalandı. Bir süre onu izledi… Öldüğünde, bir doğan olarak geri gelebilseydi ne harika olurdu. Geldiğinde geçmişi unutur muydu acaba? Bir ala doğan olarak geride bıraktıklarını görse nasıl olurdu?

Kaybettikleri geldi aklına bir bir. Her birini sevinçle anımsadı, sevinçle uğurladı yeniden.

Anlaşılan hiçbir şey tam olarak unutulamıyordu. Peki neden Dalgın Dalgıç koca bir geçmişi sırtında taşıyordu da yalpalıyordu yürür-

ken ama kendisi sevinçle dönüyordu yüzünü düne? İşte asıl sorun buydu.

Sırtını köknara verip düşündü bir süre. Madem tam olarak unutulamıyordu o halde geçmişin yük olmasını engellemek gerekirdi insanın omuzlarına. Madem tam olarak unutulamıyordu, o halde geçmişin acı vermesini önlemenin bir yolunu bulmak gerekirdi.

Yine kendi kendine konuşmaya başladı:

-Belki de geçmişle yüzleşmek hafifletiyordur insanı, ne dersin?

-Geçmişle yüzleşmek! Ama nasıl?

-Geçmişle aklın yasalarıyla yüzleşebilir insan. Akılla baktığında, acı veren bağlar çözülebilir, çünkü onlar akıl dışılıkla güçlenir.

-Ama insan nasıl kendine akılla yaklaşabilir ki? Yani hem kendi hem kendi geçmişi…

-Belki bir başkasının önünde, bir başkasının tanıklığında, bir başkasının rehberliğinde…

-Bu bir çözüm olabilir… Bu bir çözüm olabilir…

-Ama herkes bunu yapamaz. Mesela Mum Çiçeği hiç yapamaz, içine kapanıktır, aklın yasalarıyla yan yana gelemez, o zaman?

-Bir başka yol daha olmalı.

-Bir başka yol!

-Belki hatırlamayı değiştirmeli. Nasıl kaybettiklerimin yüzlerini sevinçle hatırlıyorum ben. Çünkü onları hatırladığımda güzelliklere dikkat ettim, güzelleştirdim. Yeniden hatırladığımda son halini, güzelleştirdiğim halini anımsıyorum. Bak işte bu harika!

-Kesinlikle ama yolu yordamı nedir bunun?

O an gökyüzüne baktı. Pamuk pamuk bulutlar öyle çekiciydi ki

atlayıp üzerlerine yatası geldi. Tıpkı çocukken kırlarda koştuğu zamanlar gibi. Tıpkı çocukluk arkadaşıyla kurduğu düşler gibi. Oysa arkadaşını kaybetmişti acı bir kazada ama nasıl da sevinçle hatırlıyordu onu. Düşlerle iliştirdiği için, güzelliklerle iliştirdiği için…

-Buldum, diye haykırdı Su Usta.

Dalgın Dalgıç'ın sorununu çözecek yolu bulmuştu. Geri dönüp Dalgın Dalgıç'a baktı. O da heyecanla ustasına doğru yürüyordu.

sınır

Su Usta, öyle yorulmuştu ki, köknara sırtını dayar dayamaz uyudu. Uykuya dalınca çantasını sıkıca saran kolları gevşedi, gevşedi… Önce çantanın üstündeki ekmek düştü bacaklarının üstüne, sonra çanta yuvarlanmaya başladı. Yuvarlandıkça bağları söküldü ve içinde ne var ne yok yerlere döküldü. Göğsü turuncu bir serçe, dalda olanı biteni seyrediyordu. Ekmeği görünce dayanamadı, fırladı yerinden, ürkerek yaklaştı. Su Usta'nın nefes alışlarından çekiniyordu ama karnı da acıkmıştı. Deneye deneye, yaklaşıp uzaklaşa ekmeğe ulaştı. Ustanın yanı başındaki ekmeği yemeye başladı.

Su Usta rüyasında kendini bir uçurumda buldu; karanlıkta uçurumun dibi görünmüyordu. Aklına taş atmak geldi; sesine göre derinliğini hesaplayabilirdi. Taşı atıp bekledi, hiçbir ses duymadı, duyamadı. Uçurum ne kadar da derindi? İçinden kendini uçurama bırakmak geldi. Bedenini fırlatabilse uçacağını biliyordu, bu hep böyle oluyordu. O bağ, o esnek bağ bedenini fırlatınca kopacak, yerçekiminden kurtulacaktı. Her rüyada böyle oluyordu, bu da öyle olacaktı. Bir adım geri çekildi ve karanlık uçuruma kendini bırakıverdi ama o bağ kopmadı. Yerçekimi uçurumun dibine doğru çekmeye başladı, düştükçe soğuyordu hava, sis vardı sanki, tenini iğneliyordu dokundukça nemli nemli. Düştükçe küf kokuyordu, düştükçe bataklık kokuyordu.

Usta irkilip uyandı. Serçe ustanın bacakları arasında kalmıştı. Uçup çıkamıyordu, ses çıkaramıyordu, öylece sinmişti. Usta önce göğe baktı, taptaze bulutlar oynaşıyordu gökte. Sonra çantası aklına gel-

di. Çantası yuvarlanıp gitmişti, eşyaların hepsi bir yerlere dağılmıştı. O an bacakları arasında bir şeyin sıcaklığını hissetti. Eğilip baktı, ekmeğin yanında küçük bir kuş… Göğsündeki turuncuyu pek sevdi, uzanıp aldı eline. Kuş korkudan öylece duruyordu, iki avcunun arasında öylece bakıyordu ustaya. Çok hoşuna gitti ustanın. Uçup gidebilirdi ama gitmiyordu, uzanıp başını okşadı. Hala mahzun bakıyordu, gagasına dokundu sevinçle, sonra yanağından öptü. Güzel şiirler okudu kulağına, güzel şarkılar söyledi. Serçe uçup gitmiyordu, sanki onu dinliyordu.

Alıp gidebilirdi, bir kafese esir edip sahiplenebilirdi. Sonra düşündü, her şey kendi doğasında güzel. Elleriyle yukarıya kaldırdı, uçup gitmesi için bakındı. Serçe ya korkmuştu ya da gitmek istemiyordu. Su Usta derin bir nefes aldı, etrafa bakındı. Şimdi ne yapacaktı? Kalkıp çantasını toplamalıydı ama serçe ne olacaktı? Serçeyi usulca ekmeğin yanına bıraktı, onu incitmeden kalkmayı denedi. Serçe o anda fırlayıp gitti. Usta etrafa bakındı, bir daha serçeyi göremedi.

O sırada bir ses duydu. Çırağı Güz Çileği yamaçtan yukarı geliyordu.

-Merhaba ustam, diye seslendi yeniden.

-Merhaba Güz Çileği, diye yanıtladı sevinçle usta.

Güz Çileği'ni pek severdi. Ama onun çantasındakileri görmesini istemedi. Güz çileği gelene kadar hızla çantasını toparladı, gelip köknarın dibine oturdu.

Güz Çileği soluk soluğa yamacı tırmanmıştı, söz söyleyecek hali yoktu, ustasının yanına çöküverdi. Nefesini çevirdikten sonra su içti.

-Bu kadar acele etmen gerekir miydi, diye sordu Su Usta, Ben beklerdim gelmeni…

-Ne bileyim ustam, kafam karışık, ne yaptığımı bilmiyorum, diye yanıtladı.

Sonra da uzağa bakmaya başladı, en uzak yerlere…

-Uzağa baktığına göre, yakınlardan haz etmiyorsun Güz Çileği, diye sorguladı Su Usta.

-Biraz kafam karışık ustam, dedi Güz Çileği.

O an gök gürültüsü duyuldu. İkisi de göğe baktı. Dağda hava kısa zamanda bozulurdu, günlük güneşlikken bir anda sağanak yağmur yağardı.

-Gökteki bulutlar da karmakarışık Güz Çileği ama yağınca dupduru olacak birazdan.

-Ben de yağıp da durulsam keşke, dedi Güz Çileği. Ama insanın yüreği gökyüzü gibi değil. Bağlam bağlam, düğüm düğüm…

-Düğüm dediğin çözümsüzdür ne de olsa, dedi ve gülmeye başladı Su Usta.

Onun neşesini severdi bütün çırakları. Güz Çileği de çok severdi, bir anda ısınıverdi içi.

-Tam öyle değil ustam, vardır mutlaka çözümü de ben çözemiyorum.

-Düğümü anlamayan çözemez çırağım, bunu bilirsin sen de.

-Evet ustam, tam da o işte, düğümü anlamıyorum ben de.

-Belki gün yüzüne çıkarmıyorsun ki görebilesin çırağım. Anlat, böylece dışardan bakabilirsin düğümlere. Belki çözümünü de bulursun, ne dersin?

-Ah ustam, diye hüzünlendi Güz Çileği. Bilmem ki anlatabilir miyim?

-Zihnin bu haliyle çözemediğine göre, ona bir şey katılması gerek ki değişsin değil mi çırağım? Mesela bulutlar gökyüzünde öyle dururken yağmur olmaz, rüzgar katılacak ki birbirlerine sokulsunlar.

Güz Çileği bir süre durdu. Sonra birden söze girdi ve hızlıca konuşmaya başladı.

-Meşe Uykusu var bilirsiniz, onu seviyorum ve onun da beni sevdiğini sanıyorum, bazen yanıma geliyor elimi uzatıyorum okşayayım saçını diye, bazen kabulleniyor bazen buz kesiyor. Bazen uzak duruyor, bazen yakın. Sınır yok aramızda, sınırı bilmiyorum ki nasıl davranacağımı bileyim. Sınır nasıl bilinir ustam?

Su Usta çok şaşırdı; Güz Çileği bir anda sökün edip dillenmişti. Ama sorusunun tam da yanıtlanma zamanıydı. Bu kendiyle de ilgiliydi. Hemen serçe aklına geldi. Serçeyi sevmişti, uzanıp dokunmuştu ama serçe ona dokunmamıştı. Gerçi uçup gitmemişti. Ama yüreğin uzantısı değil miydi eller, yüreğin uzantısı değil miydi dudaklar? Serçe bunu nereden bilsindi. Elbette Su Usta bilecekti ama bilememişti. Ona neden dokunmuştu ki?

Güz Çileği'nin sorusu bir anda ustanın da sorusu olmuştu. Peki sınır neredeydi? Sevginin bir sınırı var mıydı? O zaman düşünmeye başladı: *"Sevmek, sevinç veren şeye ilgi olmalı. Başka türlü nasıl tanımlanabilir ki? Eğer sevinç veren, doğasını çoğaltan şeye yönelik ilgi sevgiyse, bunun sınırı sevilen şeyle belirgin olmalı. Sevilen şey, bir nesneyse bir sınır belirlemek olanaksız olurdu. Sevilen şey bir nesneyse onu sevmenin sınırı sahip olmak olurdu. Diyelim eldivenlerimi seviyorum, eldivene sahip olunca, eldivenin bana verdiği sevinçten emin olurum. Demek ki emin olunca sınır oluyor. Peki sevilen şey bir canlıysa… Mesela o turuncu göğüslü serçe, bu durumda sınır ne olacak? Sevilen şey bir insansa sınır nasıl belirlenecek?"* O an kendi kendini düşündüğünü ve Güz Çileği'ni unuttuğunu fark etti. Asıl düğüm Güz Çileği'ndeydi, bu tartışma

onun düğümlerini çözmeliydi. Hemen Güz Çileği'ne baktı. O hala uzaklara bakıyordu.

-Güz Çileği, diye seslendi.

O an irkildi Güz Çileği.

-Ustam, diye mırıldandı.

-Yüksek sesle düşünelim mi? Ne dersin? Bana katılır mısın?

-Sevinç olur ustam, dedi Güz Çileği. En sevdiği konuşma biçimiydi.

-Peki o zaman, başlayalım.

-Başlayalım ustam.

-Diyelim ki sen birini seviyorsun.

-Seviyorum ustam.

-Seviyorum diyen sevginin ne olduğunu da biliyor olmalı değil mi? Çünkü onu kavramlaştırmış.

-Evet ustam, bilmeli.

-Peki sevgi nedir Güz Çileği?

Güz Çileği bir an durdu. Sahi sevgi neydi, üzerine düşünmemişti. Sanki çok kolayca tanımlanacak bir şeydi ama ustası sorunca öylece kalakaldı.

-Şimdi birden sorunca aklım tutuldu sanki ustam.

-Peki o zaman, sevgi, insana sevinç veren şeye yönelik eğilimdir desem…

Güz Çileği bir süre düşündü. Evet, Meşe Uykusu ona sevinç veriyordu ve sevme dediği şey Meşe Uykusu'nun sevinç vermesine yönelik eğilimiydi.

-Yürek eğilim ama değil mi ustam, diye yanıtladı Güz Çileği.

-Tam da öyle Güz Çileği. Ayakkabılarını seviyor musun peki?

-Evet ustam.

-Onlar sana sevinç veriyor ve bu sevincin sürmesi ya da sevinçten emin olmak için onları satın aldın değil mi?

-Çok güzel belirlediniz ustam, aklıma yatıyor.

-Demek ki sevmenin sınırı, sevdiğin şeyin verdiği sevinçten emin olmak diye belirlenebilir.

-Bu olabilir ustam, dedi Güz Çileği.

Tam kavrayamamıştı. Yani ayakkabıyı sevmekle insanı sevmek ayrı olmalıydı. Su Usta çırağının kafasındakilerini seziyordu. Bu yüzden çok beklemeden asıl soruyu sordu.

-Peki Meşe Uykusu'nu seviyor musun?

-Elbette ustam.

-Peki, onun sana verdiği sevinçten emin olmak için ne yapmalısın, bir ayakkabı gibi ona sahip mi olmalısın?

-Elbette, dedi Güz Çileği ama sonra kafası karıştı. Yani sevinç veren bir nesneye sahip olmak uygundu ama bir insana sahip olmak pek kolay söylenemezdi.

-Ama Meşe Uykusu bir insan. O sadece sevilen değil aynı zamanda seven bir doğaya da sahip.

-Haklısınız ustam.

-Bu durumda desem ki, Meşe Uykusu'nun sana sevinç verdiğinden emin olmak için, senin de ona sevinç verdiğinden emin olman gerekir.

-Biraz daha açabilir misin?

-Meşe Uykusu sana sevinç veriyor ve onu düşünmek, onunla yakınlaşmak sana sevinç veriyor değil mi?

-Evet.

-Bu yüzden ona dokunmak istiyorsun ve onun sana sevinç vermekten hoşlandığını bilmek istiyorsun.

-Evet ustam.

-Çünkü ellerimiz ve dudaklarımız yüreğimizin uzantısıdır ve onlar sayesinde bize sevinç veren birinin, sevinç vermekten hoşlandığını anlarız.

Güz Çileği o an Meşe Uykusu'yla yakınlaştığı zamanları anımsadı. Elini tuttuğunda, o da elini sıkıca tutuyorsa o zaman sevgisinden emin olabilirdi. Demek ki bu sınırdı. Onu öptüğünde o da öpüyorsa…

Su Usta bir süre susup çırağının kendi içinde soruların yanıtını bulmasını bekledi. Sonra söze girdi:

-Demek ki sevginin sınırı, sevdiğimiz kimsenin bize sevinç vermekten memnun olduğunu anladığımız yerdir.

-Öyle olmalı ustam, aklıma yatıyor. Evet, bu akla çok uygun.

-O halde yüreğindeki düğümün nedeni, Meşe Uykusu'nun sana sevinç verdiğinden memnun olup olmadığını bilmemendir.

-Bu doğru, diye seslendi Güz Çileği, sonra ayağı kalktı.

-Evet bu doğru, diye tekrar etmeye başladı.

O an Su Usta köknarın dalına baktı. Serçe köknarın dalına tünemiş ona bakıyordu. Peki serçenin sevinç vermekten sevinç duyduğunu nasıl anlayacaktı. Serçenin ne eli vardı ne dudağı…

görü

Durmadan yağmur yağıyordu. Öyle sicim sicim değil ama dinmeksizin yağıyordu. Su Usta bir köknarın altında uzanmış yağmuru izliyordu. Sanki bulutlar ıslak elleriyle dağların saçlarını okşuyor, toprağın kokusunu alıyordu. Nasıl da büyülüydü, Su Usta gözlerini alamıyordu. Bu manzarayı bırakacak hali yoktu ama ıslanmak da hoş olmazdı. Bu yüzden bir köknarın altına sığınmış yağmurun geçmesini beklemekteydi. Ne var ki yağmur dinecek gibi değildi. Hatta yavaş yavaş dağları sis sarmaya başlamıştı, anlaşılan hava erken kararacaktı. Bir karar vermeliydi; ıslanmayı göze alıp Bilge Bahçesi'ne doğru yürüse miydi? Yoksa biraz daha sabredip yağmurun dinmesini mi bekleseydi? Karar vermek için çevreyi dinlemeye koyuldu; hayvanlar hareket etmiyordu, kuşlar uçmuyor, serçeler şakımıyordu.

"Yağmur dinmeyecek anlaşılan…" diye mırıldandı öylesine. Kalkıp toparlandı; köknarın bir dalını kesip başının üzerinde tuttu sonra da yamaçtan aşağıya doğru yürümeye koyuldu. Toprak yağmuru çekmiş, iyice kayganlaştırmıştı. Ayakları yer tutmuyor, iki de bir sendeliyor, zaman zaman yere düşüyordu. Yamaç aşağı ıslak çimenlerde yürümek oldukça beceri istiyordu. Su Usta yavaş yavaş gitse de dengesini koruyamıyordu; bazen düşüyor, bazen yuvarlanıyor, bazen ayağı kayıyordu. Sonunda yamaçtan inip patikaya kavuştu.

Bir ağacın altına sığınıp azcık soluklandı. Dağların tepelerine baktı, sis sanki Su Usta'yı takip ediyordu, biraz önce sığındığı köknar sisten şöyle böyle görünüyordu. Sis vadiyi doldurmadan çıkmalıydı ormandan, yoksa yolunu kaybetmesi içten bile değildi. Nefesini çevirir çevirmez yola koyuldu. Patika ağaçların altından geçtiğinden yer yer kuruydu; artık ayakları kaymıyor, dengesini kaybetmiyordu ama yine de ıslanıyordu. Gömleği iyice ıslanmıştı, pantolonu ıslanmıştı, yapış yapış geri çekiyordu adımlarını. Dizlerini kaldırmakta zorlanıyordu, her kaldırışında rüzgarı hissediyor, soğuk kumaş tenini yakıyordu.

O an açıklıkta bir karartı gördü; yağmurun altında ne yapacağını bilmeden sağa sola gidip duran Sisli Kaya olmalıydı. Ona benziyordu ama onun olmasını beklemiyordu. Sisli Kaya diğer Bilge Bahçesi çırakları gibi değildi. Birkaç arkadaşıyla birlikte ara sıra gelip giderlerdi. Ne çıraklara karışır ne bilgi yolu için diz çürütürdü. Daha çok arkadaşlarıyla konuşmayı severdi. Sürekli büyük bir hikaye yazacaklarından dem vururlardı ama bir türlü hikayeleri bitmezdi. Sisli Kaya'nın ormanda ne işi olabilirdi ki?

-Sisli Kaya, diye seslendi Su Usta.

Duymayınca birkaç kez yineledi. Su Usta'yı duyan Sisli Kaya irkildi. Koşup ustasının yanına vardı.

-Oh ustam, dedi, ne yapacağımı şaşırmıştım.

-Ne yapmak istiyordun ki, diye sordu Su Usta.

-Yani bilmiyorum ustam, aslında hikayemi tamamlamak için dolaşsam iyi gelir diye düşünmüştüm ama yağmur yağdı, ne yapacağım konusunda karar veremedim. Dönsem mi, dursam mı, ne etsem?

-Bir ağacın altında bekleseydin.

-Yıldırım düşebilir diye duymuştum ustam.

-Ama gök gürlemiyor ki, şimşek yok, yıldırım yok. Sadece yağmur yağıyor.

-Evet, bir de sis geliyordu.

O an etrafına baktı Su Usta, sis nerdeyse her yeri kaplamıştı.

-Hava erken kararacak, sis yolumuzdan alıkoymadan gidelim, ne dersin?

-Haklısınız ustam, dedi Sisli Kaya.

Şaşkınlığını henüz yenememişti ama yine de ustasını takip edebilirdi. Sis gittikçe sıklaşıyor ancak bir iki adım önlerini görebiliyorlardı.

-Kaybolacağız, diye mırıldandı Sisli Kaya.

-Yolu bulamayacağız, demek istiyorsun herhalde.

-Evet ustam, biraz çekiniyorum. Hem sanki arkadan bir şey gelip beni tutacakmış gibi…

-O halde önden yürü.

-Yolu nasıl bulacağım?

-O halde arkadan yürümeye katlanmalısın. Hem ben bir adım önündeyim, meraklanma. Sana olan bana da olur.

-Ama siz…

-Her can tatlı, usta olsun çırak olsun. Her can kendi varlığını korumak için çabalar Sisli Kaya. Hem adın sisli, senin sisin doğasını benden daha iyi anlaman lazım, dedikten sonra kahkahayı patlattı.

Şaka yapmayı severdi Su Usta, böylece zihnin gerginliği gider, anlam daha belirirdi konuşurken. Sisli Kaya gülümsedi ama kahkaha atmadı. Ustasının kahkahasının bir anda sis içinde kaybolduğunu fark etti. O zaman içi ürperdi.

-Yolu biliyorsunuz, değil mi?

-Biliyorum elbette ama yine de sisten bir şey göremiyorum. Karanlık olmadan şu tepeyi aşmalıyız.

Sözünü kesip adımlarını hızlandırdı usta. Her seferinde daha hızlı yürüyordu. Çırağı da peşini bırakmamak için gayret ediyordu. Bir süre sonra Su Usta durdu. Patikadan sapmışlardı, patikayı göremiyordu. Sisli Kaya'nın tedirgin olmaması için bir şey söylemedi. Durup etrafına bakınmaya başladı.

-Ne oldu ustam, diye ikirciklendi Sisli Kaya.

-Düşünüyorum çırağım, diye mırıldandı Su Usta.

Yağmur da iyice azalmıştı; sadece soğuk, nemli sis yüzüne gözüne batıyordu sanki. Yakınlarda bir avcı kulübesi vardı, oraya gidip ateş yakmak, elbiselerini kurutmak, geceyi orada geçirmek daha doğru olacaktı. Bilge Bahçesi oldukça uzaktı, siste bir adım ötesini görmeden oraya varmak gece yarısını bulurdu ve karanlıkla birlikte yolculuk tehlikeli olurdu. Siste hayvanların algıları bozuluyordu; sis ışığı saklıyordu, kokuyu saklıyordu, sesi saklıyordu. Ani karşılaşmalar hiç hoş olmazdı. Kararını verdi. Avcı kulübesini bulacaktı. Düşündü; geldiği yönü hesapladı ne yöne ne kadar yürümüş olacağını anlamaya çalıştı.

-Karanlık olmadan kulübeye varmalıyız, dedi.

Sonra yamaca doğru yürümeye başladı. Çırağı birçok soru sordu peşinden ama hiçbirini duymuyordu. O kulübeyi bulmaya odaklanmıştı. Kulübeye vardıklarında yağmur tamamen kesilmişti. Ama sis ormana iyice çökmüştü, gitmeye niyeti yok gibiydi. Su Usta avcı kulübesinin kapısını açıp içeri girdi. Avcı kulübelerine kilit vurulmazdı. İçeride mutlaka kibrit ve kuru odun bulunurdu. Kullanan yerine koyar, öyle giderdi. Su Usta birkaç kez bu kulübede kalmıştı. Kibritin ve odunların yerini biliyordu. Hava iyice kararmadan

ateşi yakmalıydı. Hızla odunları ocağa yerleştirdi. Ocağın yanındaki çıraları alıp ikiye böldü, sonra kibritle yakıverdi. Bir anda avcı kulübesi aydınlandı. O an çırağına baktı, çırağı tir tir titriyordu.

-Meraklanma ateş bizi korur. Kapıyı kapatıp benim gel, dedi.

Sisli Kaya kapıyı kapatana kadar çıralar odunları tutuşturmuştu bile. Su Usta bir iki hareket edip ısınmaya çalıştı, çırağına da aynılarını yapmasını söyledi. Kısa bir zaman sonra çırağının titremesi gitti.

-Şimdi elbiselerini çıkar, dedi. Ateşin yanına koy ki kurusun.

-Hepsini mi, dedi çırağı, utanmıştı.

-İç çamaşırın kalsın tabii.

Kendisi de elbiselerini çıkarıp kurutmak için ocağın yanına serdi. Çıplaktı ama ıslak elbiselerle durmaktansa bu daha iyiydi. Yine hareket yapmaya başladılar ve bir süre sonra ısındılar. Sonra odundan yapılmış iki sandalyeyi alıp ocağın karşısına geçtiler.

Su Usta, Sisli Kaya'ya baktı. Kafasındaki dalgınlığı seziyordu. Bu dalgınlığın sebebini bilmiyordu sadece. Sürekli büyük bir hikaye yazma arzusu içinde gelip gidiyorlardı Bilge Bahçesi'ne, kaç yıl olmuştu…

-Şu büyük hikayeden söz etsene biraz, dedi usta.

-Dinlemek mi istiyorsunuz ustam, dedi Sisli Kaya.

Şaşkındı, ilk kez biri hikayesini dinlemek istemişti. Alışkın da değildi anlatmaya, daha önce hiç anlatmamıştı. Nasıl başlayacağını bilemedi, ellerini ovuşturdu sağa sola baktı.

-Şey, dedi. Beş bin sözcük olacak ustam, dedi ve nasıl bir şey yazmak istediği üzerine konuştu durdu. Usta sabırla dinledi.

-Peki hikaye ne? Kimin hikayesi, ne olmuş, nasıl olmuş?

Sisli Kaya ne diyeceğini şaşırdı. Bir türlü hikayeyi anlatamıyordu, bölük pörçük bazı şeylerden söz ediyordu. Zaten sürekli değiştiriyordu.

Su Usta dikkatlice çırağını izliyordu. Bu bilinç bulanıklığı, bu edilgenlik nereden kaynaklanabilirdi ki? Bir an eski bir çırağı aklına geldi. Koltuğunun altına bir kitap alıp gelmiş, ustasına *"Bu benim kutsal kitabım"* diye sunmuştu. Hep onu okuduğundan ve ne kadar yüce bir kitap olduğundan söz etmişti. Bir insanın yazdığı kitap nasıl kutsal olabilirdi ki? Su Usta kitabı okuyamamıştı bile, ayrıntı, karışıklık, zihin bulanıklığı… Zaten o çırağı da bir yerde fazla duramıyor, bir şeye bağlanamıyor, sürekli değişken bir ruhsal iklimle rüzgarın önündeki yaprak gibi savrulup duruyordu.

-Ninem derdi ki, bin hikaye dinlemeyen bir hikaye anlatamaz.

-Kimse hikaye anlatmıyor ki artık, kitaplar var ustam.

-Peki okudun mu?

-Evet ustam. Bir kitap okudum ve onu okumak çok zordu ama sonra gene okudum, hep okudum.

-Başka kitaplar…

Sisli Kaya bir süre düşündü.

-Evet, okuduklarım oldu ama daha çok aynı kitabı okudum.

-Yani aynı hikayeyi dinledin, bin kez dinlesen de o aynı hikaye ama…

-Evet, haklısınız ustam.

Su Usta o an çırağını anladı. Onu daha fazla zorlamanın anlamı yoktu.

-Benimle yüksek sesle düşünmek ister misin, diye sordu.

-Nasıl ustam?

-Yani ben soracağım, sen yanıtlayacaksın. Aklına yatanı onaylayacak, yatmayana karşı çıkacaksın.

-Aa, hoş olur.

-Başlayalım o zaman. Düşünelim şimdi; bugün yağmur yağmadan önce hava apaçıktı ve biz dağda her yeri apaçık görüyorduk, değil mi?

-Evet ustam.

-Ama bulutlar kapladı, sonra sis bastı, burnumuzu görememeye başladık.

-Öyle ustam.

-Eğer hep sis olsa biz ormanın nasıl bir şey olduğunu anlayamayız değil mi? Çünkü göremeyiz onu apaçık.

-Evet ustam, göremeyiz.

-Dağların nasıl olduğunu, yolun nerden gelip nereye gittiğini de göremeyiz.

-Evet ustam.

-Ağaçların arkasını da göremeyiz ve sen de korktun değil mi? Bir şey çıkabilir, saldırabilir diye.

-Çok…

-O zaman sis içindeyken ben sana desem ki büyük bir seyahate çıkacağım ve seyahatimde gördüğüm her şeyi anlatacağım, ne dersin?

-Her şeyi göremezsiniz ki ustam.

-O zaman her şeyi de anlatamam.

-Evet ustam.

-Diyelim ki rüzgar çıktı ve sis dağıldı, o zaman görebilir miyim?

-Elbette, hiçbir engel yok. Zaten sabah öyleydi, ben her şeyi apaçık görüyordum.

-Diyelim ki sen oturup dağda her şeyi apaçık görüyordun ama biri sana bak bu daha iyi gösterir diye bir gözlük verdi, takar mısın?

-Takarım ama daha iyi olup olmadığını kontrol edip karar vermem gerekmez mi ustam?

-Kesinlikle haklısın. Diyelim ki gözlük bulanık gösteriyor, tıpkı sis gibi. O zaman o gözlüğü takarak dolaşsan, gerçekliği apaçık görebilir misin?

-Asla, nasıl gösteriyorsa öyle görürüm.

-O halde bozuk gösteren gözlüğünle ormana gelmek ister misin?

-Hayır ustam, yolumu bulamam ki?

-Siste kaybolduğumuz gibi kaybolursun diye, değil mi?

-Elbette ustam.

-Aklın iyi çalışıyor çırağım. Peki şöyle olsa; diyelim sarhoş oldun ve iyi göremiyorsun, o zaman gelir misin?

-Sanırım gelmem. Zihnim bulanık olur ustam.

-Ayılıp gelmek en iyisi. Ormanı, dağları apaçık görebilesin, ne olup olmadığını anlayasın diye değil mi?

-Evet ustam.

-Ayık olduğunda apaçık görebiliyorsun her şeyi ve anlayabiliyorsun, bundan şüphe edemeyiz, değil mi?

-Edemeyiz ustam.

-Ama gözünü bozan bir gözlük yahut zihnini bulandıran bir içki gerçeği algılamanı engelleyebilir.

-Evet ustam.

-Demek ki zihnimize yahut görümüze katılan bir şey onları bozabilir de.

-Gözlük de bozuyor, içki de. Haklısınız.

-Çünkü gözlük varlığın doğasını çarptırıyor, ona uygun değil, haksız mıyım?

-Evet ustam.

-İçki zihnin doğasını ve varlığın doğasına uygunluğu bozuyor desem peki?

-Doğru demiş olursunuz.

-Peki okuduğun kitap da içki gibi zihnin doğasını ve varlığın doğasına uygunluğunu bozuyor desem…

-Ama kitap okumak zihni açmaz mı?

-Eğer zihnin doğasına ve varlığın doğasına uygunsa…

-Anlayamadım ustam.

-Su da bir içki, şarap da bir içki değil mi çırağım?

-Evet ustam.

-Su içince zihnimizin doğası bulanmıyor ama değil mi?

-Evet.

-Şarap içince bulanıyor ama.

-Evet.

-Ama doğamız içkiye ihtiyaç duyuyor ve ikisi de içki.

-Doğru.

-Nasıl içkiler farklı etki ediyorsa kitaplar da zihnimize farklı etki edebilir, ne dersin?

O an Sisli Kaya düşünmeye başladı. Ne olduysa o kitaptan sonra

olmuştu. Tam olarak neyi istediğini bilmiyor, neyi nasıl yapacağına karar veremiyor, bir yerde duramıyor, bir şeye tutunamıyordu.

Su Usta çırağının omzuna dokundu.

-Şimdi gölgene bak. Ateşin aleviyle oynayan, değişen gölgene…

Sisli Kaya'nın zihninden birden ışıklar saçıldı.

sevinç

Sonbahar iniyordu dağlardan yavaşça vadilere; renkler öyle dingin, öyle yalın, öyle kendinde… Su Usta erkenden kalkıp açıyordu perdesini, büyülü sonbahar sabahlarını kaçırmamak için. Rüzgar daha serin esiyordu, bulutlar daha kolay çoğalıyordu gökte. Işık bile daha berraktı. Su Usta, en çok sonbaharı bekliyordu penceresinde, en çok sonbaharı arıyordu baktığı yerlerde.

Ama bu sabah geç kalmıştı güneşe; gece uykuyu kaçırmış, kendini çalışmaya vermişti. Okuduğundan çok yazıyordu son zamanlarda, gördüğünden çok düşünüyordu. Bazen bir cümle için vazgeçiyordu yazdıklarından, bazen bir cümleyle havalanıyordu yüreği. Yazmanın bir insanlaşma biçimi olduğunu söyleyip duruyordu tilmizlerine, yazmanın bir sevinç olduğunu anlatıp duruyordu. Ömrünün son baharına gelmişti ve artık dili durulmuştu. Söyleyeceğini apaçık söylemenin bir yolunu buluyordu. Apaçık söylemek için apaçık bilmek gerektiğini öğrenmişti çoktan, apaçık bilmek için apaçık bir bilinç gerektiğini de…

Rüzgar pencereden sızıp perdesini havalandırdığında sabahın olgunlaştığını anladı. Ama hala kalkası yoktu; uzanıp öyle boş boş düşünesi vardı bugün; ancak Yılgın Sabah'a söz vermişti. Sabah onunla en sevdiği patikayı yürüyecekti. Yılgın Sabah, ismi gibi yılgın yılgın bakardı gökyüzüne, yılgın yılgın yürürdü. Birlikte yürümeyi teklif ettiğinde Su Usta şaşırmıştı olgun yaşında; olacak

gibi değildi. Ama işte insan öyle içli, öyle girift, öyle gizemli ki. Bu yüzden umut var, diye diye düşündü Su Usta, bu yüzden vazgeçmeyi yeğlemezdi hiçbir zaman.

Daha hazırlanmamıştı ki Yılgın Sabah'ın sesi duyuldu uzaktan.

-Ustam! Ustam! Günaydın! Ben hazırım!

Su Usta, Yılgın Sabah'ın bu güçlü, bu kararlı seslenişine hayret etti. Nasıl da değişiyor insan, diye düşündü, nasıl da karanlıktan aydınlığa geçiyor tan atar gibi bir anda.

-Hemen geliyorum Yılgın Sabah, dedi Su Usta ama *"yılgın"* sözcüğü boğazında düğümlendi. Artık isminin değişme zamanı geldi diye düşündü. Keşke insan ismini değiştirebilse. Çantasını toparladı hızla, iki elma aldı yanına, fırlayıp çıktı odasından.

Yılgın Sabah, Bilge Bahçesi'nin kıyısında ustasını bekliyordu. Oturmamıştı, ayaktaydı ve sevinçle bakıyordu dağlara. Güneş o parlak yüzünü göstermekten kıvanç duyuyordu, birkaç küçük bulut oradan oraya koşuşturuyordu. Serin bir rüzgar ağaçların saçını okşuyordu.

-Yürümek için harika bir gün, değil mi Yılgın Sabah, dedi Su Usta.

-Kesinlikle ustam, dedi. Ayrıca sizinle yürümek de harika…

-Seninle yürümek de benim için sevinç, dedi Su Usta, yola çıkıyorsan yol arkadaşın senden iyi olsun derler.

-Siz benden iyisiniz ama ben sizden iyi değilim ustam.

-Öyle mi?

-Evet ustam, siz ustasınız, ben tilmiz…

-Ama yürüyüşte bilgeliğin yararı ne? Herkes iki ayağı üzerinde yürür, hem ben yaşlıyım, senin kasların kemiklerin genç, uçar gidersin yamaçtan yamaca.

-Bu açıdan bakmamıştım ustam.

-Konuşuruz yine, hadi düş önüme.

Yılgın Sabah ve Su Usta bir süre konuşmadan patikada ilerlediler, ormana girdiler, yamacı dolandılar, bir tepeyi aştıklarında yoruldu Su Usta.

-Dur Yılgın Sabah, şu köknara sırtımızı verip bir dinlenelim, yoruldum.

Yılgın Sabah ustasının yorulabileceğini aklına getirmemişti, şaşırdı. Bir süre ne diyeceğini bilemedi, gelip ustasının yanına oturdu.

-Ah bu yürüyüşler olmazsa bilgelik de olmaz Yılgın Sabah, dedi Su Usta.

-Ama ustam, diye karşı çıktı tilmiz, nasıl olur biraz önce yürüyüşle bilgeliğin bir ilişkisi yok dediniz.

-Yürüyüşte bilgeliğin yararı ne, dedim anımsarsan, bu ikisi farklı…

-Ben farkını çözemedim ustam.

-Bilge bir zihin, bedeni güçlü değilse yürüyebilir mi?

-Hayır.

-O zaman bilgeliğin yürüyüşe yararı yok.

-Evet.

-Ama yürüyüş bilgeliğe yararlı olabilir.

-Nasıl olur ki ustam?

-Buraya kadar yürürken hiç konuşmadık seninle, doğru mu?

-Evet ustam.

-Ama zihninden birçok düşünce gelip geçti, değil mi?

-Çok…

-Geçti çünkü, birçok şeyi algılıyorsun ama onları işleyemeye vaktin olmuyor.

O sırada yamaçta otlayan sığırlara baktı Su Usta.

-Tam da inekler gibi…

-Anlamadım ustam.

-İnekler sabahtan akşama otlayıp duruyorlar, değil mi?

-Evet.

-Ama sonra yatıp geviş getiriyorlar, yani sindiriyorlar.

-Kesinlikle.

-Biz de birçok şey görüyor, birçok şeyi anlıyor, birçok şeyin farkına varıyoruz.

-Evet.

-Onları sindirmezsek öylece yük olurlar zihnimize, değil mi?

-Öyle olur sanırım.

-Otları sindiremeyen inek yeniden otlamak ister mi?

-Hayır.

-Şişkin mideyle uyuyabilir mi?

-Hayır.

-Peki biz, sindirmemişken bilgileri yenisini ister miyiz?

-Sanırım istemeyiz.

-Sindirmemişken düşünceleri uykuya dalabilir miyiz?

Yılgın Sabah'ın zihninde bir şimşek çaktı o an. Bir türlü uykuya geçememesinin nedenini bu olabilir miydi? O kadar şey okuyor, o kadar şey gözlemliyor ama ne bunları biriyle paylaşıyor ne yazı-

yordu. Su Usta da okuyor ve düşünüyordu ama onun başını yastığa koyar koymaz uyuduğu söyleniyordu hep. Birden ayağı fırlayıp ustasının karşısına geçti.

-Ustam, dedi, siz gerçekten yastığa başınızı koyunca uyuyor musunuz?

-Evet Yılgın Sabah!

-Ama siz de benim gibi okuyor ve düşünüyorsunuz. Öyle olmazsa değer verdiğimiz fikirleriniz oluşamaz değil mi?

-Kesinlikle.

-Peki neden sizin zihniniz dolu olmuyor ustam? Siz nasıl sindiriyorsunuz onca bilgiyi, düşünceyi, algıyı?

Su Usta o zaman ayağı kalktı.

-Bu kadar dinlenme yeter, terimiz kuruyacak, yürüyelim, dedi.

Toparlanıp yola koyuldu. Yılgın Sabah, ustasının yanıt vereceğini sandı ama ustası patikaya koyulup yürümeye başladı. Arkasında durmaya çalışıyor, bir şey diyecekse duymak için uğraşıp duruyordu. Ama ustası sanki taş olmuştu, ağzından bir hece çıkmıyordu. Acaba soruma mı alındı, diye düşündü Yılgın Sabah ama soruda ne vardı ki, yoksa başka bir şeye mi gücendi? Ne yapmış olabilirim ki? Sadece ayağı fırlayıp yüzüne baktım. Yoksa küstü mü? Koskoca usta niye küssün ki tilmizine?

Düşünceler gelip gidiyor, sorular çarpışıyor, yanıtlar eksilip artıyordu. Kuşkularını yoklayıp durdu, hiçbirinin anlamı yoktu, sonra zihni duruldu. Belki de ustasının bir bildiği vardı.

Bir anda Su Usta durup geri döndü. Yılgın Sabah şaşırdı.

-Sorulardan kurtuldun değil mi, dedi.

-Evet ustam, ama siz nerden bildiniz?

-Benim de zihnim var, benim de sorularım, kuşkularım, kaygılarım… Ben de yürüyorum. Sindiremediğin her bilgi, sindiremediğin her düşünce zihnine yük olur. Sığırlar yatarak geviş getirir, biz yürüyerek Yılgın Sabah. Bak nasıl da sorulardan arındın ve bir karar oluştu zihninde. Düşünceleri sindiremeyen zihin bulanık olur ve bulanık zihin keder verir insana. Diline düğüm atar, gözüne perde gerer, yüreğini ekşitir, elini ayağını bağlar. Oysa sevinç gerekir insana; sevinçli yaşamak… Apaçık gördüğün gerçek sevinçtir, apaçık baktığın gökyüzü sevinçtir, apaçık bildiğin sevinçtir, apaçık sevdiğin de öyle. Zihnin arınıkken başını yastığa koyup uyumak da öyle.

Sonra bir anda sustu, bir adım atıp geriye döndü.

-Susmak da sevinçtir yeri geldiğinde.

Yılgın Sabah, bütün sorunlarının kaynağını o anda fark etti. Zihnindeki ağırlıkların altında nasıl da ezilmişti.